

ວິທະຍານີຝຶນປະລົມຍາໂທ

ຜົນຂອງການປຸກຢາງພາລາຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງດິນ ແລະ ຊື້ວິດການເປັນ
ຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ເມືອງໄຊ ແຂວງ ອຸດິມໄຊ

**Impact of Para-Rubber Plantation on Soil Fertility
and Livelihood of people at Xai District, Oudomxai
Province**

ໂດຍ:

ທ້າວ ສິມຈະລົມ ແກ້ວປະສິດ

ສາຂາ ວິຊາກະສິກຳ ແລະ ສົ່ງແວດລ້ອມປ່າໄມ້
ຄະນະກະສດສາດ ແລະ ຂັບຜະຍາກອນປ່າໄມ້
ມະຫາວິທະຍາໄລສູພານຸວິງ

2024

ຜົນຂອງການປຸກຢາງພາລາຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງດິນ ແລະ ຊີວິດການເປັນ
ຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ເມືອງໄຊ ແຂວງ ອຸດິມໄຊ

Impact of Para-Rubber Plantation on Soil Fertility
and Livelihood of people at Xai District, Oudomxai
Province

ພາຍໃຕ້ການຂຶ້ນນຳ-ນຳພາ ໂດຍ:
ອາຈານທີ່ປຶກສາ: ທ່ານ ອຈ. ປອ. ນ. ຫຸພອນ ມະນີວັນ
ອາຈານຜູ້ຊ່ວຍທີ່ປຶກສາ: ທ່ານ ອຈ. ປອ. ນ. ແສງຄຳ ຜົນຈະລົນ

ວິທະຍານີຜົນເຫຼັມນີ້
ເປັນຜົນງານການສຶກສາ ຕາມເງື່ອນໄຂການສໍາເລັດຫຼັກສູດ
ລະກັບປະລິນຍາໂທ
ສາຂາ ວິຊາກະສິກຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມປ້າໄມ້
ຄະນະກະສດສາດ ແລະ ຊັບຜະຍາກອນປ້າໄມ້
ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວິງ

ຂຽນໂດຍ
ທ້າວ ສິມຈະລົນ ແກ້ວປະສິດ

Impact of Para-Rubber Plantation on Soil Fertility and Livelihood of people at Xai District, Oudomxai Province

Under the Guidance of

Advisor: Nouphone MANIVANH, Ph.D

Co-advisor: SaengKham PHONCHALERN, Ph.D

Thesis Submitted

In Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of

Master Program in Agriculture and Forest Environment

Agriculture and Forest Environment Program

Faculty of Agriculture and Forest Resource

Souphanouvong University

By

Mr. Somchalern KEOPHASITH

2024

ຜົນຂອງການປຸກຢາງພາລາຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງດິນ ແລະ ຊືວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ
ເມືອງໄຊ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ

ខ្សែកម្រោះ

ທ້າວ ສມຈະລົນ ແກ້ວປະສົດ

ຄະນະກຳມະການຮັບຮອງວ່ະຍານີ້ຝຶ່ງ

ທີ່ປຶກສາວິທະຍານີຜົນ

1. ທ່ານ ອຈ. ປອ. ນ. ຫຸຟອນ ມະນີວັນ

ផ្នែកទីរាជសារិភ័យនិជ្ជន

2. ທ່ານ ອຈ. ປອ. ນ. ແສງຄຳ ຜົນຈະເລີນ

គេងការងារ ប៉ុងកានវិទ្យាណិជ្ជន

- ## 1. ທ່ານ ອະ. ປອ. ຊົ່ວໂມງ ແບ່ນເມຍ

2. ທ່ານ ອຈ. ປອ. ພອນສະຫວັນ ຜູດທະໄຊ

3. ท่าน อ. ปอ. ม. ตามดาวน์ ຝຶມລາຊາບຸດ

4. ທ່ານ ອຈ. ປອ. ພອນວິໄລ ສີລົງວິງ
.....

วันที่

ຄະນະບໍດີ

ຜົນຂອງການປຸກຢາງພາລາຕໍ່ຖຸນນະພາບຂອງດິນ ແລະ ຂຶ້ວິດການເປັນຍູ້ຂອງປະຊາຊົນ
ເມືອງໄຊ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ
ສົມຈະລົນ ແກ້ວປະສິດ
ສາຂາວິຊາ ກະສິກຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມປ້າໄມ້, ຄະນະກະເສດສາດ ແລະ ຊັບຜະຍາກອນປ້າໄມ້
ມະຫາວິທະຍາໄລ ສຸພານຸວົງ

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ເຜື່ອປະເມີນອົງປະກອບທາງຄົມຂອງດິນ, ຄຸນລັກສະນະຂອງດິນ ແລະ ສະພາບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງຊາວກະສຶກອນທີ່ປຸກຢາງພາລາ ເຊິ່ງໄດ້ສຶກສາຢູ່ເມືອງໄຊ ແຂວງອຸດົມໄຊ, ເຊິ່ງການສຶກສາໄດ້ແບ່ງອອກເປັນ 2 ໄລຍະຄື: ສໍາລັບໄລຍະທີ 1: ສຶກສາກ່ຽວກັບຄຸນນະພາບຂອງດິນໂດຍໄດ້ສົມທຽບຊ່ວງໄລຍະຂອງການປຸກຢາງພາລາຄື: ອາຍຸ 1 ປີ, 5 ປີ ແລະ 10 ປີ ແລະ ສົມທຽບ 3 ບ້ານຄື: ບ້ານ ວັງມິນ, ຫ້ວຍລຽງ ແລະ ນາຈາງ ແລະ ໄລຍະທີ 2 ແມ່ນໄດ້ລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໂດຍການເກັບກຳຂໍ້ມູນນຳຊາວກະສຶກອນທີ່ປຸກຢາງພາລາ ແລະ ສໍາພາດຄະນະບ້ານທັງສາມບ້ານ ເຊິ່ງການເກັບກຳຂໍ້ມູນແມ່ນໄດ້ໃຊ້ການເກັບກຳຂໍ້ມູນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການເກັບກຳແບບເລັ້ງລັດ, ໂດຍໄດ້ເລີ່ມຕົ່ນເດືອນ 7-11/2023. ເຊິ່ງຜົນໄດ້ຮັບມືຄື:

ອົງປະກອບທາງເຄມືຂອງດິນເມື່ອສົມທຽບທັງ 3 ບ້ານ ເຫັນວ່າ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ໄລຍະການປຸກຈາກ 1 ປີ, 5 ປີ ແລະ 10 ປີ ແລະ ເຫັນວ່າ ເມື່ອປຸກຢາງພາລາໄດ້ຫຼາຍຢືມມ່ນຮັດໃຫ້ຄໍາອົງປະກອບທາງດ້ານເຄມືຫຼຸດລົງ ຫຼື ໮ັດໃຫ້ຄວາມອຸດົມສົມບູນຫຼຸດລົງຕາມໄລຍະເວລາຂອງການປຸກ, ສ້າລັບຊັດສ່ວນຂອງເນື້ອດິນແມ່ນເຫັນວ່າ ດິນຊາຍມີເປົ້ນສູງກວ່າຫຼຸ່ມ ແລະ ມີແນວໂນມຜົ່ມຂຶ້ນຕາມໄລຍະຂອງການປຸກຢາງພາລາ ($P<0.05$).

ສໍາລັບແຮງຈຸງໃຈໃນການເຮັດສວນຢາງພາລາ ຫຼື ແນວຄົດລີເລີ່ມທີ່ພາໃຫ້ເຮັດສວນຢາງພາລາແມ່ນມາຈາກຫຼາຍສາເຫດ ເຊິ່ງໃນນີ້ປັດໄຈທີ່ຄວາມສິນໃຈຫຼາຍກວ່າໜີ້ ທີ່ນອກຈາກການໄດ້ມາຈາກການສືບທອດມູນມໍລະດົກ ເຊິ່ງແມ່ນ: ໄດ້ຜົບປະແລກປ່ຽນຄວາມຄົດເຫັນ ກັບຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ປຸກຢາງມາກ່ອນ ເຊິ່ງມີຄ່າສະເລ່ຍ=4.58, ເພາະຊາວກະສິກອນຍັງເຫັນໄດ້ວ່າ ຄອບຄົວທີ່ປຸກຢາງພາລາແມ່ນມີສະພາບເສດຖະກິດ ແລະ ນອກນີ້ນ ຍັງມີແຮງຈຸງໃຈທີ່ມາຈາກຄົນພາຍໃນຄອບຄົວທີ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ເພະຄອບຄົວມີແຮງງານຜຽງຝໍ ແລະ ມີກຸ່ມຄົນອື່ນໆ ທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ລວມທັງບໍລິສັດ ແລະ ປັດໃຈອື່ນໆ ແມ່ນທີ່ຜ່ານມາພວກເຂົາບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທໍາ, ນອກຈາກນີ້ຍັງຜົບວ່າຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກຢາງພາລາ ມີສອງຊຸມຜົ່າທີ່ປຸກຢາງພາລາຄື: ຊຸມຜົ່າກົມມຸ= 91.67 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຊຸມຜົ່າລາວລຸມ= 8.33 ສ່ວນຮ້ອຍ, ສໍາລັບການປຸກຢາງພາລາ ສາມາດສ້າງອາຊີບທີ່ໜັ້ນຄົງໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ ແລະ ມີຜົນຕອບແທນທາງດ້ານເສດຖະກິດສູງຝໍສົມຄວນ ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າບໍ່ມີຄວາມຕ້ອງການໃນການຍ້າຍຖິ່ນຖານ ເຊິ່ງມີຄ່າສະເລ່ຍ >4.20 ແລະ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນການອອກໄປເຮັດວຽກນອກ ແລະ ສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນມີຄອບຄົວທີ່ກຸ່ມຢູ່ກຸ່ມກົນກວມເຖິງ 68 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ນອກນີ້ນຍັງມີລາຍຈາກການຂາຍແລະລົດຕະພັນກະສິກຳອື່ນໆ ແລະ ອາຊີບຮັບຈ້າງອື່ນໆ, ເຊິ່ງການສ້າງລາຍຮັບເຂົ້າຄອບຄົວທີ່ສູງນີ້ແມ່ນຍັງເຮັດໃຫ້ລາຍຈ່າຍຂອງຄອບຄົວກ່າວສູງໄປນໍາ (ຄ່າສະເລ່ຍ>4.20) ແລະ ໂດຍພາບລວມແລ້ວການປຸກຢາງພາລາແມ່ນເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຄອບຄົວດີຂຶ້ນ ຈົນຫຼາຍຄອບຄົວກາຍເປັນຄອບຄົວຕົວແບບ ແລະ ດັດເປັນຄອບຄົວ 3 ດີ, ນອກຈາກນີ້ນ ຍັງສັງເຜົນດີກ່າວການຝັດທະນາບ້ານ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ໂຄງຮ່າງຝື້ນຖານໄດ້ຮັບການຝັດທະນາ ເຊັ່ນ: ທາງ ແລະ ຕະຫຼາດ, ຢ້າງໄດ້ກ່າວຕາມ ນອກຈາກການໄດ້ຮັບຜົນດີຈາກການປຸກຢາງພາລາແລ້ວ ແຕ່ກ່າວຍ້າມບາງຂັ້ນແຍ້ງທີ່ເກີດຂຶ້ນ ລະຫວາງຊາວກະສິກອນທີ່ປຸກຢາງພາລາ

ແລະ ຊາວກະສິກອນອື່ນໆ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເກີດບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ້ງຕ່າງໆ ແລະ ສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ເນື້ອທີ່ປ້າໄມ້ຫຼຸດລົງ, ນອກມົ້ນ ການເຮັດສວນຢາງພາລາຍັງເຮັດໃຫ້ສັດປາບາງຊະນິກາຕໍ່ຕາຍ ແລະ ຍ້າຍເຖິ່ນຖານໄປບ່ອນອື່ນ ແລະ ທີ່ສຳຄັນແມ່ນຂໍ້ຂັດແຍ້ງກ່ຽວກັບເຂດໃນການລົງສັດ ເຊິ່ງເຫັນໄດ້ວ່າຈຳນວນສັດລົງມີຈຳນວນໜ້ອຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນງົງວ-ຄວາຍ ແລະ ເຖິງວ່າຈະເກີດບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ້ງ ແລະ ບັນຫາບາງຢ່າງເຕັກທີ່ສຳຄັນບັນຫາ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ້ງທີ່ເກີດຂຶ້ນກໍສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ບິນຝຶນຖານການເຮັດສັນຍາຮ່ວມກັນ ແລະ ການຈັດສັນເຂດດິນກະສິກຳ, ສິ່ງສຳຄັນທີ່ຄວນຝີຈາລະນາ ແລະ ຄວນໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ໂດຍຜ່ານການວາງແຜນ ເຊິ່ງບັນຫາທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໃນໄລຍະຍາວແມ່ນຍັງສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ດິນເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ຕະຫຼອດໄລຍະການປຸກ ຢາງພາລາທີ່ຜ່ານມາແມ່ນບໍ່ມີບັນຫາເລື່ອງໄຟແລ້ງ, ນັ້າປ້າ ແລະ ດົນເຊົະເຈືອນ.

ຄຳສັບສຳຄັນ: ຢາງພາລາ, ສະພາບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ອຸນນະພາບຂອງເມືນ, ຄວາມເຝື່ອຝໍໃຈ, ຊີວິດການເປັນຢູ່

Impact of Para-Rubber Plantation on Soil Fertility and Livelihood of people at Xai District, Oudomxai Province

Somchalern KEOPHASITH

Agriculture and Forest Environment Program

Faculty of Agriculture and Forest Resource, Souphanouvong University

Abstract

The study was evaluated on soil fertilizer, soil proportion and Livelihood of farmers whom was rubber plantation at Xay District Oudomxay Province, in this study was divided into 2 periods: First period was collected sample of the soil and analyses on chemical composition and proportion of the soil, there was compared of the interval plantation of Para-rubber plantation: year 1, year 5 and year 10 and each interval was compared 3 villages: Vangmon, Houaylieng and Nachang villages and second period was collected data on Livelihood of farmers, these data were collected from farmers and head of villages by using Participatory Rural Appraisal and Rapid Rural Appraisal questionnaire forms, the result shown:

The chemical composition for 3 villages were significant of each interval plantation and while increased of the years for the Para-rubber plantation the chemical was decreased or fertilizer of the soil was decreased by time of plantation and trend to reducing by time of plantation too ($P<0.05$), the proportion of the soil that seen the sand was higher than other and trended to increase by plantation time ($P<0.05$).

For the incentive to make rubber plantations or initial idea to rubber plantation of the farmers, it was from many causes, which is seen many factors more interest and first factor to get from family or to get from an inheritance such as: met and exchanged opinions with other farmers who planted rubber before, which had a very good mean value (4.58) in which they saw that the family that planted rubber had a good economic returned and also had the motivation and received support from many factors especially: people in the family who provide support, there are enough workers in the family, there are outsiders and other groups of people who provide help and support, including the company and also have free time with a good mean value. In addition, it was found that the farmers who planted rubber who were interviewed to collect the information found that there are two tribes that grow rubber: the Kum Mu tribe accounts for the most percentage in rubber planting: 91.67% and the LaoLoum tribe: 8.33 %.

It is also seen that rubber plantation can be create a stable career for their family, and get more economic return, which results no need to migrate, was high mean value (>4.20) and also reduce going out to work and more importantly, rubber plantation can be generate income for the family, which shows that there was 68% of families who are enough money to live, and the average income per person per month was quite high. In this addition not get income from the sale of rubber, but they are getting income from other agricultural products and other salaried occupations. When the family get more income and also increase expenditure in the family too (Mean value > 4.20), and also the result shown rubber plantation was improved their livelihood and many families become model families and become 3 good families. In addition, it also was positive an effect on the village development, which makes the basic structure to be developed such as: roads and markets, in addition, they also contribute to various tasks of the village, which makes the work of the village to be developed, however, apart from receiving good results from rubber plantation, but there are still some conflicts that occur between farmers

who plant rubber and other farmers, especially causing various problems and resulting in the reduction of the forest area, in addition, rubber plantations also cause some wild animals were die and migrate to other places and the most important is the dispute about the area for animal husbandry which is seen that the number of livestock is small groups, especially cattle and buffaloes and although there are some disputes and problems, but importantly the problems and conflict that have arisen can be resolved on the basis of a joint contract, and the allocation of agricultural land, important things that should be considered and it should be solved through planning. The problem that may occur in the long term is still resulting in soil degradation and throughout the past rubber planting period there was no problem of drought, flooding and soil erosion.

Key words: rubber, socio-economic conditions, soil quality, satisfaction, livelihood

ສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນ

ການລົງຝຶກຫັດງານໃນຄັ້ງນີ້ທີ່ວ່າເປັນປະສົບການອັນໜີ້ທີ່ມີຄວາມໝາຍຄວາມສຳຄັນສຳລັບຂ້າພະເຈົ້າ ເພະນັນເປັນການລົງຝຶກຫັດງານກ່ຽວກັບການນຳລົງສຳພາດສະພາບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ປຸກຢາງພາລາ ແລະ ນອກນີ້ ແມ່ນໄດ້ລົງເກັບເອົາຕົວຢ່າງດິນ ເພື່ອສຶກສາອີງປະກອບທາງເຄີມຂອງດິນ ເຊິ່ງການລົງເກັບກຳໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນໄດ້ຮັບການຮ່ວມມື ແລະ ການສະໜັບສະໜູນຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ ການລົງສຳພາດ ແລະ ການລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນປະສົບຜົນສຳເລັດຕາມລະດັບຄາດໝາຍທີ່ວາງໄວ້ ເຊິ່ງການລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນແມ່ນເຫັນວ່າມີຄວາມທ້າທາຍຫຼາຍໂດຍສະເພາະແມ່ນການປະສານງານຫາຄະນະບ້ານ ແລະ ຊາວກະສິກອນ, ການຄົ້ນເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຕົວຈິງ ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກຳດີ, ການລົງຝຶກຫັດງານໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນມີຄວາມສຳເລັດລົງດ້ວຍດີ, ສະນັ້ນ, ຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງຖືໄອກາດນີ້ເພື່ອສະແດງຄໍາຂອບໃຈ ແລະ ຮູ້ບຸນຄຸນຢ່າງລົ້ນເຫຼືອໃນຊ່ວງທີ່ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ສຶກສາ ແລະ ຮຽນຢ່າງໃນ ຄະນະກະເສດສາດ ແລະ ຊັບຜະຍາກອນປ້າໄມ້ເປັນເວລາ 2 ປີ ໂດຍເລີ່ມແຕ່ປີ 2022-2024 ແລະ ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນມາຍັງທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕີ:

ຂໍຂອບໃຈ ແລະ ຮູ້ບຸນຄຸນຢ່າງສູງມາຍັງ ທ່ານ ອ. ປ. ນ. ຫຸພອນ ມະນີວັນ ແລະ ທ່ານ ອ. ປ. ນ. ແສງຄໍາ ຜົນຈະເລີນ ທີ່ເສຍສະຫະວෙລາອັນມີຄໍາທີ່ຂ່ວຍໃນການປັບປຸງບົດ, ໃຫ້ຄໍາປຶກສາ ແລະ ຊິ້ນຢ່າງໃກ້ສິດໃນການຂຽນບົດ ແລະ ກວດແກ້ປິດລາຍງານຂອງຂ້າພະເຈົ້າໃນຄັ້ງນີ້ຈົນປະສົບຜົນສຳເລັດ ແລະ ມີເນື້ອໃນຄົບຖ້ວນສົມບູນ.

ຂໍຂອບໃຈ ແລະ ຮູ້ບຸນຄຸນຢ່າງສູງມາຍັງ ຄະນະກຳມະການທີ່ເສຍສະຫະວෙລາອັນມີຄໍາໃນການໃຫ້ຄໍາແນະນຳ ຈົນເຮັດໃຫ້ປິດຂອງຂ້າພະເຈົ້າສົມບູນຂຶ້ນ.

ຂໍສະແດງຄໍາຂອບໃຈ ແລະ ຮູ້ບຸນຄຸນມາຍັງທ່ານ ຄະນະບົດ, ຮອງຄະນະບົດ ແລະ ຄູອາຈານທຸກໆທ່ານ ພາຍໃນຄະນະກະເສດສາດ ແລະ ຊັບຜະຍາກອນປ້າໄມ້ ມະຫາວິທະຍາໄລ ສຸພານຸວົງ ທີ່ໄດ້ອົບຮົມ, ສັ່ງສອນ ແລະ ຖ່າຍທອດຄວາມຮູ້ທາງດ້ານທິດສະກິ່າໂຟຣາປະຕິບັດຕົວຈິງໃຫ້ຂ້າພະເຈົ້າແຕ່ເຖິງຈົນປະສົບຜົນສຳເລັດໃນການສຶກສາຂໍຂອບໃຈໜູ້ເພື່ອນນັກສຶກສາທຸກຄົນທີ່ໄດ້ຂ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວັດຖຸ ແລະ ຈິດໃຈຕັ້ງແຕ່ເຖິງຈົນຈົບການສຶກສາ.

ສຸດທ້າຍຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນມາຍັງຄອບຄົວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເມຍ, ຜໍ-ແມ່ ທີ່ໃຫ້ກຳລັງໃຈ ແລະ ຂ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວັດຖຸເງິນຄໍາ ທີ່ຂ່ວຍເຫຼືອຂ້າພະເຈົ້າ ແລະ ໃຫ້ກຳລັງໃຈຈົນສາມາດສຳເລັດການສຶກສາ.

ສະນັ້ນ, ຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງຂໍຈົດຈຳບຸນຄຸນອັນຢຶ່ງໃຫຍ່ ຂອງທຸກໆ ທ່ານນີ້ໄວ້ຢ່າງບໍ່ມີວັນລືມ, ທ້າຍນີ້ຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງຖືໄອກາດນີ້ອວຍພອນໃຫ້ທຸກໆ ທ່ານຈຶ່ງປະສົບຜົນສຳເລັດ ໃນໜ້າທີ່ວຽກງານ ແລະ ຈຶ່ງມີສຸກຂະພາບ ເຊັ່ນແຊງເພື່ອສຶບຕໍ່ສ້າງສາຟັດທະນາປະເທດຊາດໃຫ້ຈະເລີນກ້າວໜ້າຕໍ່ໄປ.

ທີ່ ຄະນະກະເສດສາດ ແລະ ຊັບຜະຍາກອນປ້າໄມ້

ວັນທີ.....

ລາຍເຊັນ.....

ສົມຈະເລີນ ແກ້ວປະເສີດ

ສາລະບານ

ບົດຄັດຫຍໍ້.....	i
Abstract	iii
ສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນ	v
ສາລະບານ	vi
ສາລະບານຕາຕະລາງ	viii
ສາລະບານຮູບ	x
ອະກິບາຍອັກສອນຫຍໍ້	xi
ບົດທີ 1 ພາກສະໜີ	1
1.1. ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງປູກຢາງພາລາ	1
1.2. ຫຼັກການ ແລະ ເຫດຜົນ	2
1.3. ຄໍາຖາມຄົ່ນຄວ້າ	2
1.4. ຂໍ້ສົມມຸດຖານ	3
1.5. ຈຸດປະສົງ	3
1.6. ຕາດຄະເນຜົນໄດ້ຮັບ	3
ບົດທີ 2 ການຄົ່ນຄວ້າເອກະສານ	4
2.1. ສະພາບທີ່ວ່າໄປໃນການປູກຢາງພາລາໃນໂລກ	4
2.2. ສະພາບທີ່ວ່າໄປໃນການປູກຢາງພາລາໃນອາຊ່ຽນ	4
2.3. ສະພາບທີ່ວ່າໄປໃນການປູກຢາງພາລາໃນລາວ	4
2.4. ຮູບແບບການລົງທຶນປູກຢາງພາລາ ໃນ ສປປ ລາວ	5
2.5. ສະພາບທີ່ວ່າໄປໃນການປູກຢາງພາລາໃນ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ	5
2.6. ຄວາມສໍາຄັນຂອງການປູກຢາງພາລາ	6
2.7. ບັນຫາ ແລະ ທ່າແຮງໃນການປູກຢາງພາລາ	7
2.7.1. ບັນຫາ (ດິນ, ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ກົມ, ບັນຫາຕໍ່ການປູກຢາງ-ລົງສັດ)	7
2.7.1.2. ກໍາມະສິດນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ແລະ ບໍ່ໄມ້ ຂອງປະຊາຊົນ ລາວ	8
2.7.2. ຮູບແບບການປ່ຽນແປງກໍາມະສິດທີ່ດິນ ໃນ ສປປ ລາວ	8
2.7.3. ການຈັດປະເພດທີ່ດິນ ແລະ ບໍ່ໄມ້ ໃນ ສປປ ລາວ	8
2.7.4. ການກຳນົດຂອບເຂດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ທີ່ດິນບໍ່ໄມ້ ໃນ ລາວ	9
2.8. ສົມທຽບຕະຫຼາດ ແລະ ລາຄາຢາງພາລາໃນປະເທດເື່ອນບ້ານ ແລະ ໃນໂລກ	9
2.9. ດິນ ແລະ ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ	11
2.9.1. ດິນ	11
2.9.2. ສ່ວນປະກອບຂອງດິນ	11
2.9.3. ຊະນິດຂອງດິນ	12
2.9.4. ການກຳເນີດຂອງດິນ	12

2.9.5. ປັດໄຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ການກຳເນົດຂອງດິນ	13
2.9.6. ບະຫຍຸດຂອງເງິນ	13
2.10. ການກຽມດິນປຸກຢາງພາລາ	13
2.11. ສະຖິຕິຂອງການປຸກຢາງພາລາໃນລາວ	13
2.12. ຄວາມໜ້າຍ ແລະ ຄວາມສໍາຄັນຂອງການຄຸ້ມຄອງປໍາໄມ້	14
2.13. ປະົບປໍາໄມ້	14
2.14. ວິທີການຄຸ້ມຄອງປໍາໄມ້ຂອງປະຊາຊົນ	15
2.15. ການຄຸ້ມຄອງປໍາໄມ້ໂດຍການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ	15
2.16. ປະໂຫຍດຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງປໍາໄມ້	16
2.17. ການຄຸ້ມຄອງປໍາໄມ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ	16
2.17.1. ສະພາບການຄຸ້ມຄອງປໍາໄມ້ໃນ ສປປ ລາວ	17
2.17.2. ການມີສ່ວນຮ່ວມ	20
2.18. ຄວາມເຜິ່ງຝໍໃຈ	24
2.18.1. ຄວາມສໍາຄັນຂອງຄວາມເຜິ່ງຝໍໃຈ	24
2.18.2. ການວັດແທກ ຫຼື ປະເມີນຄວາມເຜິ່ງຝໍໃຈ	25
2.19. ການວິໄຈທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ	25
ບົດທີ 3 ວິທີການ	29
3.1. ວິທີການ	29
3.1.1. ສະຖານທີ່ກຳເນົນການທິດລອງ	29
3.1.2. ໄລຍະວລາດຳເນົນການທິດລອງ	31
3.1.3. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	32
3.1.4. ການລວບລວມຂໍ້ມູນ ແລະ ການວິໄຈຕົວຢ່າງ	34
3.1.5. ການຄິດໄລ່ ແລະ ການວິຄາະຂໍ້ມູນ	35
ບົດທີ 4 ຜົນໄດ້ຮັບ	36
4.1. ອຸນນະພາບຂອງດິນໃນຝຶ້ນທີ່ປຸກຢາງພາລາ	36
4.2. ຂໍ້ມູນເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງກຸ່ມຕົວຢ່າງ	38
4.2.1. ຂໍ້ມູນຝຶ້ນຖານຂອງກຸ່ມຕົວຢ່າງ	38
4.2.2. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບບ້ານຕ່າງໆ ທີ່ສໍາພາດຈາການຍ້ບ້ານ	43
4.2.3. ປຽບທຽບສະພາບເສດຖະກິດກ່ອນ ແລະ ຫຼັງຂອງການປຸກຢາງພາລາ	45
4.2.4. ແນວຄວາມຄິດເຫັນຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ການປຸກຢາງພາລາ	48
ບົດທີ 5 ວິທາກຜົນໄດ້ຮັບ	53
ບົດທີ 6 ສະຫຼຸບຜົນ	55
ເອກະສານອ້າງອີງ	57
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ	62
ປະຫວັດຂອງຜູ້ຮຽນ	78

ສາລະບານຕາຕະລາງ

ຕາຕະລາງທີ 2.1: ລາຄາຢາງພາລາໃນປະເທດໄທ	10
ຕາຕະລາງທີ 2.2: ການນຳເຂົ້າຢາງພາລາຂອງປະທາດນຳເຂົ້າທີ່ສໍາຄັນໃນໄລກ (ຜັນລ້ານ)	11
ຕາຕະລາງທີ 2.3: ການສົ່ງອອກຢາງພາລາຂອງປະທາດນຳເຂົ້າທີ່ສໍາຄັນໃນໄລກ (ລ້ານໂຕນ)	11
ຕາຕະລາງທີ 2.4: ສະຖິຕິຂອງການປຸກຢາງພາລາໃນລາວ	13
ຕາຕະລາງທີ 2.5: ການສູນເສຍຝຶ່ງທີ່ບໍ່ໄມ້ທີ່ເກີດຈາກໄຟໄໜ້ບໍ່	37
ຕາຕະລາງທີ 3.1: ປະຕິທິນການດຳເນີນງານ	32
ຕາຕະລາງທີ 4.1: ຄ່າສະເລ່ຍອົງປະກອບທາງດ້ານເຄີມຂອງດິນປຸກຢາງພາລາໃນ 3 ບ້ານ ແລະ ໄລຍະການປຸກທີ່ແຕກຕ່າງກັນ	36
ຕາຕະລາງທີ 4.2: ຄ່າສະເລ່ຍອົງປະກອບທາງດ້ານເຄີມຂອງດິນປຸກຢາງພາລາແຕ່ລະໄລຍະຂອງ ບ້ານ ວຽງມິນ ..	37
ຕາຕະລາງທີ 4.3: ຄ່າສະເລ່ຍອົງປະກອບທາງດ້ານເຄີມຂອງດິນປຸກຢາງພາລາແຕ່ລະໄລຍະຂອງ ບ້ານ ຫ້ວຍລຽງ ..	37
ຕາຕະລາງທີ 4.4: ຄ່າສະເລ່ຍອົງປະກອບທາງດ້ານເຄີມຂອງດິນປຸກຢາງພາລາແຕ່ລະໄລຍະຂອງ ບ້ານ ນາຈາງ ..	38
ຕາຕະລາງທີ 4.5: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບເຝັດ	38
ຕາຕະລາງທີ 4.6: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບອາຍ	39
ຕາຕະລາງທີ 4.7: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຊືນເຟົ່າ	39
ຕາຕະລາງທີ 4.8: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສາສະໜາ	39
ຕາຕະລາງທີ 4.9: ຂໍ້ມູນກ່ຽວລະດັບການສຶກສາ	40
ຕາຕະລາງທີ 4.10 ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບອາຊີບຫຼັກ	40
ຕາຕະລາງທີ 4.11: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບອາຊີບສໍາຮອງ	40
ຕາຕະລາງທີ 4.12: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຈຳນວນສະມາຊີກຳພາຍໃນຄອບຄົວຕາມເການອາຍຸແຕ່ລະຊ່ວງ ..	41
ຕາຕະລາງທີ 4.13: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບໄລຍະມາອາໄສ	41
ຕາຕະລາງທີ 4.14: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບໄລຍະມາອາໄສ	41
ຕາຕະລາງທີ 4.15: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການໃນການຢ້າຍຖຸນຖານ	42
ຕາຕະລາງທີ 4.16: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ	42
ຕາຕະລາງທີ 4.17: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການລົງສັດຍູ້ໃນຄອບຄົວ	42
ຕາຕະລາງທີ 4.18: ຂໍ້ມູນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນພາຍໃນບ້ານ	43
ຕາຕະລາງທີ 4.19: ສັດລົງຊະນິດຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ໃນບ້ານ	43
ຕາຕະລາງທີ 4.20: ດ້ານຜົນປະໂຫຍດ ພາຍໃນບ້ານ	44
ຕາຕະລາງທີ 4.21: ແນວຄວາມຄິດເຫັນຂອງນາຍບ້ານກ່ຽວກັບດ້ານລະບຽບການພາຍໃນບ້ານ	44
ຕາຕະລາງທີ 4.22: ຄວາມຄິດເຫັນຂອງນາຍບ້ານກ່ຽວກັບດ້ານອານຸລັກ	45
ຕາຕະລາງທີ 4.23: ຄວາມຄິດເຫັນຂອງນາຍບ້ານກ່ຽວດ້ານຝຶ່ນຖານໂຄງລ່າງ	45
ຕາຕະລາງທີ 4.24: ສະແດງລາຍຈ່າຍຂອງຄອບຄົວກ່ອນປຸກຢາງພາລາ	46
ຕາຕະລາງທີ 4.25: ລາຍຈ່າຍສະເລ່ຍຕໍ່ເດືອນຂອງຄອບຄົວຫຼັງປຸກຢາງພາລາ	46

ຕາຕະລາງທີ 4.26: ລາຍຮັບສະເລ່ຍຕໍ່ເດືອນຂອງຄອບຄົວກ່ອນປຸກຢາງພາລາ	46
ຕາຕະລາງທີ 4.27: ລາຍຮັບສະເລ່ຍຕໍ່ເດືອນຂອງຄອບຄົວຫຼັງປຸກຢາງພາລາ	47
ຕາຕະລາງທີ 4.28: ລາຍຮັບສ່ວນໃຫ້ຍຂອງຄອບຄົວກ່ອນປຸກຢາງພາລາ	47
ຕາຕະລາງທີ 4.29: ລາຍຮັບສ່ວຍໃຫ້ຍຂອງຄອບຄົວຫຼັງປຸກຢາງພາລາ	47
ຕາຕະລາງທີ 4.30: ຈັດປະເຜດຂອງຄອບຄົວ	48
ຕາຕະລາງທີ 4.31: ສໜາບຊື່ວິດການເປັນຢູ່	48
ຕາຕະລາງທີ 4.32: ແນວຄວາມຄົດເຫັນຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ການປຸກຢາງພາລາ	49
ຕາຕະລາງທີ 4.33: ຂໍ້ມູນດ້ານແນວຄວາມຄົດເຫັນຂອງຄອບຄົວຕໍ່ການປຸກຢາງພາລາ	49
ຕາຕະລາງທີ 4.34: ດ້ານລະບຽບການ	50
ຕາຕະລາງທີ 4.35: ຄວາມຄົດເຫັນຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ກັບດ້ານອານຸລັກ	50
ຕາຕະລາງທີ 4.36: ດ້ານຝຶ້ນຖານໂຄງລ່າງ	51
ຕາຕະລາງທີ 4.37: ບັນຫາ ແລະ ອຸປະສົກໃນການປຸກຢາງພາລາ	52

ສາລະປານຮູບ

ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 1: ອຸປະກອນການເກັບຕົວຢ່າງດິນ	74
ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 2: ອຸປະກອນການເກັບຕົວຢ່າງດິນ	74
ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 3: ການເກັບຕົວຢ່າງດິນ	74
ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 4: ການເກັບຕົວຢ່າງດິນ	74
ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 5: ການເກັບຕົວຢ່າງດິນ	75
ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 6: ການເກັບຕົວຢ່າງດິນ	75
ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 7: ຕົວຢ່າງດິນ	75
ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 8: ຕົວຢ່າງດິນ	75
ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 9: ການລົງສຳພາດຊາວກະສິກອນ	76
ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 10: ການລົງສຳພາດນາຍບ້ານ	76
ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 11: ການລົງສຳພາດຜູ້ປຸກຢາງພາລາ	76
ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 12: ການລົງສຳພາດຜູ້ປຸກຢາງພາລາ	76
ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 13: ສ່ວນຢາງທີມີອາຍຸ 1 ປີ	77
ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 14: ສ່ວນຢາງທີມີອາຍຸ 5 ປີ	77
ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 15: ສ່ວນຢາງທີມີອາຍຸ 10 ປີ	77

ອະທິບາຍອັກສອນຫຍໍ້

ອັກສອນຫຍໍ້ຝາສາລາວ

ຕົວຫຍໍ້	ຕົວເຕັມ
ຈ/ນ	= ຈຳນວນ
ຮຕ	= ເຮັດຕາ
ອສບ	= ອາສາສະໜັກບ້ານ
ມສ	= ມະຫາວິທະຍາໄລສູພານຸວົງ

ອັກສອນຫຍໍ້ຝາສາອັງກິດ

ຕົວຫຍໍ້	ຕົວເຕັມ
BD	= Bulk Density
cm	= Centimeter
CEC	= Cation Exchange Capacity
DM	= Dry Matter
g	= Gram
GPS	= Global Positioning System
ha	= Hectare
Kg	= Kilogram
K	= Potassium
m ²	= Square matter
mm	= Milimatter
mg	= Miligram
m	= Matter
N	= Nitrogen
OM	= Organic Matter
pH	= Percentage of Hydrogen Ion
PRA	= Participatory Rural Appraisal
P	= Phosphorus
P	= Probability Value
SEM	= Standard Error of the Mean

ບົດທີ 1

ພາກສະຫນີ

1.1. ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງຢ່າງພາລາ

ຢ່າງພາລາເປັນໄມ້ອຸດສາຫະກຳຊະນິດໜຶ່ງ ທີ່ມີຄຸນປະໂຫຍດ, ມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ກັບການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ການຝັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ຢ່າງພາລາເປັນຜັນໄມ້ທີ່ນໍາເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດ ເຊິ່ງມີຖິ່ນກຳເນີດມາຈາກທະວີບ ອາເມລີກາໃຕ້ ບໍລິເວນເຂດນັ້ນອາເມຊອນ ໃນປະເທດບູຊາຊີວ ແລະ ດັ່ງນີ້ການນຳໃຊ້ປະໂຫຍດກັນມາເປັນເວລາດິນນານ ຈາກນັ້ນຄືນທ້ອງຖິ່ນໃນເຂດນັ້ນ. ຊາວເອີຣີບໄດ້ຮູ້ ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງພາລາເລີ່ມແຕ່ປີ ຄສ 1493 ເປັນຕົ້ນມາ ແລະ ດັ່ນນໍາ ເອົາມາທິດລອງບູກຢູ່ທະວີບອາຊີ ໃນປີ ຄສ 1873 ເປັນຄັ້ງທຳອິດ ແຕ່ບໍ່ປະສົບຜົນສໍາເລັດ ເຊິ່ງໃນຊ່ວງນັ້ນໄດ້ນໍາເອົາ ເມັດຜັນຈຳນວນ 72,000 ເມັດ ແລະ ສາມາດງອກ ຫຼື ແຜ່ຜັນໄດ້ຟຽງ 3,000 ເມັດ, ທ່ານ Hernando Cortez ເປັນ ຊາວເອີຣີບຄືນທຳອິດທີ່ເຫັນຄືນຜົ່ນເມືອງຂອງລັດເມັກຊີໄກຫຼື້ນບານຢ່າງ. ການຕິດຕາມວັດຖຸຂອງລູກໄດ້ແນະນໍາ Cortez ວ່າວັດສະຖຸທີ່ຍິດທຸຍຸ່ນໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍການນຳຂອງແຫຼວຈາກຕົ້ນໄມ້ Maya caoutchoue (ຫມາຍ ຄວາມວ່າ "ບານ"). a weeping tree ເມື່ອເປື້ອກຖືກຕັດດ້ວຍວັດຖຸແຫຼຸມ ແລະ ນອກຈາກການນຳໃຊ້ຢ່າງພາລາເຜື່ອ ເຮັດໃຫ້ບານ ຊາວອິນເຕຍ Maya ຍັງໃຊ້ຢ່າງເຜື່ອເຮັດເກີບຂອງເຂົ້າເຈົ້າ. ໂດຍການຈຸ່ມຕົນຂອງທ່ານໃນຢ່າງ ແລ້ວຍີກ ຕົນອອກ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ປ້ອຍໃຫ້ມັນແຫ້ງ ແລະ ຈຸ່ມຕົນຂອງທ່ານອີກເທື່ອຫນີ່ງ. ເຮັດຊໍ້ຂັ້ນຕອນນີ້ຈິນກ່ວາທ່ານຈະໄດ້ ຮັບເກີບສຸດທ້າຍການຄອງຂອງຈັກກະຟັດ Maya ໄດ້ແຈ່ງໃຫ້ພວກທະໜານອານຸຄົມຂອງແອສປາໄໂຍນຕື່ມອີກວ່າ ໃນເວລາທີ່ຊາວອິນເຕຍໄດ້ຖຸຢ່າງໃສ່ທຳມະນາຂອງພວກເຂົ້າ ຫົວກັນນັ້ນຈະສາມາດທຶນຝຶນໄດ້ຢ່າງດີ. ຕໍ່ມາຮອດ ປີ ຄສ 1887 ຄົນອັງກິດໄດ້ນໍາເອົາມປູກທີ່ສ່ວນຜິດສາດ ທີ່ປະເທດສິງກະໂປ ແລະ ມາລະເຊຍ ຈິນກາຍເປັນແຫຼ່ງແລະລິດ ຢ່າງພາລາທຳມະຊາດ ທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນໂລກ ແລະ ແຜ່ລາມໄປປະເທດຕ່າງໆ ໃນອາຊີ ເຊັ່ນ: ໄທ, ຫວຽດນາມ ແລະ ລາວ ເຮົາ ເປັນຕົ້ນ ປະເທດລາວໄດ້ນໍາເອົາຢ່າງພາລາມາບູກ ໃນປີ ຄສ 1930 ຢູ່ທີ່ເມືອງ ບາຈຽງຈະລົນສຸກ ແຂວງຈຳປາສັກ ເປັນຄັ້ງທຳອິດ, ໃນປີ ຄສ 1994 ຕົ້ນຢ່າງພາລາ ກໍໄດ້ຖືກນຳມາບູກໃນແຂວງພາເຫົນຂອງປະເທດລາວ ທີ່ແຂວງໜູວົງ ພະບາງ, ຮອດປີ ຄສ 2003 ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ມີການຂາຍມ້າຢ່າງພາລາຂອງປະຊາຊົນ ຢູ່ທີ່ບ້ານ ຫາດຍາວ ແຂວງໜູວົງນັ້ນທາງ ຖືວ່າມີລາຍຮັບດີຜົມຄວນ, ຈາກນັ້ນ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີປະຊາຊົນຫຼາຍເຂດໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ ແລະ ສິນໃຈ ໃນການປຸກ ຢ່າງພາລາ ແລະ ແຜ່ຂະຫຍາຍຢ່າງວ່ອງໄວ ແລະ ເຝື່ມຂຶ້ນຢ່າງກວ້າງຂວາງ (ສະຖາບັນດັບຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປໍາໄມ້, 2007).

ການປຸກຢ່າງພາລາໃນໄລຍະຜ່ານມາ ສ່ວນໃຫຍ່ມັກເກີດບັນຫາ ແລະ ຜົນກະທີບຕໍ່ກັບເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ-ບໍ່ໄມ້ ແລະ ເຂດທຳມາຫາກິນຂອງປະຊາຊົນ, ການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ຫຼື ການປຸກຢ່າງພາລາແມ່ນເຮັດໃຫ້ດິນກະສິກຳ-ດິນ ບໍ່ໄມ້ ທີ່ຍຸ່ພາຍໃນບ້ານ ຖືກການປ່ຽນແປງ ແລະ ຫຼຸດລົງຢ່າງວ່ອງໄວ ເຊິ່ງພາໃຫ້ເກີດຜົນກະທີບຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢ່າງປະຊາຊົນ ໂດຍສະພະແມ່ນການປຸກເຂົ້າ ຫຼື ເຂົ້າໄຮ່, ການປຸກຜົດເປັນສິນຄ້າ, ການລົງສັດໃຫຍ່ ແລະ ການນຳໃຊ້ ປະໂຫຍດຈາກເຕື່ອງປໍາຂອງຕົງໃນຊີວິດປະຈຳວັນ ເຝື່ອຕອບສະໜອງທ່າງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບແມ່ນ ເຫັນວ່າ ຍັງຝົບຫຼາຍບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນດັ່ງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ (Wenjun et al., 2006)

ແຂວງອຸດົມໄຊ ເປັນແຂວງໜຶ່ງທີ່ນອນໃນບັນດາ 8 ແຂວງພາກເໜືອ ທີ່ມີຫຼາຍບໍລິສັດຂອງຕ່າງປະເທດມາ ລົງທຶນໃນການປຸກຢ່າງພາລາ ໂດຍສະພະແມ່ນ ຈິນ ແລະ ນອກນັ້ນ ແມ່ນການລົງທຶນຂອງປະຊາຊົນໃນແຂວງນັ້ນອ່ອງ, ການລົງທຶນຂອງ ຈິນ ແລະ ເຫັນວ່າມີຄວາມຕ້ອງການໃນການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ໃນການປຸກຢ່າງພາລາເຝື່ມຂຶ້ນໃນແຕ່ລະຫີ

ຫຼາຍືສິມຄວນ ຜົ້ນທີ່ການສຶກສານີ້ກໍ່ຕື່: ການປຸກຢາງພາລາໃນເມືອງ ໄຊ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ ກໍ່ເປັນເຂດໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທິບ ແລະ ອິດທິຜົນ ຈາກການປຸກຢາງພາລາຊັ້ນກັນ, ເຊິ່ງຍັງມີທ່າອຽງທີ່ຈະກີດຜົນກະທິບໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໃນໄລຍະຍາວືສິມຄວນ ໂດຍສະແຍະແມ່ນການປ່ຽນແປງເນື້ອທີ່ກະສິກຳ, ເນື້ອທີ່ປໍາໄມ້ທຳມະຊາດ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ ຢູ່ປົກວ່ານັ້ນ ອາດຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງດິນອາດຈະມີການປ່ຽນແປງ ໃນເຂດຜົ້ນທີ່ສຶກສາດັ່ງກ່າວ.

1.2. ຫຼັກການ ແລະ ໜັດຜົນ

ແຂວງອຸດົມໄຊ ເປັນແຂວງໜຶ່ງທີ່ມີການປຸກຢາງພາລາ ເຊິ່ງໄດ້ເລີ່ມແຕ່ປີ 2002 ເປັນຕົ້ນມາ, ຊະນິດຜົນຢາງພາລາທີ່ປຸກຢູ່ພາຍໃນແຂວງ ທັງໝົດປະກອບມີ 5 ຊະນິດຄື: GT1, RRIM 600, PR 107, Younan 772 ແລະ Younan 774. ປະຈຸບັນແຂວງອຸດົມໄຊ ໄດ້ມີນັກລົງທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດເຂົ້າມາລົງທຶນປຸກຢາງພາລາ ເປັນຈຳນວນຫຼາຍ, ການປຸກຢາງພາລາໃນເມືອງໄຊ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ ແມ່ນເຫັນວ່າ ເປັນທາງເລືອກໜຶ່ງຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອຊອກຫາຫາງອອກໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ກໍ່ຕົການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ທັງເປັນການສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ແລະ ນອກນັ້ນ ຍັງເປັນການຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນມີວຽກທີ່ຖາວອນ ແລະ ມີລາຍຮັບເຜີມຂຶ້ນ, ນອກນັ້ນ ຍັງເປັນການຢຸດຕິການຖາງປໍາເຮັດໄຮ່ຢ່າງສິ້ນເຊິ່ງ (ຄະນະໂຄສະນາອົບຮົມສູນກາງຝັກ, 2006). ແຕ່ທີ່ສຳຄັນການປຸກຢາງພາລານອກຈາກຈະຮັດໃຫ້ມີລາຍຮັບແລ້ວ ມັນຍັງກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທິບ 2 ດ້ານຄື: ດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບຄຽງຄຸ້ງກັນໄປ, ໃນຂະນະຄຽວກັນນັ້ນການປຸກຢາງພາລາຂອງປະເທດລາວເຮົາເປັນປະເທດກຳລັງຝັດທະນາ ແລະ ໄດ້ມີການປຸກຢາງພາລາຢ່າງກວ່າງຂວາງ ແລະ ແຜ່ນໜາຍ ເຊິ່ງເຫັນວ່າ ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ການປຸກຢາງພາລາແມ່ນ ເຜີມຂຶ້ນຢ່າງວ່ອງໄວ, ແຕ່ການປຸກຢາງພາລາດັ່ງກ່າວ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຈັດການທີ່ດີ ກໍ່ອາດຈະເກີດຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ເນື້ອທີ່ດິນປໍາໄມ້ ແລະ ນອກຈາກນັ້ນແມ່ນຈະມີຜົນຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ຄືດັ່ງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ, ສະນັ້ນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຝັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໄດ້ຮັບຜົນດີ, ປະຊາຊົນມີອາຊີບຄົງທີ່, ຖາວອນ ແລະ ມີລາຍຮັບເຜີມຂຶ້ນເທື່ອລະວ້າວ ໂດຍຕິດັ່ນກັບການອານຸລັກ ແລະ ຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມ ໂດຍຈະພະຍາຍາມຫຼຸດຜ່ອນບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ການເຊື່ອມຄຸນນະພາບຂອງດິນໃນໄລຍະຍາວ, ສະນັ້ນ ການສຶກສາ-ວິໄຈ ຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ຂໍ້ມູນ, ສະພາບຜົນກະທິບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ລວມທັງບັນຫາ, ສາເຫດ ແລະ ວິທີທາງໃນການປັບປຸງ ແລະ ແກ້ໄຂກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານດັ່ງກ່າວ ໃນຕໍ່ໜ້າໃຫ້ມີຄວາມແທດເໝະວັບເຖິງໄຊ ເພື່ອເປັນການວາງແນວທາງ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ລວມທັງລະບຽບການ ໃຫ້ມີຄວາມແທດເໝະວັບສະພາບຕົວຈິງ ເພື່ອນມ່າປັດຜົນຂະຫຍາຍ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ສອດຄ່ອງ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງ, ຫຼືກລ່ຽງ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທິບທີ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ, ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ໜ້ອຍເລີງ, ສະນັ້ນ ກອບແນວຄວາມຄືຂອງການສຶກສາແມ່ນເພື່ອສຶກສາເຖິງຄຸນນະພາບຂອງດິນເພື່ອໃຫ້ຮູ້ແນວທາງໃນການປັບປຸງໃນອານາຄົດ ແລະ ສຶກສາສະພາບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມກ່ອນ ແລະ ຫຼັງປຸກຢາງພາລາ ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ວ່າມີຜົນດີ ຫຼື ແນວທາງອັນໄດໃນການປັບປຸງໃນອານາຄົດເຊັ້ນກັນ.

1.3. ຄໍາຖາມຄົ້ນຄວ້າ

ການສຶກສາແມ່ນໄດ້ປຽບທຽບວິຈາຄຸນນະພາບຂອງດິນ ເຊິ່ງປະກອບມີຄ່າຂອງ OM, ທາດໄນໂຕງເຈນ (Nitrogen), ຜິດສະໜັບ (Phosphorus), ໂປຕັດຂ່ຽມ, ຄ່າ pH ແລະ ຂັດສ່ວນຂອງດິນ. ໃນຂອບເຂດສ່ວນທີ່ປຸກຢາງພາລາໂດຍປຽບທຽບດິນທີ່ປຸກຢາງພາລາກ່ອນກົດຢາງ 1 ປີ, 5 ປີ ແລະ 10 ປີ ຂອງປະຊາຊົນທັງ 3 ບ້ານ ແລະ ພ້ອມນີ້ໄດ້ປຽບທຽບດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງຄອບຄົວທີ່ປຸກຢາງພາລາ ເຊິ່ງການສຶກສາຕາດວ່າ:

1) ຄອບຄົວທີ່ປຸກຢາງພາລາ ຈະມີການປ່ຽນແປງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແນວໃດ ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການໃຫ້ຜົນຜະລິດຢາງພາລາ ?

2) ດິນທີ່ປຸກຢາງພາລາໄປໄດ້ 1 ປີ, 5 ປີ ແລະ 10 ປີ ຄຸນຄ່າອີງປະກອບທາງເຄມືຂອງດິນຈະເປັນແນວໃດ ?

1.4. ຂໍສົມມຸດຖານ

ການສຶກສາກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຜູ້ປຸກຢາງພາລາ ແລະ ສຶກສາການປ່ຽນແປງທາງດ້ານເຄມືຂອງດິນທີ່ປຸກຢາງພາລາ ເຊິ່ງຜູ້ສຶກສາຄາດວ່າ:

- ຄອບຄົວທີ່ມີສວນຢາງພາລາ ຈະມີລາຍຮັບສູງກວ່າກ່ອນບໍ່ທັນໄດ້ປຸກຢາງພາລາ.
- ການປຸກຢາງພາລາຈະເປັນທີ່ຍອມຮັບ ແລະ ຜິຈກັບລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການກິດຢາງ.
- ດິນທີ່ປຸກຢາງພາລາ 1 ປີ ຈະມີຄຸນຄ່າທາງເຄມືດິກວ່າດິນທີ່ປຸກຢາງພາລາ 5 ປີ ແລະ 10 ປີ ແລະ ຄຸນຄ່າທາງເຄມືຂອງດິນຈະຫຼຸດລົງເມື່ອເອົາຕົວຢ່າງດິນເລີກລົງໄປ.

1.5. ຈຸດປະສົງ

- 1) ປຽບທຽບຄຸນນະພາບຂອງດິນໃນຝຶ່ນທີ່ປຸກຢາງພາລາ, ໃນ 3 ຊົ່ວງອາຍຸ 1 ປີ, 5 ປີ ແລະ 10 ປີ.
- 2) ສຶກສາການປ່ຽນແປງທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງປະຊາຊົນກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການໃຫ້ຜົນຜະລິດຢາງພາລາ.
- 3) ແນວຄວາມຄິດເຫັນຂອງຄອບຄົວຕໍ່ກັບຜົນກະທິບຂອງການປຸກຢາງພາລາ

1.6. ຄາດຄະນົມຜົນໄດ້ຮັບ

ການສຶກສາໃນຕົ້ງນີ້ແມ່ນສຶກສາຜົນຂອງການປຸກຢາງພາລາຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງດິນ, ແລະ ຊົກລົງການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ເມືອງໄຊ ແຂວງ ອຸດິມໄຊ, ສະນັ້ນ ຈຶ່ງຄາດຈະສາມາດຮູ້ໄດ້ ແລະ ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຄື:

- 1) ຮູ້ໄດ້ຕັ້ງຄຸນນະພາບຂອງດິນປຸກຢາງພາລາໃນຊົ່ວງອາຍຸ 1 ປີ, 5 ປີ ແລະ 10 ປີ;
- 2) ຂໍ້ມູນຝຶ່ນທານທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການປຸກຢາງພາລາ;
- 3) ຈະຮູ້ໄດ້ແນວທາງໃນການແນ່ນນຳຊາວກະສິກອນໃນການປັບປຸງດິນ;
- 4) ຈະສາມາດນຳເອົາຂໍ້ມູນນີ້ໄປຂຽນບົດວິທະຍານີ້ຜົນ ເພື່ອເປັນເງື່ອນໄຂໃນການໃນການສໍາເລັດໃນຫຼັກສູດລະດັບ ປະລົນຍາໂທ ແລະ ເປັນທານຂໍ້ມູນ ກ່ຽວການປຸກຢາງພາລາ ແລະ ມອບໃຫ້ ຄະນະວິຊາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ທຳມະນຸດຂອງ ມສ ໃຫ້ຜູ້ທີ່ສິນໃຈ, ນັກສຶກສາ ແລະ ຄຸອາຈານນຳໄປສຶກສາຄົ່ນຄວ່າ ເພື່ອຕໍ່ຍອດ ຕາມທ່າແຮງຂອງດິນໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນສໍາເລັດສູງຂຶ້ນເລື້ອຍໆ;
- 5) ຂໍ້ມູນຂອງການສຶກສາຄົ້ງນີ້ຈະໄດ້ນຳໄປຜົນແຜ່ໃນກອງປະຊຸມວິຊາການ ແລະ ຕີ່ຜົນບົດຄວາມວິຊາການ ໃນວາລະສານວິທະຍາສາດ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນ ທີ່ສາມາດເປັນຂໍ້ມູນອ້າງອີງ ແລະ ຂໍ້ມູນໃຫ້ແຮ່ຜູ້ທີ່ສິນໃຈໃນການປຸກຢາງພາລາໃນ.

ບົດທີ 2

ການຄົ້ນຄວ້າເອກະສານ

2.1. ສະພາບທີ່ໄປໃນການປຸກຢາງພາລາໃນລາວ

ຕົ້ນຢາງພາລາເປັນໄມ້ຮູດສາຫະກຳຊະນິດໜຶ່ງ ທີ່ມີຄຸນປະໂຫຍດ, ມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ກັບການດຳລົງຊື່ວິດ ແລະ ແຜນຝັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ຢາງພາລາເປັນຜົນໄມ້ທີ່ນໍາເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດ ເຊິ່ງມີຖິ່ນກຳເນີດມາຈາກທະວີບ ອາເມລີກາໄຕ້ ບໍລິເວນເຂດນັ້ນອາເມຊອນ ໃນປະເທດບູຊາຊີວ ແລະ ດັກມີການນຳໃຊ້ປະໂຫຍດກັນມາເປັນເວລາດິນນານ ຈາກນັ້ນຄືນທ້ອງຖິ່ນໃນເຂດນັ້ນ. ຊາວເອີຣີບໄດ້ຮູ້ ແລະ ນຳໃຊ້ຢາງພາລາເລີ່ມແຕ່ປີ ຄສ 1493 ເປັນຕົ້ນມາ ແລະ ດັນນໍາ ເອົາມາທິດລອງປຸກຢູ່ທະວີບອາຊີ ໃນປີ ຄສ 1873 ເປັນຄົ້ງທຳອິດ ແຕ່ບໍ່ປະສົບຜົນສໍາເລັດ ເຊິ່ງໃນຊ່ວງນັ້ນໄດ້ນຳເອົາເມັດ ຜັນຈຳນວນ 72,000 ເມັດ ແລະ ສາມາດງອກ ຫຼື ແຜ່ພັນໄດ້ຟຽງ 3,000 ເມັດ.

2.2. ສະພາບທີ່ໄປໃນການປຸກຢາງພາລາໃນອາຊ່ຽນ

ທ່ານ Hernando Cortez ເປັນຊາວເອີຣີບຄົມທຳອິດທີ່ເຫັນຄົມຝື່ນເມືອງຂອງລັດເມັກຊີໄກຫຼື້ນບານຢາງ. ການຕົກຕາມວັດຖຸຂອງລູກໄດ້ແນະນໍາ Cortez ວ່າວັດສະດຸທີ່ຢືດຫຍຸ່ນໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍການນັ້ນຂອງແຫຼວ ຈາກຕົ້ນໄມ້ Maya caoutchoue (ຫມາຍຄວາມວ່າ "ບານ") a weeping tree) ເມື່ອເປົອກຖືກຕັດດ້ວຍວັດຖຸ ແຫຼມ ແລະ ນອກຈາກການນຳໃຊ້ຢາງພາລາເຝື່ອຮັດໃຫ້ບານ ຊາວອິນເຕຍ Maya ຍັງໃຊ້ຢາງເຝື່ອຮັດເກີບຂອງ ເຂົ້າເຈົ້າ. ໂດຍການຈຸ່ມຕົນຂອງທ່ານໃນຢາງ ແລ້ວຍົກຕົນອອກ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ບ້ອຍໃຫ້ມັນແຫ້ງ ແລະ ຈຸ່ມຕົນຂອງ ທ່ານອິກເກື້ອທ້ອນນີ້. ຮັດຊ້າຂັ້ນຕອນນີ້ຈົນກ່ວາທ່ານຈະໄດ້ຮັບເກີບສຸດທ້າຍການຄອງຂອງຈັກກະຟັດ Maya ໄດ້ ເຈັ້ງໃຫ້ພວກທ່ານອານານິຄົມຂອງເອສປາໄອນມີຕົ້ມອີກວ່າ ໃນເວລາທີ່ຊາວອິນເຕຍໄດ້ຖູຢາງໃສ່ຫມວກທຳມະ ດາຂອງພວກເຂົ້າ ໝວກນັ້ນຈະສາມາດທຶນຜົນໄດ້ຢ່າງດີ. ຕໍ່ມາຮອດປີ ຄສ 1887 ຄົນອັງກິດໄດ້ນຳເອົາມາບູກທີ່ສວນ ຜິດສາດ ທີ່ປະເທດສຶງກະໂປ ແລະ ມາເລເຊຍ ຈົນກາຍເປັນແຫ່ງແລະລົດຢາງພາລາທຳມະຊາດ ທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນລາວ ແລະ ແຜ່ລາມໄປປະເທດຕ່າງໆ ໃນອາຊີ ເຊັ່ນ: ໄທ, ຫວຽດນາມ ແລະ ລາວເຮົາ.

2.3. ສະພາບທີ່ໄປໃນການປຸກຢາງພາລາໃນລາວ

ປະເທດລາວໄດ້ນຳເອົາຢາງພາລາມາບູກ ໃນປີ ຄສ 1930 ຢູ່ທີ່ເມືອງ ບາຈຽງຈະເລີນສຸກ ແຂວງຈຳປາສັກ ເປັນຄົ້ງທຳອິດ, ໃນປີ ຄສ 1994 ຕົ້ນຢາງພາລາ ກໍ່ໄດ້ຖືກນຳມາບູກໃນແຂວງພາກເໜືອຂອງປະເທດລາວເຮົາ ທີ່ ແຂວງຫຼວງພະບາງ, ຮອດປີ ຄສ 2003 ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ມີການຂາຍນຳຢາງພາລາຂອງປະຊາຊົນ ຢູ່ທີ່ບ້ານ ຫາດຍົວ ແຂວງຫຼວງນຳຫາ ຮົ້ວ່າມີລາຍຮັບດີຝຶສິມຄວນ, ຈາກນັ້ນ ຈຶ່ງຮັດໃຫ້ມີປະຊາຊົນຫຼາຍເຂດໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ ແລະ ສິນໃຈ ໃນການປຸກຢາງພາລາ ແລະ ແຜ່ຂະຫຍາຍຢາງວ່ອງໄວ ແລະ ເຝື່ມຂຶ້ນຢາງກວ້າງຂວາງ (ສະຖາບັນຄື້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ້າໄມ້, 2007).

ການປຸກຢາງພາລາໃນໄລຍະຜ່ານມາ ສ່ວນໃຫຍ່ມັກເກີດບັນຫາ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ-ບໍ່ປໍ່ໄມ້ ແລະ ເຂດທຳມາຫາກິນຂອງປະຊາຊົນ, ການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ຫຼື ການປຸກຢາງພາລາແມ່ນຮັດໃຫ້ດິນກະສິກຳ-ດິນ ບໍ່ປໍ່ໄມ້ ທີ່ຢູ່ພາຍໃນບ້ານ ຖືກການປ່ຽນແປງ ແລະ ຫຼຸດລົງຢ່າງວ່ອງໄວ ເຊິ່ງພາໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຕໍ່ກັບຊື່ວິດການເປັນຍູ້ຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍສະແພະແມ່ນການປຸກເຂົ້າ ຫຼື ເຂົ້າໄຮ່, ການປຸກຝຶດເປັນສິນຄ້າ, ການລົງສັດໃຫຍ່ ແລະ ການນຳໃຊ້

ປະໂຫຍດຈາກເຄື່ອງປ່າຂອງດົງໃນຊີວິດປະຈຳວັນ ເຝື່ອຕອບສະໜອງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບແມ່ນ ເຫັນວ່າ ຍັງມີບໍ່ຫຍຸ້ງບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນເຖິງທີ່ກ່າວມາຂໍ້າງເທິງ (Wenjun *et al.*, 2006)

2.4. ຮູບແບບການລົງທຶນປຸກຢາງພາລາ ໃນ ສປປ ລາວ

ລັດຖະບານມິນະໄໂຍບາຍເປີດກ້ວາງການລົງທຶນໃນລາວ ເລີ່ມແຕ່ທ້າຍ ປີ 1990 ເຝື່ອສ້າງກິນໄກ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ ແກ່າວການຝັດທະນາເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ນັບແຕ່ ປີ 2000 ເປັນຕົ້ນມານັກລົງທຶນພາຍ ນອກໄດ້ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈເຂົ້າ ມາລົງທຶນໃນລາວເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍ ໃນນັ້ນ ການລົງທຶນປຸກຢາງພາລາ ກໍ່ເປັນອີກກິດຈະການໜີ່ທີ່ນັກລົງທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດສິນໃຈລົງທຶນເປັນຈຳນວນຫຼວງ ຫຼາຍນັບແຕ່ ປີ 2003 ເປັນຕົ້ນມາເວັຍຮູບແບບແຕກຕ່າງກັນ ແຊັນ (1) ບໍລິສັດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດລົງທຶນປຸກຮ່ວມກັບປະຊາຊົນຮູບແບບ 2+3; (2) ບໍລິສັດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ລົງທຶນປຸກຮູບແບບ 1+4 (ຮູບແບບສໍາປະທານທີ່ດິນຈາກລັດ); (3) ລັດລົງທຶນສິ່ງເສີມປະຊາຊົນ ປຸກ; (4) ບໍລິສັດ ພາຍໃນລົງທຶນປ່ອຍສິນເຊື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນບຸກ; (5) ປະຊາຊົນລົງທຶນປຸກເອງ (ສຶກອງ ແລະ ຄະນະ, 2006).

2.5. ສະພາບທີ່ວ່າປີໃນການປຸກຢາງພາລາໃນ ແຂວງ ອຸດິມໄຊ

ແຂວງອຸດິມໄຊ ເປັນແຂວງໜີ່ທີ່ນອນໃນບັນດາ 8 ແຂວງພາກເໜືອ ທີ່ມີຫຼາຍບໍລິສັດຂອງຕ່າງປະເທດມາ ລົງທຶນໃນການປຸກຢາງພາລາ ໂດຍສະແພະແມ່ນ ຈິນ ແລະ ນອກນັ້ນ ແມ່ນການລົງທຶນຂອງປະຊາຊົນໃນແຂວງນັ້ນເອງ, ການລົງທຶນຂອງ ຈິນ ແລະ ເຫັນວ່າມີຄວາມຕ້ອງການໃນການຂະໜາຍເນື້ອທີ່ໃນການປຸກຢາງພາລາເພີ່ມຂຶ້ນໃນແຕ່ລະປີ ຫຼາຍຝົມສົມຄວນ ຜົ້ນທີ່ການສຶກສານີ້ກໍ່ຄື: ການປຸກຢາງພາລາໃນເມືອງ ໄຊ ແຂວງ ອຸດິມໄຊ ກໍ່ເປັນເຂດໜີ່ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບ ແລະ ອິດທິພົນ ຈາກການປຸກຢາງພາລາເຊັ່ນກັນ, ເຊິ່ງຍັງມີທ່າອ່ຽງທີ່ຈະກົດຜົນກະທົບໃນໄລຍະສັນ ແລະ ໃນ ໄລຍະຍາວຝົມສົມຄວນ ໂດຍສະແພະແມ່ນການປ່ຽນແປງເນື້ອທີ່ກະສິກຳ, ເນື້ອທີ່ປໍາໄມ້ທຳມະຊາດ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ ຢູ່ປົກວ່ານັ້ນ ອາດຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງເຕີນອາດຈະມີການປ່ຽນແປງ ໃນເຂດຜົນທີ່ສຶກສາເຖິງກ່າວ.

ສຶກຄາມ (2009) ໄດ້ທຳການສຶກສາ ກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງຮູບແບບຖືກໍາມະສິດທີ່ດິນຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບ ອິດທິພົນຈາກການປຸກຢາງພາລາຢູ່ບ້ານນາໂຮມ, ແຂວງທອງ, ເມືອງນໍ້າມ, ແຂວງອຸດິມໄຊ ໃນປີ 2009 ເຫັນໄດ້ວ່າ ການລົງທຶນການປຸກຢາງພາລາຂອງແຂວງອຸດິມໄຊ ປະກອບມີ 5 ຮູບແບບທີ່ແຕກຕ່າງກັນຄື (1) ບໍລິສັດລົງທຶນປຸກ ຮ່ວມກັບປະຊາຊົນ ຮູບແບບ 2+3. (2) ບໍລິສັດສໍາປະທານດິນນຳລັດ ຮູບແບບ 1+4. (3) ບໍລິສັດປ່ອຍສິນເຊື່ອໃຫ້ ປະຊາຊົນບຸກ ໂດຍຜູກຜັນດ້ານການຕະຫຼາດ. (4) ລັດສິ່ງເສີມປະຊາຊົນບຸກ. (5) ປະຊາຊົນລົງທຶນປຸກດ້ວຍຕົນເອງ, ການແບ່ງຜົນປະໂຫຍດສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນໄດ້ທີ່ເອົາການແບ່ງບັນຜົນແລດິນນໍ້າຢ່າງ, ບາງຮູບແບບແມ່ນໄດ້ແບ່ງບັນຕົ້ນ ຢ່າງກັນ 50 % ແລະ ມີສັນຍາກັນເປັນໄລຍະຍາວ ເຊິ່ງມີຄວາມສ່ຽງໃນການເສຍກຳມະສິດທີ່ດິນຂອງປະຊາຊົນໃນ ອະນາຄົດ. ເຮັດໃຫ້ເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ປໍາໄມ້ທີ່ກປ່ຽນແປງຢ່າງໄວວາ. ໃນໄລຍະຊ່ວງ 5 ປີ (2004-2009), ຜົບ ບັນຫາການຂາດເຂີນທີ່ດິນທຳການແຜລິດກະສິກຳ ເຝື່ອແຜລິດສະບຽງອາຫານ ແລະ ປຸກຜົດເສດຖະກິດ ເຖິງ 98 % ຂອງຄອບຄົວທັງໝົດໃນບ້ານການອິດເຂົ້າເພີ່ມຂຶ້ນ ເປັນ 19 ຄອບຄົວ, ການລ້ຽງສັດໃຫຍ່ຖືກຢູ່ເຊົ້າ, ມີ 25 ຄູ້ ຂາດ ເນື້ອທີ່ແຜລິດເຂົ້າໄຮ່, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງໃນບ້ານຖືກຫຼຸດຫນ້ອຍລົງ ແລະ ຫມືດໄປໃນຕົວ, ການດຳລົງຊີວິດຂອງຊາວບ້ານ ພົບບັນຫາຫຍຸ້ງຍາກ, ເນື້ອທີ່ສວນຢ່າງພາລາ ໄດ້ປ່ຽນແທນເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ເນື້ອທີ່ປໍາໄມ້ທຳມະຊາດຂອງບ້ານ ເກືອບຫມືດ, ກຸ່ມຄອບຄົວທຸກຍາກມີທີ່ດິນຫນ້ອຍລົງ.

ການລົງທຶນບຸກຢາງພາລາຂອງບໍລິສັດ ຊື່ໂນ-ລາວ ແມ່ນໄດ້ປະຕິບັດຮູບແບບ "2+3" ຄື ປະຊາຊົນ 2 ສ່ວນ (ທີ່ດິນ ແລະ ແຮງງານ) ແລະ ບໍລິສັດ 3 ສ່ວນ (ທຶນ, ເຕັກນິກ ແລະ ຕະຫຼາດ). ພາຍຫຼັງບຸກເບີຍຢາງປິ່ງໃບໄດ້ 2 ໃບແລ້ວ ບໍລິສັດ ກັບ ປະຊາຊົນແບ່ງປັນກັນຝ່າຍລະ 50 % ຂອງທີ່ດິນ ແລະ ຕົ້ນຢາງ (ຫ້ອງວ່າການປົກຄອງເມືອງໄຊ, 2005).

ການລົງທຶນບຸກຢາງພາລາຂອງບໍລິສັດ ຈົງໄຊ ຢາງພາລາຈຳກັດ ແມ່ນໄດ້ປະຕິບັດຮູບແບບ "2+3" ຄື ປະຊາຊົນ 2 ສ່ວນ (ທີ່ດິນ ແລະ ແຮງງານ) ແລະ ບໍລິສັດ 3 ສ່ວນ (ທຶນ, ເຕັກນິກ ແລະ ຕະຫຼາດ). ພາຍຫຼັງບຸກເບີຍຢາງປິ່ງໃບໄດ້ 2 ໃບ ແບ່ງປັນກັນຝ່າຍລະ 50 % ຂອງທີ່ດິນ ແລະ ຕົ້ນຢາງ (ຫ້ອງວ່າການປົກຄອງເມືອງໄຊ, 2006).

ການລົງທຶນບຸກຢາງພາລາຂອງບໍລິສັດ ລາວ-ຈິນ ຍິ່ງຈົ້ວປ້າ ແມ່ນໄດ້ປະຕິບັດຮູບແບບ "2+3" ຄື ປະຊາຊົນ 2 ສ່ວນ (ທີ່ດິນ ແລະ ແຮງງານ) ແລະ ບໍລິສັດ 3 ສ່ວນ (ທຶນ, ເຕັກນິກ ແລະ ຕະຫຼາດ) ແຕ່ປະຊາຊົນເປັນຜູ້ເສຍພາສີທີ່ດິນ ແມ່ນໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງຄື ປະຊາຊົນ 60 %, ບໍລິສັດໄດ້ 40 % ຂອງຜົນຜະລິດນໍ້າຢາງ ແລະ ຕົ້ນຢາງເວລາທີ່ມີດອາຍຸໃຫ້ນໍ້າຢາງ (ຫ້ອງວ່າການປົກຄອງເມືອງນາທຳ, 2006).

ການລົງທຶນບຸກຢາງພາລາຂອງບໍລິສັດ ຕ້າລົງ ຜັດທະນາຢາງພາລາລາວ-ຈິນ ແມ່ນໄດ້ປະຕິບັດໃນຮູບແບບ "2+3" ຄື ປະຊາຊົນ 2 ສ່ວນ (ທີ່ດິນ ແລະ ແຮງງານ) ແລະ ບໍລິສັດ 3 ສ່ວນ (ທຶນ, ເຕັກນິກ ແລະ ຕະຫຼາດ) ໂດຍແບ່ງປັນຜົນຄື ປະຊາຊົນໄດ້ 60 %, ບໍລິສັດໄດ້ 40 % ຂອງຜົນຜະລິດນໍ້າຢາງ ແລະ ຕົ້ນຢາງເວລາທີ່ມີດອາຍຸໃຫ້ນໍ້າຢາງ (ຫ້ອງວ່າການປົກຄອງເມືອງງາ, 2008 ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ້າໄມ້ ທີ່ດຳເນີນໂດຍສະຖາບັນຄົ່ນຄົວ ກະສິກຳ ແລະ ປ້າໄມ້ ຜ້ອມກັບອີງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງແຂວງໄດ້ສໍາຫຼວດກຳນົດຜົນທີ່ປະເພດນຳໃຫ້ທີ່ດິນແລະປ້າໄມ້ຂອງແຂວງ ອຸດົມໄຊ ຄື (1) ຜົນທີ່ປ່າສໍາລັບຜະລິດໃຊ້ສອຍຂອງຫ້ອງຖື່ນ; (2) ຜົນທີ່ປ່າສໍາລັບ ບ້ອງກັນແຫຼ່ງນໍ້າ, ຜົນທີ່ບຸກໄມ້ຜູ້ອໍບ້ອງກັນແຫຼ່ງນໍ້າ; (3) ຜົນທີ່ສໍາລັບລຽງສັດ, ຜົນທີ່ບຸກໄມ້ຜູ້ອໍການຄົ້ນ; (4) ຜົນທີ່ຂະຫຍາຍເປັນນາໃໝ່; (5) ຜົນທີ່ບຸກຜິດ ແລະ ໄມກິນໝາກ, (6) ຜົນທີ່ນາ ໃນປະຈຸບັນ; (7) ຜົນທີ່ບຸກຜິດ ແລະ ໄມກິນໝາກໃນປະຈຸບັນ; (8) ຜົນທີ່ເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສ; (9) ຜົນທີ່ປ່າສະຫງວນ (ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ້າໄມ້, 2003).

2.6. ຄວາມສໍາຄັນຂອງການບຸກຢາງພາລາ

ຄາດຫມາຍສູ່ຊົນຂອງຝັກ ແລະ ລັດຖະບານ ຕໍ່ກັບການຝັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ເປັນໄດ້ກຳນົດ ຮອດປີ 2010 ຢຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ບຸກເຂົ້າຢາງສົ່ນເຖິງ ໂດຍການຊອກຫາອາຊີບໃຫມ່ທີ່ຫມັນຄົງປ່ຽນແທນ, ຄອບຄົວທຸກຍາກ ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໂດຍຝັ້ນຖານ, ລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຢູ່ໃນລະດັບ 800 ໂດລາຕໍ່ທີ່ວົຄົນຕໍ່ປີ, ຮອດປີ 2020 ມີຊີວິດການເປັນຂອງປະຊາຊົນກີຂຶ້ນລື່ນ 3 ເທົ່າ ຂອງປີ 2006, ຫັນປ່ຽນການຜະລິດ ແບບທຳມະຊາດ ແລະ ເຄື່ງທຳມະຊາດ ກ້າວໄປສ່ວນຜະລິດເປັນສິນຄ້າ, ສ້າງເງື່ອນໄຂເອື້ອຄໍານວຍໃຫ້ແກ່ການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຫັນສະເໜມ (ຄະນະໂຄສະນາອົບຮົມສູນກາງຝັກ, 2006). ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກປ້າໄມ້ ໃຫ້ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ມີວ່າໃຊ້ຍາວນານ ໂດຍການສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເຜື່ອທຳການຜະລິດກະສິກຳ ແບບຄົງທີ່ຖາວອນ. ຮອດປີ 2020 ໃຫ້ເນື້ອທີ່ການປົກຄຸມປ້າໄມ້ເຝື່ນຂຶ້ນຢູ່ໃນລະດັບກວມເອົາ 70 % ຂອງເນື້ອທີ່ທີ່ວປະເທດ (ກົມປ້າໄມ້, 2005).

ລັດຖະບານໄດ້ມີນະໂຍບາຍການຈັດສັນທີ່ດິນ ແລະ ມອບດິນ-ມອບປ້າ ໃນຂອບເຂດທີ່ວປະເທດ ໂດຍມີເປົ້າຫມາຍເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນລາວ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການປົກປັກຮັກສາ, ຄຸ້ມຄອງ-ນຳໃຊ້ ແລະ ບຸລະນະທີ່ດິນ ແລະ ປ້າໄມ້ ໃຫ້ອຸດົມສົມບູນບໍ່ມີວັນປົກແຫ້ງຈັກເທື່ອ. ປະກອບສ່ວນໃນການປັບປຸງ ແລະ ຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ຄວງຄູ່ກັບການຮັກສາສະພາບເວດລ້ອມ ແລະ ຫັນເສດຖະກິດທຳມະຊາດ ໄປສູ່

ເສດຖະກິດສິນຄ້າ ຜ້ອມທັງຈຳກັດ ແລະ ແກ້ໄຂສະພາບການບຸກລຸກ, ຍິດຈ່ອງທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ຊະຊາຍ ທີ່ຜິດ ກິດຫາມາຍ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, 2000).

ລັດຖະບານອະນຸຍາດ ແລະ ສິ່ງເສີມ ໃຫ້ນຳໃຊ້ເນື້ອທີ່ດິນປ່າໄມ້ທີ່ເປັນປ່າເລົ່າ ທີ່ບໍ່ມີໄມ້ທີ່ເປັນປະໂຫຍດ, ດິນປອກໄລ້ນ, ປ່າຄັງ ແລະ ດິນປ່າໄມ້ຊຸດໂຊມ ເຊົ້າໃນການປຸກໄມ້ໃຫ້ເປັນປ່າຄົນ ໂດຍ ການສິ່ງເສີມໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດເປັນຜູ້ປຸກ, ບໍ່ອນຍາດໃຫ້ນັກທຸລະກິດຕ່າງປະເທດ ສໍາປະຫານດິນ ປ່າໄມ້ ເຟື່ອປຸກໄມ້ດ້ວຍຕົນເອງ. ລັດມິນະໂຍບາຍເວັ້ນພາສີທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ເຊົ້າໃນການປຸກໄມ້ ບໍ່ຫຼຸດ 1,100 ຕົ້ນ/ha (ສໍານັກງານ ນາຍຝລັດຖະມິນຕີ, 1994).

ລັດອະນຸຍາດ ໃຫ້ມີການປຸກໄມ້ໃສດິນທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນ, ກົມກອງ, ລວມໜຸ່ງ ແລະ ຫົວຫານ່ວຍ ທຸລະກິດ ເຊິ່ງດິນຈຳນວນດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງມີເອກະສານຢັ້ງຢືນຖືກຕ້ອງ ຈາກອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນຂັ້ນບ້ານ ແລະ ເມືອງ ເຝື່ອອະນຸຍາດໃຫ້ປຸກໄມ້ໄດ້ ແຕ່ຕ້ອງຫຼົງກາວເວັ້ນເນື້ອທີ່ ທີ່ໄດ້ບຸລິມະສິດໃຫ້ແກ່ການຜະລິດກະສິກຳ. ລັດ ຊຸກຍູ້ ແລະ ສິ່ງເສີມການປຸກໄມ້ໃສດິນປ່າໄມ້ຊຸດໂຊມຂອງລັດ ເຊິ່ງລວມມີ ດິນປອກໄລ້ນ, ດິນປ່າໂຄກ, ດິນປ່າຄັງ ທີ່ບໍ່ມີຜົນໄມ້ທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດ ແລະ ບໍ່ສາມາດຝຶ່ນຜູ້ແບບທຳມະຊາດ. ແຕ່ວ່າ ກ່ອນຈະນຳໃຊ້ນັ້ນ ດິນດັ່ງກ່າວຕ້ອງໄດ້ຜ່ານການກວດກາ, ຢັ້ງຢືນ ແລະ ມອບຫມາຍຈາກ ຄະນະກຳມະການແບ່ງດິນ-ແບ່ງປ່າຂອງ ທ້ອງຖິ່ນຂັ້ນແຂວງ ແລະ ເມືອງ, ດິນຈຳນວນນີ້ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ມີການຈັບຈ່ອງ, ແບ່ງປັນ, ໂອນ ແລະ ຊື້-ຂາຍ ໂດຍບໍ່ມີອີງ ການຈັດຕັ້ງຂອງລັດຂັ້ນມີສິດຮຸ້ນນຳ. ຫ້າມແບ່ງປັນ ແລະ ອະນຸຍາດບຸກເບີກ ແລະ ມ້າງບໍ່ທຳມະຊາດທີ່ມີຕົ້ນໄມ້ຢູ່ ແລ້ວ ເຝື່ອປຸກໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, 1995). ລັດຖະບານໄດ້ມິນະໂຍບາຍໃຫ້ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ, ລວມ ໜຸ່ງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງປຸກໄມ້ ເຝື່ອຮັບໃຊ້ຈຸດປະສົງຕ່າງໆ. ແຕ່ວ່າ ການປຸກໄມ້ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດ ຕາມຂັ້ນຕອນ ແລະ ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕາມລະບຽບການ. ສໍາລັບທີ່ດິນທີ່ລັດອະນຸຍາດໃຫ້ ນຳໃຊ້ເຝື່ອການປຸກໄມ້ນັ້ນ ແມ່ນ ເປັນປະເຟທີ່ດິນປ່າຊຸດໂຊມ ແລະ ພູປອກໄລ້ນເທົ່ານັ້ນ (ສະພາແຫ່ງຊາດ, 2007).

2.7. ບັນຫາ ແລະ ທ່າແຮງໃນການປຸກປາງພາລາ

2.7.1. ບັນຫາ (ດິນ, ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ກົນ, ບັນຫາກຳມະສິດທິພາບ)

ກຳມະສິດທີ່ດິນໝາຍເຖິງການຖືກອງ ຫຼື ສິດທີ່ໃນການນຳໃຊ້ຝຶ່ນທີ່ໃນທາງກິດໝາຍ ຫຼື ທາງຮິດ ຄອງ ປະເຟນິຂອງປະຊາຊົນລາວ. ນອກນັ້ນລັດຢັ້ງປົກປ້ອງສິດ ຄຸ້ມຄອງ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມກິດໝາຍ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕໍ່ຜູ້ທີ່ ໄດ້ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຮັບປະກັນສິດປົກປ້ອງກຳກັນ, ສິດນຳໃຊ້, ສິດໄຕ້ຮັບ ຫ້າກຜົນ, ສິດໂອນ ແລະ ສິດສີບຫອດ (ສະພາແຫ່ງຊາດ, 2004).

2.7.1.1. ຮູບແບບການຖືກອງກຳມະສິດທີ່ດິນ ໃນ ສ ປ ປ ລາວ

ໂດຍອີງໃສ່ການ ຄຸ້ມຄອງ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເຟນິ ແລະ ທາງກິດໝາຍ ໃນຊ່ວງເວລາຜ່ານມາ ຮູບແບບ ການຖືກມະສິດທີ່ດິນ ໃນ ສ ປ ປ ລາວ ແມ່ນຈຳເນັກໄດ້ ຄື (1) ແບບຖາວອນແມ່ນ ດິນທີ່ລັດໃຫ້ຄອບຄົວ, ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ, ກົມກອງທະຫານຕຳຫຼວດ ເຝື່ອໃຊ້ເຊົ້າໃນການ ຜະລິດກະສິກຳຖາວອນ ໄດ້ແກ່ ນາ, ສວນ, ປຸກໄມ້, ທີ່ດິນປຸກສ້າງ; (2) ແບບຊື່ວາເປັນທີ່ ດິນລັດໃຫ້ຄອບຄົວ, ບໍ່ສັດເອກະຊົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ຂາວຕ່າງດາວເຊົ້າ ຫຼື ສຳປະ ທານເຝື່ອດຳເນີນກິດຈະການໃດໜຶ່ງທີ່ສອດຄ່ອງຕາມລະບຽບ ກິດໝາຍ ທີ່ກຳນົດໄວ້ (ສະພາແຫ່ງຊາດ, 2004).

2.7.1.2. ກຳມະສິດນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ແລະ ປໍາໄມ້ ຂອງປະຊາຊົນ ລາວ

ລັດ ຮັບຮູ້ສິດໃນການຄຸ້ມຄອງ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປໍາໄມ້ຕາມປະເຟນີຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ຢູ່ຂັ້ນບ້ານທີ່ ຕີບັດກັນມາແຕ່ຮູບຮານນະການ ບິນຜົ້ນຖານຮົດຄອງ ປະເຟນີ ແລະ ກົດກະທິກາ ດັ່ງເດີມ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ ດິນຜະລິດກະສິກຳ, ລົງສັດ ແລະ ປຸກໄມ້ ດ້ວຍການປົກປັກ ຮັກສາ, ບຸກປົກພັດທະນາປົກກະຕື່ເນື່ອ ແລະ ຍາວ ນານ ໂດຍບໍ່ມີເອກະສານຢັ້ງຢືນສິດນຳໃຊ້, ມີສິດນຳໃຊ້ໄມ້ທຳມະຊາດເຝື່ອປຸກສ້າງບ້ານເຮືອນ, ລ້ອມຮົ່ວ, ມີສິດເຊົ້າ ໄປເກັບກຸ່ຽວເຖິງປໍາຂອງ ດົງມາເປັນອາຫານ, ຢ່າປົວຜະຍາດ, ໃຊ້ສອຍ ແລະຂາຍເປັນສິນຄ້າ ນອກນັ້ນບ້ານຢັ້ງສາມາດ ຈັດສັນ ຫຼື ກຳນົດຂອບເຂດ, ກຳນົດກົດເກັນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປໍາໄມ້ ໃນຂົງຂອບບ້ານ ເຝື່ອເປັນ ດິນວັດທະນະທຳ ເຊັ່ນ ປໍາຊັ້າ, ປໍາສັກສິດຕາມຮົດຄອງປະເຟນີທີ່ເຊື່ອທີ່ກັນມາ. ແຕ່ຕາມກົດໝາຍ ແລ້ວປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າມີສິດ ເຫັ້ນທຽມກັນໃນການຄຸ້ມຄອງ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປໍາໄມ້ພາຍ ໃຕ້ລະບຽບ ກົດໝາຍ ໂດຍມີລັດຄຸ້ມ ຄອງຢ່າງລວມ ສູນ, ຕາມແນວຄົດການເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ແລະ ປໍາໄມ້ ປະກອບມີບັນດາສິດ ຕີ່ ສິດນຳໃຊ້, ສິດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ , ສິດປົກປັກຮັກສາ, ສິດໂອນ ຫຼື ໃຫ້ເຊົ້າ, ສິດສືບທອດ ແລະ ສິດ ໄດ້ຮັບຄ່າສິດເຊີຍ. ສິດໃນການເປັນເຈົ້າຂອງນັ້ນ ຈະຖືກນຳໃຊ້ ຫຼື ບໍ່ແມ່ນຂັ້ນກັບການຈັດປະເຟດທີ່ດິນພາຍໃນບ້ານ (ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາກະສິກຳ ແລະ ປໍາໄມ້, 2005).

2.7.2. ຮູບແບບການປ່ຽນແປງກຳມະສິດທີ່ດິນ ໃນ ສປປ ລາວ

ການປ່ຽນແປງກຳມະສິດທີ່ດິນມີຫຼາຍຮູບແບບແຕ່ກາຕ່າງກັນ ແລະ ຢ່າງມີປັດໃຈປະກອບຫຼາຍຢ່າງ ຊຶ່ງຮູບ ແບບປ່ຽນແປງແມ່ນເລີ່ມຈາກສິດຊົມໃຊ້ທາງປະເຟນີ ທີ່ເຕີຍເຮັດໄຮ, ສວນ ໃນອາດີດທີ່ບໍ່ມີ ເອກະສານຢັ້ງຢືນ ກຳມະສິດຫັນມາສ່ວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ມອບດິນມອບປໍາ ທີ່ເປັນ ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານທີ່ຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດໄດ້ຮັບຜົນສໍາເລັດມາແລ້ວເຮັດປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າໄດ້ຮັບໃບມອບສິດນຳໃຊ້ຖືກຕ້ອງຕາມ ລະບຽບ ກົດ ໝາຍ ຈາກໃບຢັ້ງຢືນກຳມະສິດນຳໃຊ້ຊ່ວຄາວ 3 ປີ ແລະ ປ່ຽນແປງມາເປັນໃບຕາດິນ ມີຜົນນຳໃຊ້ໄດ້ຕະຫຼອດ ແລະ ຍັງມີຮູບແບບສັນຍາເຊົ້າ ຫຼື ໂອນກຳມະສິດໃຫ້ຜູ້ອື່ນເລີຍ ໃນກໍລະນີນີ້ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີການປັບປ່ຽນສິດທີ່ຂອງ ປະຊາຊົນໃນການ ນຳໃຊ້ຊັບຜະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຮອບວຽນຂອງການເຮັດໄຮສັ້ນລົງກວ່າເກົ່າ (ສະ ຖາບັນ ຄົ້ນຄ້ວາກະສິກຳ ແລະ ປໍາໄມ້, 2005)

2.7.3. ການຈັດປະເຟດທີ່ດິນ ແລະ ປໍາໄມ້ ໃນ ສປປ ລາວ

2.7.3.1. ການຈັດແປງທີ່ດິນ ແລະ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ໂດຍອີງໃສ່ນຳໃຊ້ ແລະ ສະດວກໃນການຄຸ້ມຄອງ ເຝື່ນໄດ້ທີ່ດິນແປງອອກ ເປັນ 8 ປະເຟດ ຕີ່ (1) ດິນ ກະສິກຳ; (2) ດິນປໍາໄມ້; (3) ທີ່ບໍລິເວນນຳ; (4) ທີ່ດິນອຸດສາຫະກຳ; (5) ທີ່ດິນຄົມ ມະນາຄົມ; (6) ທີ່ດິນ ວັດທະນະທຳ; (7) ທີ່ດິນບ້ອງກັນຊາດບ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ; (8) ທີ່ດິນ ບຸກສ້າງ ຊຶ່ງແມ່ນກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປໍາໄມ້ເປັນຜູ້ຈັດແປງ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການຝັດທະນາ ທີ່ດິນກະສິກຳ, ປໍາໄມ້ ແລະ ດິນບໍລິເວນນຳ. ແຕ່ເນື່ອງຈາກ ຂາດລະບົບການປະສານງານ, ການ ວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແຕ່ລະປະເຟດໃຈ່ຢັ້ງຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝັດທະນາ ການຈັດສັນ ແລະ ຈັດແປງເຂດທີ່ດິນແຕ່ລະປະເຟດໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ທັງໃນລະດັບມະຫາພາກ ແລະ ຈຸລະ ພາກ ໃຫ້ລະອຽດຈະແຈ້ງຢ່າງເໝາະ ສົມ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປໍາໄມ້, 2005).

2.7.3.2. ການແປງປະເຟດ ທີ່ດິນ ແລະ ປໍາໄມ້ ຂອງການມອບດິນມອບປໍາ

ເຝື່ອແນ່ໃສ່ປັບປຸງ ແລະ ຈັດສັນຊັບຜະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງບ້ານໃຫ້ສະດວກ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ນຳໃຊ້ທີ່ ດິນກະສິກຳ ແລະ ປໍາໄມ້ ໃຫ້ມີປະສິດຕິຜົນສູງ, ມີຄວາມຢືນຢັງຮັບປະກັນການປົກປັກຮັກສາ, ຜົ້ນຟູ ແລະ ຜັດທະນາ ປໍາໄມ້, ທີ່ດິນປໍາໄມ້, ແຫ້ງນຳ, ຂີວະນາງັງພັນ ແລະ ສົ່ງແວດລ້ອມ ໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບທີ່ອຸດິມສົມບຸນ ເຝື່ນໄດ້ແປງ

ປະເຟດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ບໍາໄມ້ ອອກເປັນ 5 ປະເຟດປໍາ ຄື: 1) ບໍາສະຫງວນ, 2) ບໍາບ້ອງກັນ, 3) ບໍາຊົມໃຊ້, 4) ບໍາຟັ້ນຝູ ແລະ 5) ດິນຜະລິກາກສີກຳ (ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ບໍາໄມ້, 1996)

2.7.3.3. ການຈັດແບ່ງ ປະເຟດປໍາໄມ້ ຕາມກົດໝາຍປໍາໄມ້

ເຝື່ອປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຜັດທະນາປໍາໄມ້ ໃນກົດໝາຍປໍາໄມ້ຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບປັບປຸງໃໝ່ ເຝື່ນໄດ້ແບ່ງປະເຟດປໍາໄມ້ອອກເປັນ 3 ປະເຟດ ຄື: 1) ບໍາບ້ອງກັນ, 2) ບໍາສະຫງວນ ແລະ 3) ບໍາຜະລິດ (ສະພາເໜ່ງຊາດ, 2008).

2.7.3.4. ການຈັດປະເຟດ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ບໍາໄມ້ ຂອງ ແຂວງ ອຸດິມໄຊ

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ບໍາໄມ້ ທີ່ດຳເນີນໂດຍສະຖາບັນຄົ້ນຄ່ວາ ກະສິກຳ ແລະ ບໍາໄມ້ ຜ້ອມກັບ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງແຂວງໄດ້ສໍາຫຼວດກຳນົດຜົ່ນທີ່ປະເຟດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ບໍາໄມ້ ຂອງແຂວງ ອຸດິມໄຊ ຄື: (1) ຜົ້ນທີ່ປໍາສໍາລັບຜະລິດໃຊ້ສອຍຂອງຫ້ອງຖິ່ນ, (2) ຜົ້ນທີ່ປໍາສໍາລັບ ປ້ອງກັນ ແຫ່ງນຳ ແລະ ຜົ້ນທີ່ປຸກໄມ້ເຝື່ອປ້ອງກັນແຫ່ງນຳ, (3) ຜົ້ນທີ່ສໍາລັບລ່ຽງສັດ ແລະ ຜົ້ນທີ່ປຸກໄມ້ເຝື່ອການຄົ້ນ, (4) ຜົ້ນທີ່ຂະຫຍາຍເປັນນາໃໝ່, (5) ຜົ້ນທີ່ປຸກຜິດ ແລະ ໄມກົນໝາກ, (6) ຜົ້ນທີ່ນາ ໃນປະຈຸບັນ, (7) ຜົ້ນທີ່ປຸກຜິດ ແລະ ໄມກົນໝາກໃນປະຈຸບັນ, (8) ຜົ້ນທີ່ເຂົດທີ່ຢ່ອງໄສ, (9) ຜົ້ນທີ່ປໍາສະຫງວນ (ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ບໍາໄມ້, 2003).

2.7.4. ການກຳນົດຂອບເຂດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ທີ່ດິນປໍາໄມ້ ໃນ ລາວ

ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ບໍາໄມ້ລັດຖະບານໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຕິດຝັນກັບແຜນງານຍຸດຕິການຖາງປໍາເຮັດ ໄຮ່ ແລະ ຈັດສັນອາຊີບຄົງທີ່ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ, ແຜນເຕົ້າໂຮມບ້ານ ຕົ້ນຕໍ່ ແມ່ນ ເລັ່ງໃສ່ການນຳ ໃຊ້ທີ່ດິນກະສະກຳ ແລະ ທີ່ດິນປໍາການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ບໍາໄມ້ລັດຖະບານໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຕິດຝັນກັບແຜນງານຍຸດຕິການຖາງປໍາເຮັດ ໄຮ່ ແລະ ຈັດສັນອາຊີບຄົງທີ່ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ, ແຜນເຕົ້າໂຮມບ້ານ ຕົ້ນຕໍ່ ແມ່ນ ເລັ່ງໃສ່ການນຳ ໃຊ້ທີ່ດິນກະສະກຳ ແລະ ທີ່ດິນປໍາ ໄມ້ ໃຫ້ຢືນຢັງຕາມແຜນຈັດສັນ, ຖືກເປົ້າໝາຍ, ຍາວນານ, ມີ ປະສິດຕິຜົນ ຊຶ່ງລັດອະນຸຍາດໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ຄອບຄົວມີຂອບເຂດສິດນຳໃຊ້ ດັ່ງນີ້:

1. ບຸກເຂົ້າ, ລ່ຽງສັດ ບໍ່ເກີນ 1 ເຮັກຕ່າ ຕໍ່ 1 ແຮງງານ ໃນຄອບຄົວ
2. ບຸກຜິດເສດຖະກິດ, ຜົດລົ້ມລຸກ ບໍ່ເກີນ 3 ເຮັກຕ່າຕໍ່ 1 ແຮງງານໃນຄອບຄົວ.
3. ເຮັດສວນບຸກໄມ້ໃຫ້ໝາກ ບໍ່ເກີນ 3 ເຮັກຕ່າ ຕໍ່ 1 ແຮງງານ ໃນຄອບຄົວ.
4. ທີ່ດິນປອກໄລ້ນ ຫຼື ບໍາຫຍໍາປະເຟດຕ່າງໆ ມາໃຊ້ບຸກຜິດ, ຫ້າຍລ່ຽງສັດໃນຈຳນວນສູງ ສຸດບໍ່ເກີນ 15 ເຮັກຕ່າ ຕໍ່ 1 ແຮງງານໃນຄອບຄົວ.

ສໍາລັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປໍາໄມ້ ທີ່ເປັນດິນປອກໄລ້ນ ຫຼື ບໍາຊຸດໂຊມຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າ ໝາຍ, ຍາວນານ ແລະ ມີປະສິດຕິຜົນລັດອະນຸຍາດໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ຄອບຄົວສູງສຸດບໍ່ເກີນ 3 ເຮັກ ຕ່າຕໍ່ 1 ແຮງງານໃນຄອບຄົວ, ຖ້າຜູ້ໃດທາກຕ້ອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປໍາໄມ້ຫຼາຍກ່ວານັ້ນກໍມີ ສິດສະ ເໜີຂໍເຊົ່າ ຫຼື ສໍາປະການນຳລັດໄດ້ໃນການນຳໃຊ້ຕົວຈິງອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈະເປົ້າລະນາ ອະນຸມັດເນື້ອທີ່ໃຫ້ ໂດຍອົງໃສ່ເງື່ອນໄຂຕົວຈິງຂອງຫ້ອງຖິ່ນ (ສະພາເໜ່ງຊາດ, 2004).

2.8. ສີມທຽບຕະຫຼາດ ແລະ ລາຄາຢາງພາລາໃນປະເທດເຝື່ອນບ້ານ ແລະ ໃນໄລກ

ສະຖິຕິທາງດ້ານລາຄາການຊື້-ຂາຍ ຢາງພາລາ ໃນປະເທດໄທ ທີ່ໄດ້ເກັບກຳເງົາມມາແຕ່ລະບີ ຈາກສະຖາບັນ ວິໄຈຢາງພາລາ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ລາຄາຢາງພາລາສໍາລັບການຊື້-ຂາຍ ຢາງພາລາໃນປະເທດໄທ ແມ່ນມີອັດຕາ ເຝື່ນຂຶ້ນ ແລະ ມີອັດຕາສ່ວນເຝື່ນຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື້ອໃນແຕ່ລະບີ.

ຕາຕະລາງທີ 2.1: ລາຄາຢາງພາລາໃນປະເທດໄທ

ປີ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ລາຄາ ສະລ່ຍ
ຢາງພາລາແຜ່ນດີບຊັ້ນ 3 ທີ່ຊາວກະສິກອນຂາຍໄດ້ (ບາດ/Kg)													
1999	17.4	18.2	17.2	16.1	17.4	18	16	15.1	17.5	19.6	22.8	20	17.91
2000	18.1	22.5	20.6	21.2	21.8	20.9	20.5	21.6	22.4	23	22.3	22	21.43
2001	21.6	22	20.8	21.9	23.6	24.4	22.8	21.4	19.5	19.1	21.3	16	21.18
2002	19.4	22.6	23.6	23.5	24	29.1	29.2	29.6	32.4	30.4	30	30	27
2003	32.4	36.3	40	37.3	36.6	38	36.6	38.2	39.4	45.4	43.4	41	38.76
2004	42	42.7	45.9	47.5	48.9	50.8	47	45.3	45.3	45.3			46.08
ຢາງພາລາແຜ່ນດີບຊັ້ນ 3 ທີ່ຕະຫຼາດກາງຫາໃຫຍ່ດ (ບາດ/Kg)													
1999	18.6	17.9	17.8	16.2	17	17.7	15.6	15.3	18.3	20.4	23.1	20	18.15
2000	19.9	23.1	21.1	21.8	22.2	22.9	22.3	23.8	24.2	25.2	24.1	24	22.84
2001	23.4	23.4	22.4	24	25.6	25.5	24.3	22.8	21.1	21	22.6	18	22.8
2002	21.7	24	25.8	26.1	26.7	32.4	31.1	32	34.1	31.9	32.1	32	29.14
2003	34.7	37.3	41.2	39.1	38.4	39.2	37.6	39.3	40.4	46.7	45.2	43	40.16
2004	42.9	44	47.2	48.9	50.2	52.3	48.1	46.3	46.4	47.2			47.34
ລາຄາສົ່ງອອກຢາງພາລາແຜ່ນຮົມຄວັນຊັ້ນ 3 (RSS 3) FOB. ກຸງເຫບ (ບາດ/Kg)													
1999	24.4	24.3	23.3	22.4	22.1	22.5	21	20.9	22.7	25.1	28.1	25	23.5
2000	25.9	27.7	26.1	26.3	26.6	25.7	25.9	27.1	27.2	28.5	28.1	27	26.87
2001	26.2	26	25.4	26.1	26.9	27.7	27.5	26.3	24.4	23.8	23	21	25.35
2002	24.1	27.1	29.1	29.4	29.7	35	34.9	35.5	38.3	36.4	36.2	36	32.65
2003	38	41.5	45.2	43	41.6	42.4	41.5	43.3	44.5	50.6	53.2	49	44.47
2004	48.9	49.6	52.6	53.3	54.8	55.8	53.6	51.7	51.4	52.3			52.42
ລາຄາສົ່ງອອກຢາງພາລາແຜ່ນຮົມຄວັນຊັ້ນ 20 (STR 20) (ບາດ/Kg)													
1999	20.2	21.9	20.8	19.9	20.9	21	19.7	20.4	24.2	26	29.8	27	22.65
2000	26.4	28.1	25.7	25.3	25.1	23.7	23.4	24.8	26	26.8	26.7	27	25.74
2001	26.5	26	24.6	24.5	24.8	25.3	24.3	23.8	22.7	22.3	22.1	21	23.97
2002	23.9	25.6	28.9	28.8	28.9	34.7	34.5	34.7	38.6	37.1	36.5	37	32.41
2003	38.5	40.9	41.3	39.2	36.9	37.3	36.8	39.6	42.5	50.6	52.4	48	41.95
2004	47.6	48.5	51.4	51.1	51.1	50	48.5	47.9	48.4	50.4			49.49
ລາຄາສົ່ງອອກຢາງພາລາແຜ່ນຮົມຄວັນຊັ້ນ 3 ຕະຫຼາດສຶກສະໄປ (ບາດ/Kg)													
1999	24.6	24	23	21.5	21.9	22.7	20.5	20.6	22.1	24.9	27.6	25	23.16
2000	23.6	26.3	25.5	26.1	26.2	25.2	25.7	26.6	27	28.5	27.5	27	26.22
2001	26.1	25.8	24.8	26.5	27.5	28	27.4	25.8	24.2	23.4	22.8	22	25.35
2002	24.7	26.9	28.7	29	30.4	35.1	33.9	35.7	38	36	35.8	36	32.5
2003	38.5	41.3	45	42.3	42.1	42.3	41.2	43.2	44.4	56	50.2	49	44.63
2004	49.1	49.6	52.3	53.3	54.1	55.5	54.2	54.2	51.2	52.3			52.57

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ສະຖາບັນວິໄຈ ຢາງພາລາປະເທດໄທ (2004).

ການນຳເຂົ້າຢາງພາລາຂອງປະເທດຜູ້ທີ່ໃຊ້ທີ່ສໍາຄັນໃນໄລກ ປະກອບມືຕື້: ຈິນ, ສາທະລັດອາເມລີກາ, ອິນ ເຕີ, ຍິປຸນ, ຍຸຣິບ ແລະ ອິນງ ຈາກຂໍ້ມູນການສຶກສາຂອງໜ່ວຍງານສຶກກາງວັດທະນາສາກົນ International

Rubber Study Group (2009) ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການນໍາເຂົ້າຢາງພາລາຂອງປະເທດຕ່າງໆ ໃນໄລກ ໂດຍ
ການສົມຫຽບຂໍ້ມຄນຈາກປີ 2002-2008

ຕາຕະລາງທີ 2.2: ການນໍາເຂົ້າຢາງພາລາຂອງປະເທດນໍາເຂົ້າທີ່ສໍາຄັນໃນໄລກ (ຜົນລ້ານ)

ຊື່ປະເທດ	ປີ 2002	(%)	ປີ 2008	(%)
ຈິນ	0.91	18%	1.58	24%
ສາທະລັດ	1.13	22%	1.05	16%
ຍື່ປຸນ	0.77	15%	0.85	13%
ມາເລເຊຍ	0.46	9%	0.52	8%
ເກົາຫຼີໄຕ	0.33	6%	0.36	5%
ຢູ່ຮົບ	0.94	18%	0.88	13%
ອື່ນງ	0.83	16%	0.93	14%
ລວມ	5.16	100%	6.60	100%

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: International Rubber Study Group (2009).

ຕາຕະລາງທີ 2.3: ການສົ່ງອອກຢາງພາລາຂອງປະເທດນໍາເຂົ້າທີ່ສໍາຄັນໃນໄລກ (ລ້ານໂຕນ)

ປີ	ຈຳນວນ (ໂຕນ)
2002	5.2
2003	5.6
2004	6.2
2005	6.4
2006	6.8
2007	6.7
2008	6.65

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: International Rubber Study Group (2009).

2.9. ດິນ ແລະ ບ່ານວັດຄວາມເປັນມາ

2.9.1. ດິນ

ດິນ (Soil) ໝາຍເຖິງ ເປັນວັດຖຸທຳມະຊາດທີ່ເກີດຈາກການເສື່ອມໂຊມຂອງຫົນ ແລະ ແຮ່ທາດຕ່າງໆ, ປະສົມກັບສານອິນຊີ ຫຼື ທາດອິນຊີທີ່ມາຈາກການເສື່ອໂຊມຂອງສັດ ແລະ ຜິດ ຈິນກ່ວ່າມັນມີຄວາມກົມງຽວກັນ. ມັນເປັນຮອຍບໍ່ຕິດ ແລະ ແຂງຄືຫົນ ເກີດຂຶ້ນເຜື່ອປົກຄຸມຜົ່ນຜົວໄລກເປັນຊັ້ນບາງໆ ແລະ ເປັນສະໝັກລັບການຈະລົນເຕີບໂຕຂອງຜິດ.

2.9.2. ສ່ວນປະກອບຂອງດິນ

1. ວັດຖຸອະນີງຄະຫາດ: ສານອະນີງຄະຫາດ ຫຼື ແຮ່ທາດ ແມ່ນອີງປະກອບທີ່ອຸດືມສົມບຸນທີ່ສູດໃນດິນທີ່ວ່າ ໄປມາຈາກການເສື່ອມໂຊມຂອງຫົນ ແລະ ແຮ່ທາດ ທາດອະນີງຄະຫາດ ຫຼື ແຮ່ທາດໃນດິນ ເປັນ ສ່ວນໜຶ່ງທີ່ສໍາຄັນ ໃນການຄວບຄຸມຄຸນລັກສະນະຂອງດິນ. ມັນເປັນແຫຼ່ງຂອງສານອາຫານຂອງຜິດ ແລະ ເປັນແຫຼ່ງອາຫານຂອງຈຸລິນ

ຊື່ໃນດິນ ນອກຈາກນັ້ນ, ອະນຸພາກທີ່ເປັນຂອງກຸມຂະໜາດດິນເຜົາແມ່ນສ່ວນຫົ່ງທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດໃນການປະກິດຕົວຂອງຂະບວນການເຄີມຕ່າງໆໃນດິນ.

2. ທາດອິນຊີ: ທາດອິນຊີຢູ່ໃນດິນ ໃນທີ່ນີ້ຄວາມຫມາຍກວມເອົາທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງຈາກຊາກຝຶດ ແລະ ສັດທີ່ຢັ້ງເສື່ອມໂຊມ. ຈຸລັງຈຸລົນຊີ ຫັງຄົນເປັນ ແລະ ຄົນຕາຍ ເຊັ່ນດຽວກັນກັບສານອິນຊີທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການຢ່ອຍສະຫຼາຍ ຫຼື ພາກສ່ວນທີ່ສັງຄາະໃໝ່ ແຕ່ບໍ່ລວມເອົາຮາກຝຶດ ຫຼື ສິ່ງເສດເຫຼືອຂອງຝຶດ ຫຼື ສັດທີ່ຢັ້ງບໍ່ທັນໄດ້ຢ່ອຍສະຫຼາຍທາດອິນຊີຢູ່ໃນດິນນີ້ ມັນເປັນແຫຼງທີ່ສໍາຄັນຂອງສານອາຫານຂອງຝຶດ ແລະ ເປັນແຫຼງສະບຽງອາຫານ ແລະ ພະລັງງານສໍາລັບຈຸລົນຊີໃນດິນ, ໂດຍສະພາແມ່ນໄນໂຕຣເຈນ, phosphorus ແລະ ຊຸນຸ່ງຝຶກ, ມັນຍັງເປັນພາກສ່ວນທີ່ມີອິດທີ່ຜົນຫຼາຍໃນຄຸນສົມບັດຕ່າງໆ. ຂອງດິນ, ຫັງຫາງກາຍະພາບ, ເຄີມ ແລະ ຊົວພາບ, ເຊັ່ນໂຄງສ້າງຂອງດິນ, ຄວາມຍືດຫຍຸ່ນ, ການລະບາຍນໍ້າ ແລະ ການລະບາຍອາກາດ. ການດູດຊືມຂອງນໍ້າ ແລະ ທາດອາຫານໂດຍດິນເຊິ່ງຢັ້ງສືບຕໍ່ສິ່ງຜົນກະທິບຕໍ່ລະດັບຄວາມຮຸດົມສົມບຸນຂອງດິນ ແລະ ຜົນຜະລິດຂອງດິນເຊັ່ນດຽວກັນ

3. ນ້ຳໃນດິນ: ນ້ຳໃນດິນ ປາຍເຖິງນ້ຳທີ່ຜົບເຫັນຢູ່ໃນຊ່ອງຫວ່າງລະຫວ່າງອະນຸພາກຂອງດິນ ຫຼື ເມັດດິນ. ມັນມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍຕໍ່ການປຸກ ແລະ ການຂະໜາຍຕົວຂອງຝຶດ ເພະມັນຊ່ວຍໃນການລະລາຍທາດອາຫານຕ່າງໆໃນດິນ ແລະ ເປັນສ່ວນສໍາຄັນໃນການເຄື່ອນຍ້າຍອາຫານຂອງຝຶດຈາກຮາກໄປຫາສ່ວນອື່ນໆຂອງຝຶດ.

4. ອາກາດໃນດິນ: ທາມາຍເຖິງອາຍແກ້ສຕ່າງໆ ທີ່ໃສໃນຊ່ອງລະຫວ່າງເມັດຝຶດໃນສ່ວນທີ່ບໍ່ມີນ້ຳ ອາຍແກ້ສທີ່ຜົບທົ່ວໄປໃນດິນແມ່ນໄນໂຕຣເຈນ (N_2), ອົກຊີເຈນ (O_2), ແລະ ຄາບອນໄດອອກໄຊ (CO_2), ເຊິ່ງຮາກຝຶດແລະ ຈຸລົນຊີໃນດິນໃຊ້ສໍາລັບການຫາຍໃຈ. ແລະສ້າງພະລັງງານໃຫ້ຊີວິດ

2.9.3. ຊົມດັຂອງດິນ

1. ດິນໝຽວ (Clay) ຄືດິນເນື້ອລະອຽດທີ່ສຸດ ບຸກເມື່ອປຽກນ້ຳ ໝຽວຕິດມີ ບັນເປັນກ້ອນ ຫຼື ເຄິ່ງເສັ້ນຍາວໄດ້ຜັງທະລາຍໄດ້ຍາກ ການລັງງຸດີ ຈັບຍືດ ແລະ ແລກປ່ຽນທາດອາຫານຝຶດມີລະດັບສູງ ທາດອາຫານຝຶດຢູ່ຫລາຍ.

2. ດິນຊາຍ (Sand) ເປັນດິນທີ່ເກະທົບກັນບໍ່ແໜ້ນ ລະບາຍອາກາດ ແລະ ອາກາດໄດ້ດິອຸມນ້ອງໄດ້ນ້ອຍພັງລົງງ່າຍກວ່າອຸດົມສົມບຸນນ້ອຍ ເພະການຍືດຍືດທາດອາຫານມີນ້ອຍຝຶດທີ່ເຕີບໃຫຍ່ຂຶ້ນດິນຈຶ່ງຂາດແຄນ ແລະ ທາດອາຫານ.

3. ດິນໂຄມ (Loam) ຄືດິນເນື້ອລະອຽດອ່ອນມີດຸດຳຄວນລະບາຍນ້າທາດ ກາງມີແຮ່ອາຫານຝຶດຫຼາຍກວ່າດິນຊາຍເໜະສໍາລັບໃຊ້ບຸກຝຶດຊະນິດຕ່າງໆ.

2.9.4. ການກຳເນົາດັຂອງດິນ

- ໂລກຂອງພວກເຮົາມີອາຍປະມານ 4,600 ລ້ານປີ ຈາກເວລາທີ່ແຜ່ນດິນໂລກເລີ່ມສ້າງ ແລະ ເຢັນ. ມັນມີດ້ານນອກເປັນກ້ອນທີ່ນີ້ແຂງ ແຕ່ພາຍໃນຂອງແຫຼວກຮ້ອນຫຼາຍ. ມີຊັ້ນບັນຍາກາດທີ່ປະກອບດ້ວຍອາຍແກ້ສຫຼາຍຂະນິດທີ່ບາງໆອ້ອມໂລກ. ຕໍ່ມາ, ມີການວິວດທະນາການຫຼາຍຂຶ້ນ. ຈິນກ່ວານ້າແລະຊີວິດປາກິດຢູ່ເທິງແຜ່ນດິນໂລກ

- ຜົດບິກທີ່ສຸດທີ່ສຸດໄດ້ປະກິດຢູ່ເທິງໂລກ ປະມານ 590 ລ້ານປີກ້ອນ. ຜົດບິກທຳອິດເຫຼື່ອນີ້ມີຜຽງແຕ່ລໍາຕົ້ນ, ບໍ່ມີໃບ, ບໍ່ມີຮາກ, ພວກມັນເກີດມາແລະຍືດຕິດກັບສາຫຼ່າຍທະເລທີ່ລ້າງຢູ່ເທິງທີ່ນີ້ແລະເຕີບໃຫຍ່ຢູ່ທີ່ນີ້ນັ້ນ

- ເຊື່ອກັນວ່າວິວດທະນາການຂອງຝຶດບິກທຳອິດຮັດໃຫ້ທີ່ນີ້ເສື່ອມໂຊມ. ແຍກອອກເປັນຕ່ອນນ້ອຍແລະ ສືບຕໍ່ຝັດທະນາຈິນກ່ວາມັນກາຍເປັນດິນໃນທີ່ສຸດທັງນີ້ກໍຍ້ອນວ່າ ຜົດໄດ້ມີການຝັດທະນາໃຫ້ມີຮາກ, ລໍາຕົ້ນແລະ ໃບມີການເຄື່ອນໄຫວຂອງຮາກຝຶດທີ່ຈະຮອຍແຕກໃນທີ່ນີ້ ແລະ ຊັ້ນຂອງທີ່ນີ້ເສື່ອມໂຊມ ເຜືອຊອກຫາ

ທາດອາຫານມາລົງລໍາຕົ້ນ ແລະ ໃບ. ລວມທັງການຢືດຕິດກັບສິ່ງຕ່າງໆ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນລໍາຕົ້ນ ມັນຈະຊ່ວຍເລັ່ງການແຕກແຍກຂອງຫົນ ແລະ ແຮ່ທາດອອກເປັນຕ່ອນນ້ອຍໄດ້ໄວ້ຂຶ້ນ. ນອກເຫຼີນໄປຈາກເກີນຝ້າອາກາດທຳມະຊາດ ນັ້ນແມ່ນຜົນມາຈາກການປ່ຽນແປງຂອງດົນຝ້າອາກາດ, ລວມທັງອຸນຫະຜູມ, ພິນ, ນ້ຳຕິກ, ຫຼືທີມະໃນເວລາຕ່າງໆ. ໃນເວລາດຽວກັນກັບຝຶດຈະເລີນເຕີບໂຕ, ມີສ່ວນຂອງຮາກ, ລໍາຕົ້ນ, ແລະໃບທີກຳລົງ ແລະ ຕາຍ ແລະ ສະສົມຢູ່ເຖິງຝັ້ນດົນ ແລະ ໄຕດົນ. ຍັງມີຝັ້ນສັດແລະສິ່ງມີຊີວິດອື່ນໆລວມຢູ່ໃນເວລາທີ່ວັດສະດູເຫຼົ່ານີ້ທຳລາຍໂດຍຈຸລົນຊີທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເກີນ. ຈິນກ່າວມັນກາຍເປັນສານສີດຳທີ່ມີໂຄງສ້າງລະອຽດແລະອ່ອນທີ່ເອັ້ນວ່າ humus , ແລະຕໍ່ມາໃນເວລາທີ່ humus ດັດຖືກປະສົມກັບຕ່ອນຂອງຫົນ ແລະ ແຮ່ທາດທີ່ເສື່ອມໂຊມເປັນຕ່ອນນ້ອຍຈິນກ່າວມາຮ່ວມກັນເປັນສານໜຶ່ງ. ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງກາຍເປັນສິ່ງທີ່ເອັ້ນວ່າ "ດົນ" ຈິນເຖິງທຸກມື້ນີ້.

2.9.5. ປັດຈະທີ່ມີຜົນຕໍ່ການກຳເນີດຂອງດົນ

ປັດຈະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຂະບວນການກຳເນີດດົນນັ້ນ ມີຢູ່ຫລວງໜາຍ ແຕ່ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ລັກສະນະ ແລະ ສົມບັດຕ່າງໆ ຂອງດົນນັ້ນ ມີຢູ່ 5 ປັດຈະຫຼັກ ດັດແກ່ ບຸນມີອາກາດ, ວັດຖຸຕົ້ນກຳເນີດດົນ, ສະພາບຝັ້ນທີ່, ສິ່ງມີຊີວິດ ແລະ ເວລາ.

2.9.6. ປະໂຫຍດຂອງດົນ

ດົນມີຫຼາຍປະແດງ ເຊິ່ງຄຸນສົມບັດຂອງດົນທາງການກະສົດແລ້ວແມ່ນສໍາລັບໄວ້ປຸກຝຶດຊັ້ນຕ່າງໆ ເຊິ່ງດົນຈະເປັນຕົວຢືດໃຫ້ຝຶດ ແລະ ຕອບສະໜອງທາດອາຫານໃຫ້ແກ່ຝຶດ ເຊິ່ງດົນມີຄຸນສົມບັດ ແລະ ອົງປະກອບຫາງເຄີມທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບ ຊຸມືດຂອງດົນ ແລະ ຕົ້ນກຳເນີດຂອງດົນ, ສ່ວນຫຼາຍດົນທີ່ປົບໃນເຂດບ້ານເຮົາແມ່ນດົນທີ່ມີຄວາມເປັນກົດໜາ ເປັນກົດຫຼາຍ ເຊິ່ງຈະຝີບໄດ້ນ້ອຍສໍາລັບດົນທີ່ເປັນດ່າງ ເຊິ່ງດົນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໃຊ້ເຊົ້າໃນການກະສິກຳ ປຸກຝຶດຊັ້ນຕ່າງໆ ລວມທັງ ໄວ້ສໍາລັບການລົງສັດ.

2.10. ການກຽມດົນເພື່ອປຸກຢາງພາລາ

ການກຽມດົນໃນການປຸກຢາງພາລາແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການຈັດການຜົ່ນທີ່ໃຫ້ຜົວດົນກັງດີ ແລະ ນອກນັ້ນແມ່ນຄວາມເລີກຂອງຊຸມທີ່ຈະປຸກຕົ້ນຢາງພາລາ, ໂດຍທີ່ໄປແລ້ວ ໃນການກະກຽມໃນການປຸກຢາງພາລາແມ່ນຂຶ້ນກັບສະພາບຝັ້ນທີ່ຂອງດົນ ແລະ ຂຶ້ນກັບຊະນິດ ຫຼື ແວັນຂອງດົນທີ່ຈະປຸກ ເຊິ່ງໂດຍອີງຕາມຫຼັກການ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຜົນຜະລິດທີ່ສູງແລ້ວ ກໍ່ຄືການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຕົ້ນຢາງ ເຊິ່ງທີ່ໄປແມ່ນຈະຊຸດຊຸມເລີກຂະໜາດ 50x50x50cm ເຊິ່ງຂະໜາດຊຸມນີ້ແມ່ນຈະມີຄວາມໝາຍະສົມໃນການຈະເລີນເຕີບຕະຂອງຕົ້ນຢາງ (ອີງການອຸດສາຫະກຳປ່າໄມ້, 2007).

2.11. ສະຖິຕິຂອງການປຸກຢາງພາລາໃນລາວ

ຕາຕະລາງທີ 2.4: ສະຖິຕິຂອງການປຸກຢາງພາລາໃນລາວ (ເຮັກຕ່າ)

ລ/ດ	ຊື່ຂວາງ	ເນື້ອທີ່ປຸກຢາງພາລາ				ເນື້ອທີ່ກົດຢາງ			
		ລວມ	ສໍາປະການ	ສິ່ງສົມ	ປ/ຊ ບຸກໂອງ	ລວມ	ສໍາປະການ	ສິ່ງສົມ	ປ/ຊ ບຸກໂອງ
1	ຜົ່ງສາລີ	22,528	2,472	8,911	11,145	2,472	8,911	9,200	
2	ຫຼວງນໍ້າຫາ	33,602	6,321	8,480	18,801	6,327	8,480	15,600	
3	ບໍ່ແກ້ວ	35,520	18,013		17,507	12,000		13,500	
4	ອຸດິມໄຊ	29,190	2,522	17,456	9,212	2,522	11,400	8,200	
5	ຫົວັນ	-							

6	ຂວງຂວາງ	-							
7	ໄຊຍະບຸລີ	13,592	4,075	2,710	6,807	4,075	2,710	4,800	
8	ຫຼວງພະບາງ	22,250	16,311	478	5,461	14,000	478	4,300	
9	ໄຊສືມບູນ	8,812	1,525	381	6,906	1,525	381	4,900	
10	ວຽງຈັນ	19,288	8,566	2,729	7,993	7,566	2,729	5,900	
11	ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	9,283	8,297	250	736	7,297	250	430	
12	ບໍລິຄໍາໄຊ	22,672	4,381	561	17,730	4,381	561	10,700	
13	ຄຳມ່ວນ	17,341	1,307	1,689	14,345	1,307	1,689	10,300	
14	ສະຫວັນນະເຂດ	15,927	13,121	1,095	1,711	9,200	1,095	1,200	
15	ສາລະວັນ	6,625	5,866	70	689	4,300	70	500	
16	ຈຳປາສັກ	32,068	27,315	491	4,262	26,300	491	3,200	
17	ເຊກອງ	11,951	7,235		4,716	7,235		3,700	
18	ອັດຕະປີ	12,587	12,587			10,500			
	ລວມ	313,236	139,914	45,301	128,021	-	121,007	39,245	96,430

ແຫ່ງໝາຍະ: ບິດສະຫຼຸບກົມປ້າໄມ້ (2024)

2.12. ទុវាំម្ចាយ និង ទុវាំសំតូនខ្លួនការងារតូចទូទាប់។

ປ້າໄມແມ່ນຊັບພະຍາກອນອັນລ້າຄ່າທີ່ມີລະບົບນີ້ເວດສະເພາະ ເຊິ່ງປະກອນດ້ວຍຊີວະນາງຝັນ, ແຫ້ງນໍ້າ ແລະ ທີ່ດິນປ້າໄມ໌ ໂດຍມີຕົ້ນໄມ້ນາງຊະນິດທີ່ເກີດຂຶ້ນຕາມທຳມະຊາດ ຫຼື ບຸກຂຶ້ນໃນຜົນທີ່ປ້າຢ່ອງກັນ, ປ້າສະຫງວນ ແລະ ປ້າແຜລິດ. ຊັບພະຍາກອນປ້າໄມ໌ ຫາຍເຖິງ ຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆທີ່ມີຊີວິດ ແລະ ບໍ່ມີຊີວິດ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ດິນ, ຜິດຜັນຕົ້ນໄມ້, ສັດນ້ຳ-ສັດປ່າ ແລະ ອື່ນໆທີ່ມີຢູ່ໃນເຂດຜິນປ້າທັງໝົດ (ໂຄງການຮ່ວມມືປ້າໄມ໌ ລາວ - ຊຸແອດ, 2001).

ການຄຸ້ມຄອງປໍາໄມ້ປະກອບດ້ວຍອົງປະກອບຂອງລະບົບການຈັດສັນ-ຄຸ້ມຄອງປໍາໄມ້ ເຊັ່ນ: ລະບົບການຈັດສັນປໍາໄມ້ແບບຍືນຍົງ ໂດຍມີການຝັດລະນາຫັງໜີດແຫຼ່ງຊັບຜະຍາກອນ (ດິນ, ປໍາໄມ້, ຄົນ, ເຕັກນິກ, ຫົນ, ເວລາ) ເຊິ່ງຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອຮັດໃຫ້ປໍາສາມາດສະໜອງຜະລິດຕະພັນ ແລະ ບໍລິການຕໍ່ຜູ້ຈັດການ ແລະ ສັງຄົມໄດ້ຢ່າງມີປະທິຜົນສູງ. ຜົວຟັນເຖິງອົງປະກອບຂອງລະບົບການຈັດສັນ-ຄຸ້ມຄອງປໍາ ເຊິ່ງໄດ້ແກ່: ພາກສ່ວນໃດ ຫຼື ໃຜເປັນຜູ້ຈັດການປໍາໄມ້, ຜະລິດຕະພັນ ແລະ ບໍລິການອັນໃດທີ່ຈະຜະລິດໃນຝຶ່ນທີ່ປໍາໄດ້, ໄລຍະເວລາໃດທີ່ຈະຜະລິດ, ຈະຜະລິດຢູ່ໃສ, ຜະລິດຫຼາຍປານໃດ, ຜະລິດແນວໃດ, ເຮັດແນວໃດຈຶ່ງຮັບປະກັນຜົນຜະລິດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງໄດ້, ການຝຶ່ນຕົວຄົນໃນທຳມະຊາດ ແລະ ການປັບປຸງຫຼັງຈາກການຊຸດຄົ້ນມີວິທີການແນວໃດ, ການປ້ອງກັນປໍາຈະເຮັດແບບໃດ, ການສະຫງວນ ແລະ ອານຮັກຄຸນຄ່າອື່ນໆຂອງປໍາໄມ້ເຮັດແນວໃດ...ເປັນຕົ້ນ.

2.13. ປະເທດປ້າໄມ້

ປ້າໄມ້ຢູ່ສປປ ລາວ ເນື່ອໄດ້ມີການແບ່ງປໍາໄມ້ອອກເປັນ 3 ປະເທດໃຫຍ່ ເພື່ອການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສັງສາຜັດທະນາ ເຊັ່ນ ປະເທດປໍາປ້ອງກັນ, ປໍາສະຫງວນ ແລະ ປໍາແລົດ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ້າໄມ້, 2001).

1) ປະເດັບໆປ້ອງກັນ

2) ປະເດີປ້າສະຫງວນ

3) ປະເດັບໜ້າແລ້ວດ

ປະເຜດບໍາຜະລິດ ແມ່ນປໍາທຳມະຊາດ ແລະ ບໍາປຸກທີ່ໄດ້ກຳນົດຜູ້ຈຸດປະສົງ ນຳໃຊ້ໃຫ້ເປັນເຂດການຜະລິດ, ທຸລະກິດໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະພັນໄມ້ ເຟື້ອຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງການຝັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ຊືວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຝື່ອ.

2.14. ວິທີການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຂອງປະຊາຊົນ

ການຄູ່ມຄອງຊັບຜະຍາກອນປໍາໄມ້ຮ່ວມກັນຂອງປະຊາຊົນໃນກົນໄກການຄວບຄຸມປະລິມານການນຳໃຊ້ຊັບຜະຍາກອນທຳມະຊາດປໍາໄມ້ ເຊິ່ງໝາຍເຖິງກົດລະບຽບ, ຂໍ້ກຳນົດ, ຂໍ້ຕີກລົງທີ່ອີງກອນໄດ້ໜຶ່ງທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງສ້າງຂຶ້ນມາເພື່ອກຳນົດຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງປະຊາຊົນກັບປໍາໄມ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນຈາກປໍາໄມ້ໃຫ້ຄົມຄ່າ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍືໃນສ້າຄົມທັງໝົດລະດັບຊາດ ແລະ ທ້ອາຖິ່ນ.

- ❖ สໍາລັບການຄົ້ມຄອງປ່າໄມ້ຂອງປະຊາຊົນໃນລະກັບທ້ອງຖິ່ນເຜື່ອໄດ້ກຳນົດມີ 5 ວິທີການດັ່ງນີ້:

2.15. ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ໂດຍການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ

ການຄຸ້ມຄອງປໍາໄມ້ຂອງປະຊາຊົນຕ້ອງມີການຄຸ້ມຄອງໄມ້ເຜື່ອບໍ່ໃຫ້ປໍາໄມ້ຖືກທຳລາຍເປັນຕົ້ນແມ່ນເວລາ
ທີ່ຄົນຈາກເຂດອື່ນຕັດໄມ້ ຫຼື ເຄື່ອງປໍາຂອງດົງຕາງໆ ປະຊາຊົນຄົນໃດທາກຝີບເຫັນຕ້ອງລາຍງານໃຫ້ໜ່ວຍງານ
ປໍາໄມ້ບ້ານ ຫຼື ອໍານາດປຶກຄອງບ້ານໃຫ້ຮັກເຜື່ອດຳເນີນການຕາມລະບຽບທີ່ວາງອອກ ແລະ ອີກຢ່າງໜີ່ແມ່ນການມີ

- ເຊົ້າຮ່ວມປະຊຸມການຄຸ້ມຄອງຝັ້ງທີ່ປ່າຍໆໄງ່ເປັນຫາງການ
 - ເປັນຄະນະກຳມະການປະສານງານ
 - ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການບຸກປ່າ ແລະ ເຊົ້າຮ່ວມໂຄງການຕ່າງໆ
 - ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄັດເລືອກຂະນິດໄມ້
 - ປະຊາຊົນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການດັບມອດໄຟປ່າ ແລະ ສ້າງແລວກັນໄຟ
 - ຂ່ວຍເຫຼືອດ້ານວັດຖຸຕ່າງໆ
 - ບໍລິຈາກເງິນໃຫ້ໂຄງການບຸກປ່າ
 - ຕິດຕາມຜົນການດຳເນີນງານຂອງຝະນັກງານຕ່າງໆ
 - ຊັກຊວນແຜ່ອນເຊົ້າຮ່ວມໃນກົດຈະກຳຕ່າງໆ

2.16. ປະໂຫຍດຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄົ້ມຄອງປໍາໄມ້

ປະຈຸບັນນີ້ໄດ້ມີການຍອມຮັບຢ່າງກວ້າງຂວາງແລ້ວວ່າ ປະຊາຊົນຄືຈົ່າຂອງຊັບຜະຍາກອນທຳມະຊາດໄດ້ມີສິດ ແລະ ພາລະໜ້າທີ່ ຫຼື ພາລະປົດບາດທີ່ສໍາຄັນໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບຜະຍາກອນປ່າໄມ້ແບບຍືນຍາວ. ການເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນຫ້ອງຖຸນີ້ໃນການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນຄວາມໝາງກໍາຍທາງດ້ານຊີວະນາງ ຜັນນັ້ນເປັນຜົ່ນຖານສໍາຄັນທີ່ສຸດຕໍ່ກັບການປົກປັກຮັກສາຄຸນນະພາບ ແລະ ຄຸນຄ່າທຳມະຊາດປ່າໄມ້ໃຫ້ເກີດການຊີມໃຊ້ໄດ້ຢ່າງຍືນຍົງ ຜ້ອມທັງສາມາດຊ່ວຍປັບປຸງຄຸນນະພາບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ຮູບແບບການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນການມີສ່ວນຮ່ວມໃນວຽກງານອະນຸຮັກປ່າໄມ້ຖືວ່າເປັນຮູບແບບທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມເປັນຜິເສດແລະ ສອດຄ່ອງກັບສະພາບຜູມມີປະເທດຂອງ ສປປ ລາວ ເຮົາ ເຊິ່ງລັດຖະບານໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນກັບປະຊາຊົນໃນການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນຊັບຜະຍາກອນປ່າໄມ້ໃນຮູບແບບເຝື່ອນຮ່ວມງານ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, 2001).

2.17. ການຄົ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ

ການຄຸ້ມຄອງຊັບຜະຍາກອນປ່າໄມ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນກັບອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນແມ່ນວຽກງານໜີ້ທີ່ສໍາຄັນ ທີ່ທຸກພາກສ່ວນຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນໃນການສ້າງລະບຽບຂໍ້ກຳນົດການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້, ລະບຽບຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນມາຕ້ອງມີຄວາມລະອຽດ ແລະ ສອດຄ້ອງກັບສະພາບຕົວຈິງ ແລະ ແທດໝາຍກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການກວດກາຕິດຕາມປະເມີນຜົນ ແລະ ສາມາດປັບປຸງເນື້ອໃນໃຫ້ແທດໝາຍກັບສະພາບຕົວຈິງຂອງທ້ອງຖິ່ນນັ້ນໆໃນແຕ່ລະໄລຍະ ເຊິ່ງທຸກໆລະບຽບການຄຸ້ມຄອງແບບມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນຕ້ອງມີລັກສະນະໝາຍເລີມທີ່ສ່ອງແສງເຖິງສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເຊື່ອມໄລງ່ນະໂຢີບາຍ, ແຜນຜັດທະນາຂອງຝັກ - ລັດຖະບານໃນແຕ່ລະໄລຍະ (ນິດາ, 2013).

2.17.1. ສະພາບການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ໃນ ສປປ ລາວ

ຜົນສໍາຫຼວດການປຽນແປງເນື້ອທີ່ປົກທຸມຂອງປ່າໄມ້ໃນປີ 2002 ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ວິທະຍາດມີທັງໝົດ 23.68 ລ້ານ ເຮັດຕາ (ກວມເອົາ 41.5%) ແຊື່ເຫັນໄດ້ວ່າ ປ່າໄມ້ມີການປຽນແປງໄປເຖິງໃນ ລະດັບທີ່ເຕືອນໄຟແລ້ວເມື່ອທຽບກັບເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ໃນກາງຊຸມປີ 1960 ທີ່ຍັງມີປ່າໄມ້ກວມຢູ່ປະມານ 70%, ແລະ ຢູ່ ໃນລະຫວ່າງຊຸມປີ 2005-2015 ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ມີການຫຼຸດລົງເຖິງ 3.6% ຢ່າງຕໍ່ເນື້ອງ. ໃນການຫຼຸດລົງຂອງ ຂັບຜະຍາກອນທຳມະຊາເຖິ່ນ ແລະ ການປຽນແປງຂອງດິນຝ້າອາກາດ ໄດ້ສິ່ງຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ປະຊາຊົນຜູ້ທຸກ ຍາກ ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສ່ຽງເຜີ່ມຂຶ້ນ ເຊັ່ນ ໄຟລາມປ່າ, ລົມຜະຍຸ, ໄຟນ້າຖົວມ, ແຜ່ນດິນໄຫວ ແລະ ການເຊົາເຈື່ອນ ຂອງດິນ ອັນເນື້ອງມາຈາກການກະທຳກົດຈະກຳຕ່າງໆຂອງມະນຸດທີ່ກະທົບກະທົບເກືອນກັບລະບົບມີເວດຂອງປ່າໄມ້ ເຊັ່ນ ຖາງປ່າເຝື່ອການຝູກົດ, ສ້ຽງສັດ, ການຊຸດຄົ້ນໄມ້, ການຊຸດຄົ້ນແຮ່ຕຳ, ການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງ ແລະ ການກໍ່ສ້າງ ເງື່ອນໄຟຟ້າເຫັນຕ່າງໆ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ບ່າໄມ້, 2005).

ເມື່ອບໍ່ດິນມານີ້ສະຖານີວິທະຍຸຊາວໜຸ່ມລາວ (Lao Youth Radio FM 90.0 Mhz) ໄດ້ລາຍງານຂໍ້ມູນຂອງ ກົມປ່າໄມ້ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ບ່າໄມ້ ວ່າ ສປປ ລາວ ໄດ້ສູນເສຍຝື້ນທີ່ປ່າໄມ້ອັນເກີດຈາກໄຟໃໝ່ປ່າ ໂດຍນັບແຕ່ ປີ 2014 – 2022 ເຮັດໃຫ້ສູນເສຍໄປຫຼາຍກວ່າ 3.2 ແສນເຮັດຕາ ຫຼື ຫຼາຍກວ່າ 2 ລ້ານໄຮ. ສະຖິຕິຝື້ນທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ໄດ້ ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຈາກເຫດໄຟໃໝ່ໃນລາວທີ່ເກີດຂຶ້ນແຕ່ລະບິ່ງ ແຊື່ມີລາຍລະອຽດ ດັ່ງນີ້:

ຕາຕະລາງທີ 2.5: ການສູນເສຍຝື້ນທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ເກີດຈາກໄຟໃໝ່ປ່າ

ປີ	ສູນເສຍຝື້ນທີ່ປ່າໄມ້ໂດຍລວມລວມ (ເຮັດຕາ/ປີ)
2014	6,275
2015	23,370
2016	65,656
2017	6,548
2018	4,356
2019	1,285
2020	6,328
2021	209,682
2022	2,886

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: Website MGR Online (2022)

ສະຖິຕິຝື້ນທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຈາກໄຟໃໝ່ເຖິງ 1.3 ລ້ານກວ່າໄຮໃນປີ 2021 ເປັນປ້າທີ່ຢູ່ແຂວງ ອຸດິມໄຊຫຼາຍທີ່ສຸດ, ຮອງລົງມາປ່າໄມ້ແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ, ແຂວງບໍ່ແກ້ວ, ແຂວງພະບາງ ແລະ ແຂວງໄຊຍະບຸລີ ຕາມລຳດັບ. ສ່ວນໃນປີ 2022 ໄດ້ເລີ່ມປະກິດເຫດໄຟໃໝ່ປ່າຂຶ້ນໃນຫຼາຍແຂວງຕັ້ງແຕ່ເຖືອນມິນາເປັນຕົ້ນມາ ເຊັ່ນ ແຂວງອຸດິມໄຊ, ຫຼວງພະບາງ, ຫຼວງນໍ້າທາ, ຫົວຜັນ, ໄຊຍະບຸລີ, ບໍລິຄໍາໄຊ, ແຂວງວຽງຈັນ, ມະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ຕາມລຳດັບ. ຕະຫຼອດໄລຍະຊ່ວງດັ່ງກ່າວເຫັນໄດ້ວ່າ ເກືອບທັງໝົດເປັນການກະທຳຂອງມະນຸດ ທັງໂດຍເຈດຕະນາ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເຈດຕະນາ ເຊິ່ງສາມາດແຍກສາເຫດຫຼັກອກໄດ້ ດັ່ງນີ້:

- 1) ເປັນການຈຸດເຜົາປ່າໄມ້ ເຜື່ອບຸກເບີກຝື້ນທີ່ທຳການແລລືດ ປັບປຸງຝື້ນທີ່ປ່າໄມ້ເປັນຝື້ນທີ່ການກະສິກຳເຝື້ອ ບຸກົດສະຖະກິດ ເຊັ່ນ ເຂົ້າ, ມັນຕົ້ນ, ຢ່າງພາລາ ແລະ ຜິດສະຖະກິດອື່ນໆ
- 2) ເປັນການຈຸດເຜົາປ່າໄມ້ ເຜື່ອຫາເຕືອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ລ່າສັດປ່າ

- 3) เป็นงานจูดเช้าป่าไม้ ដึงออกหอยปลื้มที่กานล้วงสัด
 - 4) เกิดจากสาเหตุทำลายดิน เช่น งานบ่วนแบบดินฟ้าหากาด, ฝันทึมด่อง เร็ดใช้เกิดความแห้งแล้งเข้มข้นอย่างในผื้นที่ป่าไม้ ดึงบันดาภิภัย ไม้ และ ใบไม้แห้งล้วนเป็นเชื้อเพิงที่ดี.

ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຕະຫຼອດຊ່ວງໄລຍະທີ່ຜ່ານມາລັດຖະບານລາວໄດ້ມີມະນິກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄົ່ງທີ IX ຂອງຝັກແລະ ແຜນຝັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດຄົ່ງທີ VII (2011-2015) ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ຂະແໜງປໍາໄມ້ບັນລຸຄາດໝາຍການຍົກອັດຕາຄວາມປົກທຸ່ມຂອງປໍາໄມ້ໃຫ້ໄດ້ 65% ໃນປີ 2015 ແລະ 70% ໃນປີ 2020, ຄາດໝາຍດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກຜັນຂະຫຍາຍເຂົ້າໃນແຜນຝັດທະນາວຽກງານກະສິກຳ ແລະ ບໍາໄມ້ ແຕ່ປີ 2011 - 2015 ໂດຍມີຢູ່ 4 ເບົ້າໝາຍ ແລະ 13 ມາດຕະການ ເພື່ອເປັນແນວທາງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເຊິ່ງໜຶ່ງໃນນັ້ນໄດ້ແກ່ເປົ້າໝາຍທີ 3 ປີ ການຄຸ້ມຄອງປໍາໄມ້ແບບຍືນນານ (Sustainable Forest Management, SFM) ທີ່ເນັ້ນໃສ່ຫຼັກການ ການຄຸ້ມຄອງປໍາໄມ້ແບບຍືນນານ (Sustainable Forest Management, SFM) ທີ່ເນັ້ນໃສ່ຫຼັກການ ການຄຸ້ມຄອງປໍາໄມ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກພາກສ່ວນໃນສັງຄົມ ແລະ ການແບ່ງບັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ຊອບທໍາ ຜ້ອມທັງໄດ້ກຳນົດຄາດໝາຍສຸ້ຊຶນ ແລະ ມາດຕະການລະອຽດແຕ່ລະດ້ານ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄາດໝາຍທີ່ສໍາຄັນ ເຊັ່ນ ການປົກປັກຮັກສາປໍາໄມ້ ທີ່ຍັງມີຢູ່ບໍ່ໃຫ້ຖືກທໍາລາຍ, ຜົ້ນຝູປ່າທີ່ເສື່ອມໄຊມໃຫ້ໄດ້ 650,000 ເຮັກຕາ ແລະ ປຸກໄມ້ໃຫ້ໄດ້ 100,000 ເຮັກຕາ. ຜ້ອມນີ້ກໍຢັງໄດ້ກຳນົດເອົາການຄຸ້ມຄອງຕາມ 3 ປະເຟດປໍາ ແລະ ຜົ້ນທີ່ປໍາໄມ້ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ມີແຜນກຳນົດຕາມແຜນແມ່ບົດຈັດສັນທີ່ດິນແຫ່ງຊາດໃນສາມປະເຟດປໍາ ຄື: ປໍາບ້ອງກັນ 8.2 ລ້ານເຮັກຕາ, ປໍາສະຫງວນ 4.7 ລ້ານເຮັກຕາ, ປໍາຜະລິດ 3.1 ລ້ານເຮັກຕາ ແລະ ເນື້ອທີ່ປຸກໄມ້ອຸດສາຫະກຳ 0.5 ລ້ານເຮັກຕາ ເຊິ່ງມີຄາດໝາຍໃຫ້ສໍາເລັດການກຳນົດຂອບເຂດທີ່ຈະແຈ້ງ, ສໍາໜວດສ້າງແຜນຈັດສັນຄຸ້ມຄອງສະເພາະແຕ່ລະເຂດຂອງແຕ່ລະປະເຟດປໍາ ໂດຍການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ແນໃສ່ການຄຸ້ມຄອງປົກປັກຮັກສາ, ຜັດທະນາ ແລະ ນຳໃຊ້ປໍາໄມ້ແບບຍືນນານ. ເພະສະນັ້ນ, ວຽກງານປໍາໄມ້ບ້ານ ແມ່ນວຽກງານໜຶ່ງທີ່ສໍາຄັນຢູ່ໃນລະດັບຊາດ ເວລາ ໄດລັດຖະບານກໍໄດ້ຖືເອົາວຽກງານດັ່ງກ່າວເປັນໃຈກາງຕົ້ນຕົ້ນ, ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສຸມໃສ່ການສ້າງແຜນຈັດສັນຄຸ້ມຄອງປໍາໄມ້ບ້ານ ແລະ ເຄື່ອງປໍາຂອງດົງແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊາວບ້ານ ໂດຍເລັ່ງໃສ່ບ້ານພັດທະນາຕິດຝັນກັບວຽກງານສາມສ້າງ, ຈຸດສຸມຂອງລັດຖະບານ, ຈຸດສຸມຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ບ້ານບຸລິມະສິດອື່ນໆ ລວມເຖິງຂີ່ເຂດທີ່ຍັງບໍ່ທັນມີການຈັດສັນເຂົ້າໃນສາມປະເຟດປໍາ, ຜ້ອມທັງສ້າງຄວາມເຂົ້ມແຂງໜັກແໜ້ນໃຫ້ແກ່ຝະນັກງານ, ການຈັດຕັ້ງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍສິດເປັນເຈົ້າໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳຄຸ້ມຄອງຊັບຜະຍາກອນປໍາໄມ້ຢູ່ໃນຂີ່ເຂດຄຸ້ມຄອງຂອງປ້ານ ເພະວ່າຊາວບ້ານເປັນຜູ້ຢັບປໍາ ແລະ ຮູ້ສະພາບຜົ້ນທີ່ດີທີ່ສດ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ບໍາໄມ້, 2021).

2.17.1.1. ບໍາໄມ້ ແລະ ຊັບຜະລາກອນບໍາໄມ້ໃນ ສປປ ລາວ

ປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບຜະຍາກອນປ່າໄມ້ ເປັນຊັບຜະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ລົ້າຄ່າຂອງຊາດ ເຊິ່ງມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່
ການຝັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ການປົກປັກຮັກສາສົ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການອະນຸຮັກຊີວະນາງັນ.
ນອກຈາກນັ້ນ ປ່າໄມ້ຢູ່ມີບົດບາດຕໍ່ການແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງຂອງດິນຝ້າອາກາດ ເຊິ່ນ ບັນຫາໂລກຮ້ອນ
ຍ້ອນປ່າໄມ້ເປັນແຫ່ງສະສົມຂອງຫາດການກາບອນຈຳນວນຫຼວງໜ້າຍ ແລະ ສາມາດດູດຊັບອາຍກາກໂບນິກ ເຊິ່ງເປັນ
ຫາດອາຍເຮືອນແກ້ວທີ່ສໍາຄັນຈາກຊັ້ນບັນຍາກາດຈຳນວນມະຫາສານ. ດັ່ງນັ້ນ, ການສູນເສຍເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ໃນ ສປປ
ລາວ ແລະ ຢູ່ໃນຫຼາຍຂຶ້ງເຂດຂອງໂລກຊ່ວງໄລຍະຜ່ານມາ ຖື່ນການທຳລາຍແຫ່ງສະສົມກາກບອນປ່າໄມ້ ແລະ
ເປັນສາເຫດໜີ້ຂອງການປ່ຽນແປງດິນຝ້າອາກາດຂອງໂລກທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນປະຈຸບັນ. ຕໍ່ກັບບັນຫາຕ່າງໆທີ່ກໍາລັງເກີດ
ຂຶ້ນ ແລະ ຈະເກີດຂຶ້ນຕໍ່ເນື້ອໃນອະນາຄົດນັ້ນ ສປປ ລາວ ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍຕໍ່ກັບວຽກງານການຄຸ້ມຄອງ
ປ່າໄມ້. ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບຜະຍາກອນປ່າໄມ້ ໂດຍລັດໄະບານລາວໄດ້ກຳນົດນະໂຍບາຍ ແລະ ວາງເປົ້າໝາຍສໍາ

ຄົນສໍາລັບ 5 ປີໃນຕໍ່ໜ້າ ຄື: (1) ຈັດສັນທຶນ ເພື່ອຄຸມຄອງເປັນທຶນບໍາໄມ້ຝ່າໄດ້ຈຳນວນ 16.5 ລ້ານ ເຮັກຕາ (ກວມເນື້ອທີ່ 70 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງເນື້ອທີ່ຫົວປະເທດ); (2) ວາງຄາດໝາຍສູ່ຊີນ ເພື່ອຢິກລະເຕັບຄວາມປົກທຸມບໍາໄມ້ ໃຫ້ບັນລຸ 70 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງເນື້ອທີ່ຫົວປະເທດ; (3) ຫັນເອົາຜະນັກງານບໍາໄມ້ລົງປະຈຳຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອປັບປຸງວຽກງານຄຸມຄອງບໍາໄມ້ໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ເຂົ້າສົລະປົບການຄຸມຄອງດ້ວຍກົດໝາຍປ່າງເຂັ້ມງວດ (Ministry of Agriculture and Forestry, 2021).

2.17.1.2. ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ການນຳໃຊ້ບໍາໄມ້

ໂດຍທີ່ໄປແລ້ວ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບໍາໄມ້ນັ້ນ ແມ່ນມີທັງຫາງວິງ ແລະ ທາງອ້ອມ ຂຶ້ນຢູ່ກັບເງື່ອນໄຂສະພາບແວດລ້ອມຂອງຜົນທີ່ບໍາໄມ້ນັ້ນວ່າ ມີຄວາມຮຸດິມສົມບຸນຢູ່ໃນລະດັບໃດ ເຊິ່ງຕ້າແບ່ງຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບໍາໄມ້ແລ້ວ ສາມາດແບ່ງອອກມາເປັນ 3 ດ້ວນ ຄື (1) ຜົນປະໂຫຍດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ: ເປັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ຊຸມຊົນມີຄວາມຕ້ອງການຫຼາຍທີ່ສຸດ ແກະເປັນການຊ່ວຍຮັກສາຄວາມສົມດຸນຂອງທຳມະຊາດ ເປັນຕົ້ນແມ່ນຮັກສາແຫຼ່ງນຳ, ບ້ອງກັນການເຊະເຈື່ອນຂອງດິນ, ເປັນແຫຼ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງຊີວະນາງຜົນ ແລະ ຊ່ວຍປັບສະພາບຂອງອາກາດໃຫ້ກີ່ຂຶ້ນ; (2) ຜົນປະໂຫຍດດ້ານສັງຄົມ: ຊຸມຊົນໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກບໍາທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄປຫຼາຍໆ ສົມຄວນ ການເກັບກຸ່ມຊົມໃຊ້ຜົນຜະລິດຈາກບໍາເຝື່ອມາໃຊ້ສອຍ, ການໃຊ້ຜົນປະໂຫຍດຈາກບໍາເຝື່ອຮຽນຮູ້ ແລະ ເປັນປ່ອນຝັກຜ່ອນຢ່ອນໃຈຂອງຊຸມຊົນ; (3) ຜົນປະໂຫຍດດ້ານເສດຖະກິດ: ຊຸມຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດທີ່ໄດ້ອ້າໄສຢູ່ກັບບໍາໄມ້ ແມ່ນອີງໃສ່ການເກັບກຸ່ມຜະລິດຕະຜົນຈາກບໍາໄມ້ມາຂາຍເປັນສິນຄ້າເປັນຫຼັກ ເຝື່ອແກ້ໄຂຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ. ສ່ວນດ້ານຂອງການນຳໃຊ້ບໍາໄມ້, ໄມ້ ແລະ ເຕື່ອງປ່າຂອງດິນນັ້ນໂດຍທີ່ໄປເຜິ່ນໄດ້ຈັດແບ່ງອອກເປັນ 4 ປະເພດ ຄື: (1) ການນຳໃຊ້ບໍາໄມ້ ເພື່ອສາຫາລະນະປະໂຫຍດ; (2) ການນຳໃຊ້ບໍາໄມ້ ເພື່ອຄອບຄົວ; (3) ການນຳໃຊ້ບໍາໄມ້ ຕາມປະເພນີ; (4) ການນຳໃຊ້ບໍາໄມ້ ເພື່ອທຸລະກິດ ແລະ ອື່ນໆ (ກົດໝາຍປໍາໄມ້ ສະບັບປັບປຸງ, 2019).

ກ. ການນຳໃຊ້ບໍາໄມ້ ເພື່ອສາຫາລະນະປະໂຫຍດ: ສ່ວນໃຫຍ່ປະຈຸບັນແມ່ນເນັ້ນໃສ່ການສຶກສາຄົ່ນຄ້ວາທາງດ້ານວິທະຍາສາດ, ການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ, ເປັນປ່ອນຝັກຜ່ອນ, ບໍາສັກສິດ, ບໍາຊ້າ, ຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການຄ້າຂາຍກາບອນບໍາໄມ້ ເຊິ່ງທັງໝົດນັ້ນສາມາດດໍາເນີນໄດ້ໃນຂອບເຂດຜົນທີ່ບໍາປ້ອງກັນ, ບໍາສະຫງວນ ແລະ ບໍາຜະລິດທີ່ຈັດສັນໃຫ້. ສ່ວນການນຳໃຊ້ໄມ້ ເພື່ອສາຫາລະນະປະໂຫຍດຂອງບ້ານ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເນັ້ນໃສ່ການກໍ່ສ້າງຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ການບຸກສ້າງທ້ອງການ, ສະໂມສອນ, ໂຮງຮຽນ, ໂຮງໝໍ ຫຼື ສຸກສາລາ, ວັດວາ, ຂົວຂ້າມ ໂດຍກໍານົດໃຫ້ນຳໃຊ້ໄມ້ຈາກບໍາຊົມໃຊ້ຂອງບ້ານ ທີ່ໄດ້ຈັດສັນໃຫ້ສະແພາ ແລະ ການນຳໃຊ້ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຊຸດຄົ່ນຈາກທ້ອງການ ແລະ ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປໍາໄມ້ຂອງແຂວງ ຕາມແຜນການຊຸດຄົ່ນໄມ້ປະຈຳປີຂອງເມືອງ ແລະ ແຂວງ ຫຼື ນະຄອນຫຼວງ ທີ່ລັດຖະບານໄດ້ຮັບຮອງເອົາແລ້ວ.

ຂ. ການນຳໃຊ້ໄມ້ ເພື່ອຄອບຄົວ: ລັດໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານ ສາມາດນຳໃຊ້ໄມ້ຈາກບໍາຊົມໃຊ້ຂອງບ້ານ ເພື່ອບຸກສ້າງ ແລະ ສ້ອມແບ່ງເຮືອນສະເພາະຄອບຄົວທີ່ຈໍາເປັນ ເຊັ່ນ ຄອບຄົວທຸກຍາກບໍ່ທັນມີເຮືອນຢູ່, ເຮືອນເກົ່າແກ່, ເປົ່ງ ຫຼື ຖືກເສຍຫາຍຈາກໄຟຟິບັດ ໂດຍການອະນຸຍາດຈາກທ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປໍາໄມ້ເມືອງ ຕາມການສະໜັບຂອງອົງອົງການປົກຄອງບ້ານ ຕາມລະບຽບການ ໂດຍໃຫ້ເນັ້ນໃສ່ໄມ້ທຳມະຊາດຢູ່ຕາມທີ່ດິນນາ, ທີ່ດິນສ່ວນ, ທີ່ດິນບຸກສ້າງຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ຄອບຄົວ ທີ່ລັດໄດ້ມອບສິດນຳໃຊ້ ຫຼື ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງຖືກຕ້ອງແລ້ວ ແລະ ໄດ້ຂຶ້ນບັນຊີຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 40 ຂອງກົດໝາຍປໍາໄມ້ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2019 ໂດຍສາມາດມີສິດນຳໃຊ້ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຕາມການອະນຸຍາດ.

๑. งานนำໃຊ້ໄມ້ ຕາມປະຜົນນີ້: ແມ່ນການຊົມໃຊ້ບໍ່ໄມ້ທີ່ເຄີຍປະຕິບັດກັນມາໃນແຕ່ລະຮຸນສ້ຮຸນທີ່ຢູ່ໃນຂອບເຂດບໍ່ໄມ້ບ້ານ ໂດຍໃຫ້ມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບແຜນຈັດສັນ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍກຳນົດ.

2.17.2. ການມີສ່ວນຮ່ວມ

ການມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນການເຂົ້າຮ່ວມເຮັດໃນກົດຈະກຳໄດ້ໜຶ່ງໂດຍມີການເສຍສະຫຼະແຮງງານຂອງຕົນປະກອບສ່ວນໃນກົດຈະກຳນັ້ນ ເຊັ່ນ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຮັບຝຶງ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສະແດງຄວາມຄິດເຫັນ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການລົງມີເຮັດ ເຊິ່ງທັງໝົດນັ້ນລ້ວນແມ່ນເປັນການປະກອບສ່ວນຂອງແຕ່ລະຝ່າຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງລວມທັງປະຊາຊົນເຂົ້າໃນແຕ່ລະບາດກ້າວຂອງຂະບວນການ ແລະ ເປັນການຊັກຊວນໃຫ້ເຂົ້າເຈົ້າໄດ້ສະແດງຄວາມຕັດສິນໃຈດ້ວຍເຂົ້າເຈົ້າເອງຕໍ່ກັບບັນຫາການຄຸ້ມຄອງ ຈັດສັນຊັບຜະຍາກອນແບບທຳມະຊາດແບບຍືນຍາວ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ບໍາໄມ້, 2021).

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ຄື ການໃຫ້ໂອກາດປະຊາຊົນໃນການຕັດສິນໃຈ, ກໍານົດບັນຫາ, ຄວາມຕ້ອງການຂອງເຂົ້າເຈົ້າຢ່າງແທ້ຈິງ, ເປັນການເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ, ຍົກສູງບົດບາດຂອງຊຸມຊົນໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປຶກປັກກັກສາຊັບຜະຍາກອນປ້າໄມ້ໃນຊຸມຊົນຫຼາຍກ່ວາຈະເປັນຜູ້ລໍຖ້າ ໂດຍສາມາດກຳນົດວິທີການດໍາລົງ ຊຸວິດດ້ວຍຕົນເອງ ໃຫ້ມີການເປັນຢູ່ທີ່ດີຕາມເງື່ອນໄຂ ແລະ ສະພາບຜົ່ນທີ່ຂອງເຂົ້າເຈົ້າຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ເຊິ່ງການ ທີ່ຈະຮັດໄດ້ນັ້ນກໍ່ຕ້ອງໄດ້ອ້າໃສການເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນຢ່າງເປັນອິດສະຫະ ເຊິ່ງນີ້ຖືເປັນປັດໄຈສໍາຄັນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ປະສົບຜົນສໍາເລັດ ຕາມເປົ້າໝາຍທີ່ວ່າງໄວ້ (ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ໏າໄມ້, 2021).

ອໍລະໄທ (2009) ລະບຸວ່າ ຄວາມໝາຍການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນມີການປ່ຽນແປງໄປຕາມສະພາບ ການທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ການເມືອງ, ປະຈຸບັນສັງຄົມໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ສິດ ແລະ ຜັນທະການ ປະກອບສ່ວນຂອງຊຸມຊົນໃນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນເຜີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ. ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນອັນໄດ້ ຫມາຍເຖິງການທີ່ອີງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວຂ້ອງນັ້ນອະນຸຍາດໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າຮ່ວມໃນການກຳນົດກິດລະບຽບ, ນະໂຍບາຍທ້ອງຖິ່ນ, ຂະບວນການບໍລິຫານ ແລະ ການຕັດສິນໃຈ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນໂດຍສ່ວນລວມຢ່າງແທ້ຈິງ. ເມື່ອອີງໃສ້ຫຼັກການຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນຕ້ອງມີລັກສະນະຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງ ເຕັມທີ່ຈາກການເລີ່ມດີ້ໃຈສູ່ສັດ ເຊິ່ງມີຂັ້ນຕອນ ດ້ວຍຕໍ່ໄປນີ້:

1. ການຢືນສູງສະຕິ ແລະ ຜັນທະຂອງຕົນເອງທີ່ຕ້ອງໄດ້ປະກອບສ່ວນໃນສັງຄົມ ຫຼື ຊຸມຊົນທີ່ອາໄສຢູ່.
 2. ຮ່ວມກັນຄືດ ຊອກຫາສາເຫດຂອງບັນຫາ ແລະ ຈັດລຽງລຳດັບຄວາມສໍາຄັນຂອງບັນຫາ ເພື່ອຫາວິທີຫາຍາແກ້ໄຂ ຕາມລຳດັບ.
 3. ຮ່ວມມືໃນການວາງແຜນດຳເນີນງານການຈັດຕັ້ງກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຜ້ອມທັງແຕ່ງຕັ້ງຮູ້ຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຮັກສາງົບປະມານ.
 4. ໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳດ້ວຍຄວາມເຕັມໃຈ ຕາມເງື່ອນໄຂ ດ້ວຍຄວາມຮູ້ຂອງເຂົ້າເຈົ້າເອງ.
 5. ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຕິດຕາມ, ປະເມີນຜົນໃນການກວດສອບບັນຫາ, ອຸປະສົກ ແລະ ການຮ່ວມກັນກຳນົດວິທີແກ້ໄຂ ເພື່ອໃຫ້ວຽການສາມາດບັນລຸໄດ້ຕາມເປົ້າໝາຍ.

6. ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ໃຫ້ຊາວບ້ານທຸກຄົນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ ເຊິ່ງອາດຈະປ່ຽນໃນຮູບຂອງເງິນ ຫຼື ວັດຖຸ ແຕ່ວາດຈະເປັນຄວາມເກີໃຈ ແລະ ຄວາມຝ່າໃນສະພາບທີ່ເກີຂຶ້ນ.

2.17.2.1. ຄວາມສໍາຄັນ ແລະ ປະໂຫຍດຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ

ໃນປະຈຸບັນ ໄດ້ມີການຍອມຮັບຢ່າງກວ້າງຂວາງແລ້ວວ່າ ປະຊາຊົນແມ່ນເປັນເຈົ້າຂອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ມີໜັນທີ່ສໍາຄັນໃນການຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ. ການເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນທັງຖຸນີ້ໃນການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວນາງັນ ມັນບໍ່ໄດ້ເປັນຜຽງການຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມວຽກງານດ້ານອະນຸຮັກເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງສາມາດຊ່ວຍໃນການປັບປຸງຄຸນນະພາບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນອີກດ້ວຍ. ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານໃດໜຶ່ງ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນແມ່ນກໍໃຫ້ເກີຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍດ້ານຕໍ່ກັບການດຳເນີນງານ ເຊັ່ນ ການເຝື່ນປະສິດທິພາບໃນການຕັດສິນໃຈ (ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມຕ້ອງການ), ການສ້າງຄວາມເປັນເອກະພາບ ແລະ ສະໜີພາບ, ເຝື່ນຂໍ້ສະດວກ ແລະ ຄວາມເປັນເຈົ້າການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ສ້າງເງື່ອນໄຂໃນການແກ້ໄຂບັນຫາຮ່ວມກັນ. ນາລິນໄຊ (2003) ໄດ້ກ່າວວ່າ ການມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນມີຜົນປະໂຫຍດໄດ້ໃນຫຼາຍດ້ານ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

1. ສ້າງການແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ ເຊິ່ງແຕ່ລະຝ່າຍສາມາດຮຽນຮູ້ຈາກກັນ ແລະ ກັນໄດ້, ສາມາດຮັດກິດຈະກຳຮ່ວມກັນຈົນກວ່າເປັນທີ່ຍອມຮັບດ້ານຄວາມແຕກຕ່າງໃນຮູບຮ່າງ, ມີໄສ ແລະ ຄຸນຄ່າ ເຊິ່ງເປັນຜົ້ນຖານທາງການສະແດງອອກ.
2. ວຽກງານທີ່ຫຼູ້ງຍາກຫຼາຍປານໃດກໍສາມາດສໍາເລັດໄດ້, ເຮັດຄົນດຽວອາດຈະບໍ່ສໍາເລັດ ແຕ່ຖ້າມີການຮ່ວມມືກັນເຮັດວຽກງານຈະປະສິບຜົນສໍາເລັດໄປດ້ວຍດີ.
3. ເຮັດໃຫ້ຄົນຊ່ວຍຕົນເອງ ເພາວ່າຖ້າຈະລົ້າແທກລັດສະໜັບສະໜູນກໍຈະລົ້າການຊ່ວຍເຫຼືອ, ແຕ່ຖ້າບົກສາຫາລືຮ່ວມກັນ ສາມາດເຮັດບາງສິ່ງບາງຢ່າງດ້ວຍຕົນເອງໄດ້ ຍ້ອນວ່າເຂົ້າເປັນເຈົ້າຂອງຜົ້ນທີ່.
4. ເຝື່ນທາງເລືອກທີ່ດີໃນການຕັດສິນໃຈ ສົກສາໂຄງການໂດຍລະອຽດໃຫ້ພວກເຮົາຊ່ວຍກັນຫາທາງເລືອກທີ່ເຫັນຈະສົມທີ່ສຸດ, ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດໜ້ອຍກວ່າການບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ.
5. ມີສ່ວນຮ່ວມກັບຊຸມຊົນໃນການຕັດສິນໃຈ ເບິ່ງແຍ່ງຊັບພະຍາກອນຊຸມຊົນ ແລະ ສ້າງກິດຈະກຳທີ່ເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ສັງຄົມ.

ໃນຊ່ວງໄລຍະຜ່ານມາ ອີງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດໂລກ ໄດ້ປະເມີນຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ທີ່ວໂລກເຫັນວ່າ ທະວີບອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ໄດ້ສູນເສຍປ່າໄມ້ຫຼາຍກວ່າ 30 ລ້ານ ເຮັດຕາໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ຫາ 2015 ເຊິ່ງໂຕເລກນີ້ແມ່ນຫຼາຍກວ່າ 11% ຂອງເນື້ອທີ່ປ່າທັງໝົດ, ການສູນເສຍດັ່ງກ່າວສິ່ງຜົນກະທົບຫຼາຍຕໍ່ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຕໍ່ຊຸມຊົນທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ຊົນນະບົດ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ ການສູນເສຍ ແລະ ການຊຸດໂຊມຂອງປ່າໄມ້ ເຮັດໃຫ້ບັນຫາໃນທັງຖຸນີ້ ແລະ ທົ່ວໂລກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບອາຫານ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ ເຊັ່ນ ນໍ້າສະອາດ, ອາກາດບໍລິສຸດ ແລະ ສະພາບອາກາດ. ຜູມືທັດທີ່ຊຸດໂຊມຍັງມີຄວາມສ່ຽງຫຼາຍຂຶ້ນຕໍ່ໄຟຟັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ສະພາບດິນຝ້າອາກາດທີ່ຮຸນແຮງ ເຊັ່ນ ຜົນຕົກໜັກ, ນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ດິນເຊະເຈື່ອນ. ຕໍ່ກັບບັນຫາຕ່າງໆທີ່ກ່າວມາ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຜົ້ນຝູມືທັດປ່າໄມ້ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນອັນໃຫຍ່ຫຼວງໃນການແກ້ໄຂບັນຫາເຫຼື່ອນັ້ນ ໂດຍຢືນລະດັບຜູມືທັດໄປໃນທາງທີ່ຮັບປະກັນຜົນປະໂຫຍດຕ່າງໆທີ່ຍືນຍົງ ເຊິ່ງຜົນປະໂຫຍດຕ່າງໆນັ້ນລວມມີ ລະບຽບການກ່ຽວກັບສະພາບອາກາດທັງຖຸນີ້ທີ່ເກີຂຶ້ນ, ການຄວບຄຸມໄຟນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ການເຊະເຈື່ອນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ, ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ການຫາມາໄດ້ຂອງຜົລິດຕະເຝື່ອການບໍລິໂພກ ແລະ ອຸປະໂພກ, ແລະ ໂອກາດຕ່າງໆທາງເສດຖະກິດສໍາລັບຄົນໃນທັງຖຸນີ້ເຝື່ນຂຶ້ນ

(ໂຄງການລົດອບ, 2021). ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຜົນຝູ້ມີທັດປ່າໄມ້ ສາມາດສະໜັບສະໜູນ ການບັນເທິ່ງ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຝ້າອາກາດ ຜ້ອມຫັງເຜີ່ມມູນຄ່າທາງນີ້ເວດວິທະຍາ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດໃຫ້ແກ່ຝູ້ມີທັດ ແລະ ປະຊາຊົນໃນຊາດຂອງຕົນ, ແລະ ໃນທີສຸດ ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ສາມາດປ່ຽນໄປເປັນ ການມີຄຸນນະພາບຊີວິດທີ່ກີ່ຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມຢືນຢັນຂອງຕົນທີ່ເຜີ່ງພາອາໄສເຜີ່ມຂຶ້ນ.

ຜົນປະໂຫຍດຈາກການຝົນຝູ້ມີທັດປ່າໄມ້ທີ່ອກເໜືອໄປຈາກການມີຄຸນນະພາບຊີວິດທີ່ກີ່ແລ້ວ ຍັງມີ ດ້ານອື່ນງໍທີ່ຈໍາເປັນອີກດ້ວຍ (ໂຄງການລົດອບ, 2021) ເຊັ່ນ:

- ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ: ການຝົນຝູ້ມີທັດປ່າໄມ້ ຊ່ວຍຍິກລະດັບການປົກປ້ອງ ແລະ ຜົນຝູ້ປ່າໄມ້, ການອະນຸຮັກດິນ, ປົກປ້ອງແຫຼ່ງນໍ້າ, ຄຸນນະພາບອາກາດ, ສະພາບອາກາດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ອະນຸຮັກຊີວະນາງັນ,
- ການດຳລົງຊີວິດຢ່າຍືນຍົງ: ການຝົນຝູ້ມີທັດປ່າໄມ້ ເຜີ່ມການສະໜອງແຜລິດຕະຟັນດ້ານຝູ້ມີທັດຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ອາຫານດ້ານນໍ້າ, ໄມ ແລະ ຢ່າຊີວະພາບ. ສະນັ້ນ, ການຝົນຝູ້ມີທັດປ່າໄມ້ໃຫ້ໂອກາດແກ່ຊຸມຊົນທີ່ເຜີ່ງພາອາໄສ ປ່າໄມ້ ເຜີ່ອສ້າງລາຍໄດ້ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ຍືນຍົງ,
- ຄວາມຢືນຢັນຕໍ່ສະພາບອາກາດ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄຟຟັດ: ການຝົນຝູ້ມີທັດປ່າໄມ້ ສາມາດຊ່ວຍບັນເທິ່ງ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງດິນຝ້າອາກາດໃນຂະນະທີ່ພວມເຜີ່ມມູນຄ່າທາງນີ້ເວດວິທະຍາ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດໃຫ້ແກ່ຝູ້ມີທັດ ແລະ ປະຊາຊົນຂອງຕົນ. ການປັບປຸງປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບຜະຍາກອນອື່ນງໍ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການຂອງການຝົນຝູ້ມີທັດປ່າໄມ້ຢັ້ງສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄຟຟັດ ເຊັ່ນ ໄຟນໍ້າຖ້ວມ, ໄຟແຫ້ງແລ້ງ, ດິນເຊະຈື່ອນ ຫຼື ການລະບາດຂອງສັດຖຸຝຶດໄດ້,
- ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ: ການຝົນຝູ້ມີທັດປ່າໄມ້ ເປີດໂອກາດໃນການປັບປຸງ ຫຼື ສ້າງໂຄງ ສ້າງສະຖາບັນໃໝ່ສໍາລັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຝູ້ມີສ່ວນຮ່ວມກ່ຽວຂ້ອງ, ຊ່ວຍຊຸກຍຸ້ການປົກສາຫາລື, ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ສິ່ງນີ້ສາມາດນຳເອົາຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຫຼາຍຂຶ້ນ ມາສຸ່ຂະບວນການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ມີການຖືກຖຽງກັນ ເຊັ່ນ ການຄອບຄອງຝົນທີ່ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ, ຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ຝົນທີ່ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ກິນ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງນໍ້າ ເປັນຕົ້ນ,
- ການບໍ່ແບ່ງແຍ່ງທາງສັງຄົມ: ການຝົນຝູ້ມີທັດປ່າໄມ້ ສິ່ງເສີມຄວາມສໍາຄັນຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ກຸ່ມທີ່ດ້ວຍໂອກາດໃນການຕັດສິນໃຈ, ການອອກສິດອອກສຽງ ແລະ ການອອກຄວາມຄິດເຫັນຕ່າງໆມັກຈະຖືກ ເບິ່ງຂ້າມ ເຊິ່ງລວມມີປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍົກາກ ແລະ ບໍ່ມີດິນດອນຕອນຫຍ້າ, ແມ່ຍົງ, ຊາວຫຸ່ມ ແລະ ບັນດາຊົນເຜົ່າ ຜົນເມືອງ (ຊີເຜົ່າຫ້ອງຖິ່ນ). ກຸ່ມຄົນເຫຼົ່ານີ້ອາດຈະກາຍມາມີຄໍານາດ ແລະ ໄດ້ຮັບການຍອມຮັບຢ່າງກວ້າງຂວາງຈາກ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆອັນເປັນຜົນມາຈາກຂະບວນການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ ແລະ ຜົນ ຕອບແທນຈາກເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນຈາກແນວທຫາງການປະຕິບັດແບບຍືນຍົງ,
- ການເຊື່ອມໄໂຢງກັບຂະແໜງການອື່ນງໍທີ່ປິ່ນອ້ອມ: ການຝົນຝູ້ມີທັດປ່າໄມ້ ສິ່ງເສີມການຮ່ວມມືທີ່ ເຂັ້ມແຂງລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງດ້ານຝູ້ມີທັດ ແລະ ນຳເອົາຂະແໜງການຕ່າງໆມາລວມກັນ ເຜື່ອ ເຈລະຈາວິທີການແກ້ໄຂໃນລະດັບຝູ້ມີທັດ,
- ການຝັດທະນາແບບຍືນຍົງ: ການຝົນຝູ້ມີທັດປ່າໄມ້ ສາມາດປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍ ການຝັດທະນາແບບຍືນຍົງຂອງສະຫະປະຊາຊາດ (SDGs) ໂດຍສະເພາະຕໍ່ SDG 1, 2, 5, 6, 13 ແລະ 15.

2.17.2.2. ລັກສະນະຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ

ໄຟບູນ ແລະ ຜັນທິບ (2008) ໄດ້ອະທິບາຍກ່ຽວກັບລັກສະນະຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຝັດທະນາຊຸມຊືນ ໂດຍມີການແປ່ງອອກເປັນ 6 ລັກສະນະ ດັ່ງນີ້:

1. ການຮັບຂ່າວສານ (Public Information): ການມີສ່ວນຮ່ວມແບບນີ້ ປະຊາຊົນຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນ ຫຼື ຫ່ວຍງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈະໄດ້ຮັບແຈ້ງເຖິງລາຍລະອຽດຂອງໂຄງການທີ່ຈະປະຕິບັດລວມທັງຜົນ ກະທິບທີ່ຕາດວ່າຈະເກີດຂຶ້ນ ໂດຍຈະມີການຖືກແຈ້ງໃຫ້ຊາບກ່ອນທີ່ຈະມີການຕັດສິນໃຈປະຕິບັດໂຄງການ.

2. ການປຶກສາຫາລື (Public Consultation): ເປັນການສິນທະນາລະຫວ່າງເຈົ້າຂອງໂຄງການກັບປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຝັງຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ການກວດສອບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ນອກຈາກນີ້ຢັ້ງເປັນເສັ້ນທາງການກະຈາຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານໄປຢັ້ງປະຊາຊົນ ແລະ ຫ່ວຍງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ເພື່ອເປັນທາງເລືອກແນະນຳໃນການຕັດສິນໃຈ.

3. ກອງປະຊຸມຮັບຝັງຄວາມຄິດເຫັນ (Public Meeting): ມີຈຸດປະສົງເພື່ອປະຊາຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນໂຄງການ ຫຼື ກິດຈະກຳ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສິດອໍານາດໃນການຕັດສິນໃຈ ໂດຍໃຊ້ເວທິສາຫາລະນະເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ເຊິ່ງການປະຊຸມຮັບຝັງຄວາມຄິດເຫັນມີຫຼາຍວິທີ ເຊັ່ນ ກອງປະຊຸມຊຸມຊືນ, ກອງປະຊຸມຮັບຝັງຄວາມຄິດເຫັນທາງວິຊາການ ເປັນຕົ້ນ.

4. ການຮັບຝັງ (Public Hearing): ແມ່ນກອງປະຊຸມທີ່ມີຂັ້ນຕອນການດຳເນີນງານຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ຈະແຈ້ງກວ່າ, ເປັນເວທິໃນການສະເໜີຂໍ້ມູນຢ່າງເປີດເຜີຍ ບໍ່ມີການປິດບັງຕໍ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍຂອງໂຄງການ, ຊຸມຊືນ ແລະ ຄະນະກຳມະການປະຊຸມ ຕ້ອງມີອີງປະກອບຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ໄດ້ຮັບການຍອມຮັບ, ມີເງື່ອນໄຂ ແລະ ມີບັນຫາທີ່ຊັດເຈນ ເພື່ອຝິຈາລະນາ ແລະ ຕ້ອງມີການແຈ້ງໃຫ້ທຸກຝ່າຍຮັບຊາບ.

5. ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕັດສິນໃຈ (Decision Making): ແມ່ນເປົ້າຫມາຍສຸດທ້າຍຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ໃຫ້ປະຊາຊົນເປັນຜູ້ຕັດສິນໃຈຕໍ່ກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ ເຊິ່ງອາດຈະດຳເນີນໂດຍການເລືອກຕົວແທນມາເປັນຜູ້ນຳທີ່ມີອໍານາດໃນການຕັດສິນໃຈເຂົ້າຮ່ວມ.

6. ການນຳໃຊ້ກົດໝາຍ (Using of Law): ຮູບແບບນີ້ບໍ່ໄດ້ຖືວ່າແມ່ນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍກິງ ໃນດ້ານການປ້ອງກັນ ແລະ ການແກ້ໄຂ ລັກສະນະຂອງການຮຽກຮ້ອງ ແລະ ການປົກປ້ອງສືດຂອງຕົນເອງອັນເນື່ອງມາຈາກການບໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມເປັນທຳ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາຜົນປະໂຫຍດທີ່ຄວນຈະເປັນໄດ້ ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລັດຖະທຳມະນູນ.

2.17.2.3. ປະເທດຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ

ມີນັກວິໄຈຫຼາຍທ່ານໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສະຫຼຸບໄວ້ວ່າ ການມີສ່ວນຮ່ວມເມື່ອສັງລວມແລ້ວແຍກອອກມາມີຢູ່ 4 ປະເທດຕື່: ການມີສ່ວນຮ່ວມປະຊຸມວາງແຜນດຳເນີນງານ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງານ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການແປ່ງບັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນ (Phanpong and Pongsatean, 2014).

2.17.2.4. ຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມ

ອໍລະໄທ (2009) ໄດ້ຂຽນເປັນຂໍ້ສະຫຼຸບໄວ້ວ່າ ຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍລວມແລ້ວປະກອບດ້ວຍ 4S ຕື່:

1. Starting early: ຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ຈະເຫຼືອງເລີ່ມຕົ້ນຕັ້ງແຕ່ໄລຍະທຳອິດ ໂດຍມີການໃຫ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ໃຫ້ໂຄກາດການສະແດງຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ຮັບຜົງຄວາມຄິດເຫັນຂອງປະຊາຊົນກ່ອນທີ່ຈະຕັດສິນໃຈ ເພື່ອສ້າງຜົນປະໂຫຍດ ຫຼື ຫາວີທີການແກ້ໄຂບັນຫາຂອງອຸਮາຊົນທີ່ເຫັນຈະສົມກວ່າ.

2. Stakeholders: ຜູ້ທີ່ຖືກຜົນກະທິບ, ຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍບໍ່ວ່າຈະເປັນທາງກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມ ຄວນມີໂອກາດເຂົ້າສູ່ຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມ ເຊັ່ນ ໃນການຕັ້ງໃຈຮັບຝັງຄວາມຄິດເຫັນຂອງຊາວບ້ານ, ອໍານວຍຄວາມສະກວກໃນດ້ານຕ່າງໆ ແລະ ພະຍາຍາມເຂົ້າໄປເຖິງກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດຢູ່ໃນສັງຄົມ.

3. Sincerity: การมีส่วนร่วมที่จริงใจ แม่นขอบเขตงานที่ลักษณะอ่อน เป็นความสำนึกละหัวใจ ผ่านการสื่อสารที่รับผิดชอบในการจัดตั้งประทีบด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ จัดการขอบเขตงานอย่างยิ่งจริงใจ, เปิดเผย, ชี้แจ้ง, ดำเนินการตามลำดับ, เคลื่อนย้ายได้กัน และ กัน.

4. Suitability: ການເລືອກເຕັກນິກ, ວິທີການ ຫຼື ອຸບແບບ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ຕ້ອງ
ຝຶຈາລະນາຈາກປະເຜດ ແລະ ຂະໜາດຂອງໂຄງການ ໂດຍຝຶຈາລະນາຈາກຄວາມເໝາະສົມ, ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ
ລັກສະນະທີ່ແຕກຕ່າງກັນຂອງຝຶ່ງທີ່ ແລະ ກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ລວມທັງຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານວັດທະນະທຳ,
ສັງຄົມ ແລະ ຮິດຄອງປະເຜນີ, ຄວາມສາມາດ ຫຼື ຄວາມຝ້ອມ, ຂໍຈຳກັດຂອງອົງການທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການຈັດຕັ້ງ
ຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມ ເຊັ່ນ ວັນ-ເວລາ, ບຸກຄະລາກອນ ແລະ ອິນເລີເລັດ.

2.18. ຄວາມເຜິ່ງໃຈ

Tiffin and Mc Cormick (1968) ກ່າວໄວ້ວ່າ ຄວາມເຝຶ່ງຝຶ່ງໃຈແມ່ນເປັນແຮງຈູງໃຈຂອງມະນຸດມັນແມ່ນອີງໃສ່ຄວາມຕ້ອງການຜົ່ນຖານ ເຊິ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບຜົນສໍາເລັດ ແລະ ແຮງຈູງໃຈ ໂດຍທີ່ບຸກຄົນນັ້ນພະຍາຍາມຫຼັກລຽງສົງທີ່ບໍ່ຕ້ອງການ.

ສຸວິນດ (2011) ກຳນົດຄວາມໝາຍຂອງຄວາມເຝັ້ນໃຈວ່າ ຄວາມເຝັ້ນໃຈແມ່ນຂຶ້ນກັບຄວາມຄາດຫວັງທີ່ມີຕໍ່ສິ່ງນັ້ນໆ ວ່າໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງ ຫຼື ບໍ່ ແລະ ຂະຫຼືສີກເຝັ້ນໃຈໄດ້ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງວ່າມີກັບສີ່ຫຼືຕໍ່ອຸງການ.

2.181.. ຄວາມສໍາຄັນຂອງຄວາມເຜິ່ງຝຶກ

ความผึงฟ์ใจจะเป็นตัวขึ้บอกรหัสสำคัญของมนุษย์ ดังนี้:

2.18.2. ການວັດແທກ ຫຼື ປະເມີນຄວາມເຝຶ່ງຝໍໃຈ

Greenberg and Baron (2000) ກ່າວວ່າ ຄວາມເຝຶ່ງຝໍໃຈສາມາດວັດແທກ ຫຼື ປະເມີນໄດ້ດ້ວຍ 3 ວິທີ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

1. ການນຳໃຊ້ແບບສອບຖາມ ໂດຍຜູ້ອອກແບບສອບຖາມຕ້ອງການຢ່າງຈະຮຸຄວາມຄົດເຫັນ ແລະ ຄວາມເຝຶ່ງຝໍໃຈໃນດ້ານຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ການບໍລິການ, ເງື່ອນໄຂ, ແລະ ອື່ນໆ ໂດຍທີ່ແບບຝອມຂອງຄໍາຖາມຈະຕັ້ງເປັນຮູບແບບຄໍາຖາມເປີດ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ຕອບຄໍາຖາມ ໄດ້ຕອບຢ່າງເປັນອິດສະຫຼຸບ,
2. ການສອບຖາມການສອບຖາມບຸກຄົນ ແມ່ນວິທີການໂດຍກົງຂອງການວັດແທກ ຫຼື ປະເມີນຄວາມເຝຶ່ງຝໍໃຈຫາງວິກີ່ ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ເຕັກນິກ ແລະ ວິທີການທີ່ດີ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຂໍ້ມູນທີ່ແທ້ຈີງ,
3. ການສັງເກດເປັນວິທີການວັດແທກ ຫຼື ປະເມີນຄວາມເຝຶ່ງຝໍໃຈ ໂດຍການສັງເກດຝຶດຕິກຳຂອງບຸກຄົນ ເປົ້າໜາຍ ລວມທັງການສະແດງອອກຈາກການປາກເວົ້າ, ຄໍາກີລິຍາ ແລະ ການວາງທ່າທາງ ເຊິ່ງວິທີນີ້ຕ້ອງມີການສັງເກດຢ່າງຈິງຈັງ ແລະ ຕັ້ງໃຈ.

2.19. ການວິຈະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ວຽກງານດ້ານການຈັດການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຜົ້ນຝູ້ມີທັດປ່າໄມ້ ແມ່ນຂະບວນການທີ່ປະຊາຊົນ, ລັດຖະບານ ແລະ ກຸ່ນຄົນອື່ນໆສາມາດນຳໃຊ້ເພື່ອຝຶ່ນຝູ້ການເຮັດວຽກຂອງລະບົບນີ້ເວດ ແລະ ເຝື່ນສະພາບຄວາມຢູ່ດີມີສຸກຂອງຄົນໃນຝູ້ມີທັດປ່າໄມ້ທີ່ຖືກທຳລາຍ ຫຼື ຊຸດໂຊມ. ຈັດການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຜົ້ນຝູ້ມີທັດປ່າໄມ້ບໍ່ຜຽງແຕ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການບຸກຕົ້ນໄມ້ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງກ່ຽວຂ້ອງກັບການຝຶ່ນຝູ້ມີທັດທັງໝົດ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸໄດ້ຕາມຄວາມຕ້ອງການໃນປະຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດ, ແລະ ເພື່ອໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ການນຳໃຊ້ດິນທີ່ຫຼາກຫຼາຍເມື່ອເວລາຜ່ານໄປ (ໂຄງການລົດອບ, 2021).

ກົດຕິລັກ (2019) ລາຍງານຜົນການສຶກສາວິຈະເລື່ອງ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄວາມເຝຶ່ງຝໍໃຈຂອງປະຊາຊົນ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການສ້າງປ່າ ສ້າງລາຍໄດ້ ແຂວງເລີຍ ພົບວ່າ ດ້ານການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນຢູ່ໃນລະດັບປານກາງ ໂດຍມີຄະແນນສະເລ່ຍເທົ່າກັບ 3.19, ໃນຂະນະທີ່ດ້ານຄວາມເຝຶ່ງຝໍໃຈຂອງປະຊາຊົນແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບສູງ ໂດຍມີຄະແນນສະເລ່ຍເທົ່າກັບ 3.55. ສ່ວນດ້ານປັດໃຈທີ່ສັງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ແມ່ນລາຍຮັບຂອງຄອບຄົວ, ສະມາຊິກກຸ່ມ, ການໄດ້ຮັບຂ່າວສານກ່ຽວກັບການອະນຸຮັກຊັບຜະຍາກອນປ່າໄມ້, ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບການອະນຸລັກຊັບຜະຍາກອນປ່າໄມ້. ສໍາລັບດ້ານປັດໃຈທີ່ສັງຜົນຕໍ່ຄວາມຝຶ່ງຝໍໃຈຂອງປະຊາຊົນ ແມ່ນລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ, ສະມາຊິກກຸ່ມ, ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບດ້ານການອະນຸຮັກຊັບຜະຍາກອນປ່າໄມ້ ເປັນຕົ້ນ.

Siriporn (2016) ໄດ້ສຶກສາວິຈະເລື່ອງ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ໃນການອະນຸລັກຊັບຜະຍາກອນປ່າໄມ້ ກໍລະນີສຶກສາ ແຂດຫ້າມລ່າສັດປ່າ ຜູ້ຜະແກວ ແຂວງຝູ້ເກັດ ພົບວ່າ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອະນຸລັກຊັບຜະຍາກອນປ່າໄມ້ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບທີ່ນ້ອຍ ຄື ຄະແນນສະເລ່ຍເທົ່າກັບ 1.25. ສ່ວນປັດໃຈຫຼັກທີ່ມີຄວາມສຳຜັນ ແລະ ມີຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມ ໄດ້ແກ່ ເຟດ, ອາຍຸ ແລະ ຜູ້ມຳເນົາທີ່ຢູ່ອາໄສ.

Ruppayoon (2023) ໄດ້ສຶກສາວິຈະເລື່ອງ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄວາມເຝຶ່ງຝໍໃຈໃນການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການອະນຸຮັກສິ່ງແວດລ້ອມຂອງຄູ ແລະ ຜໍ່ແມ່ນກຽນ ໃນໂຮງຮຽນເຂດບາງຊຸມທຽນ ແຂວງກຸງເຫບມະຫານະຄອນ ພົບວ່າ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄວາມເຝຶ່ງຝໍໃຈ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການອະນຸຮັກ

ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງຄູ ແລະ ຜໍ່ແມ່ນັກຮຽນຂອງທັງ 2 ໂຮງຮຽນ ແມ່ນມີຄ່າຄະແນນສະເລ່ຍຢູ່ໃນລະດັບຫຼາຍ, ສ່ວນປຽບທຽບການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄວາມເຜິ່ນຳໃຈ ຂອງຄູ ແລະ ຜໍ່ແມ່ນັກຮຽນຂອງທັງ 2 ໂຮງຮຽນໂໄຍພາບລວມ ແມ່ນກໍ່ບໍ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນເຊັ່ນດຽວ. ສໍາລັບຂໍສະເໜີແນະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄວາມເຜິ່ນຳໃຈ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການອະນຸຮັກສິ່ງແວດລ້ອມຂອງຄູ ແລະ ຜໍ່ແມ່ນັກຮຽນຂອງທັງ 2 ໂຮງຮຽນ ດັ່ງແກ່ໂຮງຮຽນຄວນມີການນຳເອົາແຜນງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນຮູບແບບຂອງໂຄງການ ແລະ ກົດຈະກຳຂອງໂຮງຮຽນຢ່າງແທ້ຈິງຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ ແລະ ຄວນຈັດໂຄງການ ແລະ ກົດຈະກຳທີ່ເໝາະສືມກັບສະພາບແວດລ້ອມທາງກາຍຍະນາບຂອງໂຮງຮຽນໃຫ້ມີບັນຍາກາດຂອງການອະນຸຮັກສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊັບຜະຍາກອນທຳມະຊາດ ໂດຍຄວນມີການສອດແຊກເຂົ້າໃນລະບົບການຮຽນ-ການສອນ ຕາມຄວາມເໝາະສືມຂອງແຕ່ລະວິຊາຮຽນ.

Nittaya (2023) ດັ່ງສຶກສາຄວາມເຜິ່ນຳໃຈຂອງປະຊາຊົນ ຕໍ່ການວາງແຜນການໃຊ້ປະໂຫຍດທີ່ດິນຂອງໂຄງການທຳມະຊາດປອດໄພແປ່ເຈັ່ມ ແຂວງຊຽງໃໝ່ ຜົບວ່າ ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າ ບ້ານຂອງຕົນເອງແມ່ນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກັບໂຄງການ ໂດຍກຸ່ມຕົວຢ່າງສ່ວນຫຼາຍແມ່ນໄດ້ຮັບຂໍມູນຂ່າວສານຈາກໂຄງການ. ຄວາມເຜິ່ນຳໃຈຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບສູງຫຼາຍ (ຄ່າສະເລ່ຍ 4.51) ແລະ ສໍາລັບກົດຈະກຳທີ່ມີຄ່າຄວາມເຜິ່ນຳໃຈສູງທີ່ສຸດ ດັ່ງແກ່ ກົດຈະກຳການຝຶ່ນຟູ ແລະ ອະນຸລັກຂັບຜະຍາກອນທຳມະຊາດເຊິ່ງມີຄະແນນສະເລ່ຍທີ່ກັບ 4.77, ສ່ວນປັດໃຈທີ່ສໍາຜັນຕໍ່ຄວາມເຜິ່ນຳໃຈແມ່ນ ເຟດ, ອາຍຸ, ລະດັບການສຶກສາ ແລະ ພານອາຊີບຂອງປະຊາຊົນ.

Shawanluck (2015) ດັ່ງສຶກສາດ້ານການມີສ່ວນຮ່ວມ, ຄວາມເຜິ່ນຳໃຈ ແລະ ຄວາມຄາດຫວັງຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດຖານທີ່ມີຄວາມສະເໜີ ຕໍ່ສໍານັກງານສິນລະປະວັດທະນະທຳຮ່ວມສະໄໝ ກ່ຽວກັບເລື່ອງ ສິນລະປະວັດທະນະທຳຮ່ວມສະໄໝ ຂອງປະເທດໄທ ຜົບວ່າ ຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນເຕີຍໄດ້ສຶກສາ ແລະ ຄົ້ນຄ້ວາ ກ່ຽວກັບວັດທະນະທຳຮ່ວມສະໄໝ ຈາກ website ໂດຍແມ່ນ Google ຫຼາຍທີ່ສຸດ, ຮອງລົງມາແມ່ນນັກສິນລະປະກວມເອົາ 80%; ຄວາມເຜິ່ນຳໃຈຂອງຜູ້ເຕີຍເຂົ້າຮ່ວມ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບຫຼາຍ ໂດຍມີຄວາມເຜິ່ນຳໃຈຕໍ່ປະໂຫຍດດ້ານຄວາມຮູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຢູ່ໃນລະດັບສູງສຸດ, ຮອງລົງມາແມ່ນຮູບແບບຂອງກົດຈະກຳຂອງວັດທະນະທຳຮ່ວມສະໄໝ ແລະ ຫ້ອຍສຸດແມ່ນການບໍ່ໄດ້ຮັບຂ່າວສານກ່ຽວກັບຫ້ອງການສິນລະປະວັດທະນະທຳຮ່ວມສະໄໝ. ແລະ ທັນການໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກປ່າຊຸມຊົນດອນຊີ ບ້ານປະອາວ ເກດສະບານເມືອງ ແຂວງອຸບັນຫາດຊະຫານີ ຜົບວ່າ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການອະນຸຮັກປ່າຊຸມຊົນ ໂດຍລວມແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບຄ່ອນຂ້າງນ້ອຍທັງ 4 ດ້ານ ເຊິ່ງເມື່ອຈັດລຽງລຳດັບຈາກຫຼາຍໄປຫານ້ອຍ ຄື ດ້ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດຈະກຳ, ດ້ານການບໍລິຫານຈັດການ, ດ້ານການຕິດຕາມປະເມີນຜົນ ແລະ ດ້ານການໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກປ່າຊຸມຊົນດອນຊີ. ສ່ວນປັດໃຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການອະນຸຮັກປ່າຊຸມຊົນດອນຊີ ໄດ້ແກ່ ການຖືຄອງທີ່ດິນ, ໃນຂະນະທີ່ປັດໃຈທີ່ບໍ່ມີຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອະນຸອະນຸຮັກປ່າຊຸມຊົນດອນຊີ ໄດ້ແກ່ ເຟດ, ອາຍຸ, ຈຳນວນສະມາຊີກໃນຄອບຄົວ, ລະດັບການສຶກສາ, ລາຍໄດ້, ໄລຍະເວລາຕັ້ງຖືນຖານ ແລະ ການໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.

ສົມສຸກ (2000) ເລື່ອງ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນຫ້ອງຖິ່ນຕໍ່ການອະນຸຮັກສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍລະນີສຶກສາເກະະເກຣດ ແຂວງນິນທະບູຮີ ຜົບວ່າ ເຟດຕ່າງກັນມີຄວາມສໍາຜັນໃນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນຫ້ອງຖິ່ນຕໍ່ການອະນຸຮັກສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະບິຕິທີ່ລະດັບ ($P<0.01$). ເຟດຊາຍມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອະນຸຮັກສິ່ງແວດລ້ອມຫຼາຍກວ່າເຟດຍິ່ງ ທັງນີ້ເປັນເພະຊຸມຊົນປາກເກຣດເປັນຊຸມຊົນທີ່ມີວັດທະນະທຳເກົ່າແກ່ ໂດຍໃນ

ສັງຄົມສະໄໝກ່ອນຢີກຍ້ອງໃຫ້ຜູ້ຊາຍເປັນຜູ້ນໍາຄອບຄົວ ໃຫ້ສຶດການຕັດສິນໃຈແກ່ຜູ້ຊາຍ ແລະ ກະທຳກົດຈະກຳ ພາຍນອກບ້ານໄດ້ຫຼາຍກວ່າຜົດຍືງ.

ມະບຸກີ (2005) ເລື່ອງ ການມີສ່ວນຮ່ວຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ການອະນຸຮັກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ບໍລິເວນຕາດນໍ້າວັດລໍາພະຍາ ເມືອງບາງເລີນ ແຂວງນະຄອນປະຖົມ ຜົບວ່າ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ການອະນຸຮັກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍພາບລວມມີສ່ວນຮ່ວມໃນລະດັບປານກາງ ແລະ ຜົບວ່າ ສະຖານພາບ, ລາຍໄດ້ຕໍ່ເດືອນ ແລະ ການເປັນສະມາຊີກຸ່ມທີ່ຕ່າງກັນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອະນຸຮັກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແຕກຕ່າງກັນທີ່ລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ ($P<0.05$). ຈາກການສໍາພາດທາງເລີກ ຜົບວ່າ ຜູ້ປະກອບການຄ້າສ່ວນໃຫຍ່ຈະມີສ່ວນຮ່ວມໃນດ້ານປະຕິບັດກົດຈະກຳ ໂດຍຮ່ວມກັນໃນການຈັດສະພາບແວດລ້ອມຊຸມຊົນໃຫ້ງົດງາມສະອາດເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ ແລະ ມັກເປັນຝ່າຍປະຕິບັດນະໂຍບາຍຫຼາຍກວ່າທີ່ຈະມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວ່າງແຜນ ຫຼື ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ ເນື່ອງຈາກຜູ້ປະກອບການຄ້າມີພາລະກົດໃນດ້ານການຄ້າຂາຍ ຈຶ່ງເປັນອຸປະສົງສໍາຄັນໃນການທີ່ຈະເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມ.

ສຸກຂີ (2007) ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການອະນຸຮັກສິ່ງແວດລ້ອມອຸທິຍານແຫ່ງຊາດໃຕ້ຮຶ່ມເຢັນ ເມືອນບ້ານນາສານ ແຂວງສູຮາດທານີ ຜົບວ່າ ລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມໃນແຕ່ລະດ້ານຢ່າລະດັບປານກາງທຸກລາຍການ, ສ່ວນລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມໃນພາບລວມຢູ່ໃນລະດັບປານກາງ. ການປຽບທຽບລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການອະນຸຮັກສິ່ງແວດລ້ອມ ຜົບວ່າ ລະດັບການສຶກສາແຫ່ງໜີ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ຈຳນວນຄັ້ງທີ່ໄດ້ຮັບຂ່າວສານຕ່າງກັນມີຜົນຕໍ່ສ່ວນລວມຂອງປະຊາຊົນໃນການອະນຸຮັກສິ່ງແວດລ້ອມ. ສ່ວນຜູ້ມຳເນົາ, ໄລຍະເວລາທີ່ອາໄສຢູ່ໃນຊຸມຊົນ, ປະເພດກົດຈະການ, ການເປັນສະມາຊີກຸ່ມຊຸມຊົນ ບໍ່ແຕກຕ່າງກັນ. ສ່ວນບັນຫາທີ່ຜົບໄດ້ແກ່ ຂາດບຸກຄະລາກອນໃນການນຳສະເໜີຜົນການອະນຸຮັກສິ່ງແວດລ້ອມ, ຂາດການເອົາໃຈໃສຂອງເຈົ້າໜ້າພະນັກງານ ແລະ ຫ່ວຍງານອື່ນ, ພະນັກງານຂາດປັດໄຈຫຼາຍງົດດ້ານ ແລະ ການປະຊາສໍາຜັນບໍ່ໄດ້ດີເຫັ້ນທີ່ຄວນ. ສໍາລັບຂໍສະເໜີແນະ ຄວນສິ່ງເສີມໃຫ້ເຢີ້ວະຊົນມີຈິດສໍານິກ ແລະ ຮູ້ຈັກອະນຸຮັກສິ່ງແວດລ້ອມ ມີສ່ວນຮ່ວມຮັດໃຫ້ອຸທິຍານມີຄວາມສະອາດ, ໜ້າຢູ່ຢ່າງຍືນຍົງ ແລະ ປະຊາຊົນຮັກສູນປະໂຫຍດຂອງການອະນຸຮັກສິ່ງແວດລ້ອມບໍ່ໄມ້, ຄວນສິ່ງເສີມໃຫ້ປະຊາຊົນ ແລະ ພະນັກງານທຸກຄົນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອະນຸຮັກ, ຄວນມີການປະຊາສໍາຜັນກ່ຽວກັບການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອະນຸຮັກໃຫ້ປະຊາຊົນຮັບຮູ້ຢ່າງຕໍ່ເນື້ອງ.

ສົມຊາຍ (2007) ສຶກສາການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອະນຸຮັກຊັບພະຍາກອນປໍ່ໄມ້ ແລະ ສັດປໍ່ຂອງປະຊາຊົນຮອບຜົນທີ່ອຸທິຍານແຫ່ງຊາດນໍ້າຕົກສີຂີດ ແຂວງນະຄອນສີທຳມະຮາດ ແລະ ແຂວງສູຮາດທານີ ຜົບວ່າ ປະຊາຊົນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອະນຸຮັກຊັບພະຍາກອນປໍ່ໄມ້ ແລະ ສັດປໍ່ຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າ ເຊິ່ງເນື່ອງມາຈາກປັດໄຈດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ອັນປະກອບໄປດ້ວຍເຟ, ອາຍຸ, ລະດັບການສຶກສາ, ອາຊີບ, ລາຍໄດ້, ໄລຍະເວລາເຂົ້າມາຕັ້ງຖິ່ນຖານ ແລະ ສັກກາຍຍະພາບທີ່ໄດ້ຮັບຂ່າວສານກ່ຽວກັບການອະນຸຮັກຊັບພະຍາກອນປໍ່ໄມ້ ແລະ ສັດປໍ່ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອະນຸຮັກປໍ່ໄມ້ ແລະ ສັດປໍ່. ບັນຫາອຸປະສົງຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມ ສ່ວນໃຫຍ່ເກີດຈາກການທີ່ປະຊາຊົນຂາດຄວາມຮູ້ ຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບການອະນຸຮັກຊັບພະຍາກອນປໍ່ໄມ້ ແລະ ສັດປໍ່ ແລ້ວ ເຫັນວ່າ ຫາງພາກລັດຈາກການປະຊາສໍາຜັນຢ່າງຕໍ່ເນື້ອງ ລວມທັງທີ່ປໍ່ເບີຕາມກົດໝາຍຂອງປະຊາຊົນດ້ວຍ.

ພຣະມະຫາປະກາສຶດ (ຖືທິປະສຶດທິກອນ) (2013) ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການຝັດທະນາຫຼຸບ້ານເສດຖະກິດຝ່ຽງຂອງຊຸມຊົນບ້ານຄອງໃຫຍມ ເມືອງສໍາພານ ແຂວງນະຄອນປະຖົມ ຜົບວ່າ ປະຊາຊົນທີ່ມີລາຍໄດ້ຕໍ່ເດືອນແຕກຕ່າງກັນ ມີລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຝັດທະນາຫຼຸບ້ານໂດຍລວມ ແລະ ດ້ານການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕັດສິນໃຈ, ການດຳເນີນງານ, ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ການປະເມີນຜົນ ແຕກຕ່າງກັນຢ່າງມີຄວາມ

ສໍາຄັນທາງສະຖິຕີ ($P<0.05$). ສ່ວນດ້ານມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຮັບຜົນປະໂຫຍດບໍ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ໂດຍຜູ້ມີລາຍໄດ້ 25,000 ບາດ ຂຶ້ນໄປມີສ່ວນຮ່ວມໃນທຸກດ້ານຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ຜູ້ມີລາຍໄດ້ເກົ່າກວ່າ 15,000 ບາດ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນທຸກດ້ານນ້ອຍທີ່ສຸດ ເຊິ່ງອາດຈະເປັນເພາະຜູ້ມີລາຍໄດ້ຕໍ່ເດືອນທີ່ສູງກວ່າ ຫຼື ຖານະທາງເສດຖະກິດທີ່ດີກວ່າມັກມັກຈະມີເວລາໃນການເຮັດວຽກເຝື່ອສາທາລະນະປະໂຫຍດຫຼາຍກວ່າຜູ້ມີລາຍໄດ້ຕໍ່າ ຫຼື ຖານະເສດຖະກິດຕໍ່າ ເນື່ອງຈາກອາດຈະເປັນຫ່ວງເລື່ອງປາກທີ່ອງ ຫຼື ເລື່ອງລາຍຈ່າຍອື່ນງໍຈໍາເປັນຕ້ອງຫາລາຍໄດ້ໃຫ້ ພຽງຝໍຕໍ່ລາຍຈ່າຍ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມໃນທຸກດ້ານນ້ອຍ.

ນອກຈາກ, ລັກສະນະການມີສ່ວນຮ່ວມໃນກິດຈະກຳໂຄງການຕ່າງໆແລ້ວ ຍັງມີປັດໄຈອື່ນທີ່ມີຜົນຕໍ່ກັບການມີສ່ວນຮ່ວມໃນຫຼາຍດ້ານດ້ວຍ. ສິມສັກ (1999) ໄດ້ສຶກສາປັດໄຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການຈັດການປ່າຊາຍແລ້ນຊຸມຊົນບາງເຕີຍ ເທດສະບານເມືອງ ແຂວງຟັງງາ ຜົບວ່າ ປັດໄຈທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຈັດການປ່າຊາຍແລ້ນຊຸມຊົນນັ້ນປະກອບດ້ວຍປັດໄຈຝາຍໃນ ໄດ້ແກ່ ການໄດ້ຮັບຂ່າວສານ, ລະດັບການສຶກສາ, ລາຍໄດ້, ຄວາມຮູ້ດ້ານປ່າຊາຍແລ້ນ ແລະ ປັດໄຈຝາຍນອກ ໄດ້ແກ່ ຜູ້ນໍາຊຸມຊົນ ແລະ ກອງທຶນຈັດການປ່າຊາຍແລ້ນ. ສ່ວນປັດໄຈໂຕອື່ນບໍ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມເລີຍ. ໃນຂະນະທີ່ປະຊາຊົນໃຫ້ຄວາມສິນໃຈ ແລະ ໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນທີ່ສຸດ ຄື ການສະໜັບສະໜຸນຈາກໜ່ວຍງານພາກລັດກ່ຽວກັບຄວາມຮູ້ດ້ານປ່າຊາຍແລ້ນ, ກອງທຶນປ່າຊາຍແລ້ນ, ການໄດ້ຮັບຂ່າວສານ ແລະ ຜົນຂອງການປຸກປ້າໃນຂະບວນການຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ. ໃນນັ້ນຂັ້ນຕອນທີ່ປະຊາຊົນລະບຸວ່າມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍທີ່ສຸດ ຄື ຂັ້ນຕອນການຕິດຕາມກວດສອບ, ຮອງລົງມາຄືການດຳເນີນງານ, ການປະເມີນຜົນ ແລະ ການຕິດຄົ້ນບັນຫາ ຕາມລຳດັບ. ສ່ວນຂັ້ນຕອນຂອງການວາງແຜນ ແລະ ຂຽນໂຄງການແມ່ນປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍເວົ້ວ່າບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມ.

ຊູ້ລິຟອນ (2001) ໄດ້ສຶກສາປັດໄຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການອະນຸຮັກ ແລະ ຜົນຟ້າໄມ້ຊາຍແລ້ນ ເຂດຄອງໂຄນ ເທດສະບານເມືອງ ແຂວງສະໜຸດສົງຄາມ ຜົບວ່າ ດ້ານເພດບໍ່ມີຄວາມສໍາຜັນກັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ເຊິ່ງຈະເປັນເພດຊາຍ ຫຼື ຍິງຕໍ່ຕາມກໍ່ມີໂອກາດເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມໃນກິດຈະກຳຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນຢ່າງສະໜີຟາບ.

ທະວັດໄຊ ແລະ ນຸຊະນາດ (2006) ໄດ້ສຶກສາປັດໄຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນໃນການອະນຸຮັກຊັບຜະຍາກອນປ່າໄມ້ ບ້ານຄອງຊາຍ ເຂດວັງນໍ້າຂຽວ ເມືອງວັງນໍ້າຂຽວ ແຂວງນະຄອນຮາດຊະສົມາ ຜົບວ່າ ປັດໄຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອະນຸຮັກຊັບຜະຍາກອນປ່າໄມ້ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕີ ($P<0.05$) ໄດ້ແກ່ ເພດ, ລະດັບການສຶກສາ, ການໃຊ້ປະໂຫຍດປ່າໄມ້ ແລະ ທັດສະນະຄະທິຂອງປະຊາຊົນທີ່ມີຕໍ່ຜູ້ນໍາຊຸມຊົນ. ສ່ວນບັນຫາ ແລະ ອຸປະສົກໃນການອະນຸຮັກຊັບຜະຍາກອນປ່າໄມ້ແມ່ນມີສາເຫດມາຈາກປະຊາຊົນບໍ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳປ່າໄມ້ໄດ້ຢ່າງເຕັມທີ່ ເພະຕົອງປະກອບອາຊີບເຝື່ອຄວາມຢູ່ຫຼອດຂອງຄອບຄົວ ແລະ ສາເຫດທີ່ເກີດຈາກໜ່ວຍງານພາກລັດຂາດຄວາມຈິງໃຈທີ່ຈະຊ່ວຍເຫຼືອປະຊາຊົນ.

ວົງປະກອນ ແລະ ຄະນະ (2013) ໄດ້ສຶກສາປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນບ້ານທາງສາຍໃນການຈັດການປ່າຊາຍແລ້ນ ເຂດລິຟັງ ເມືອງປະຫຼາມ ແຂວງຕົກ ຜົບວ່າ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຈັດການປ່າຊາຍແລ້ນໂດຍພາບລວມ ແລະ ແຕ່ລະກໍານຸ່າມແມ່ນຢູ່ໃນລະຫັບຫຼາຍ ໂດຍຕ້ານການຄົດ ແລະ ສະໜີບັນມີຄໍາສະເລ່ຍຫຼາຍທີ່ສຸດ, ຮອງລົງມາແມ່ນການຮັບຜົນປະໂຫຍດ, ການຕິດຕາມປະເມີນຜົນ, ການປະຕິບັດການ ແລະ ການຕັດສິນໃຈ. ໃນຂະນະກຽວກັນ ຜົບວ່າ ປັດໄຈດ້ານສະຖານພາບ ແລະ ການໃຊ້ປະໂຫຍດ ມີຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຈັດການປ່າຊາຍແລ້ນຢ່າງມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕີ ($P<0.05$), ແລະ ຍັງຜົບວ່າ ໄລຍະວົລາທີ່ອາໄສຢູ່ໃນ

ပိုင်း ၃

ວິທີການ

3.1. ວິທີການ

3.1.1. ສະຖານທີ່ດຳເນີນການທິດລອງ

ການສຶກສາ ແລະ ການເຕັມກຳຂໍ້ມູນໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນໄດ້ຄັດເລືອກເອົາ 3 ບ້ານຄື: ບ້ານຫ້ວຍລຽງ, ບ້ານວັງມິນ ແລະ ບ້ານນາຈາງ ເມືອງ ໄຊ ແຂວງ ອຸດິມໄຊ.

3.1.1.1. ສະພາບ ແລະ ຄວາມເປັນມາຂອງບ້ານທີ່ສຶກສາ

3.1.1.1. ບ້ານນາຈາງ

บ้านนาจา เป็นบ้านที่มีที่ดินกว้าง เมืองไซ ; แขวง อุดมไช และ โดยอิงตามประวัติ บ้าน นา จา เป็นบ้านที่ ตามความของเหล่าชาวเต็าแก่ ให้รู้ว่า ในปี 1856 เดิมมีประชาธินยานมาแต่ บ้าน นา อย่างถาวร เมือง สิง แขวง หลวงน้ำชา จำนวน 7 ครอบครัว ผนิ nale เมือง 40 ถิน ปี 18 ถิน ปุ่ม ไอละชี้นี่ก์ มี ประชาธิน เมืองบุนใต้ แขวง ผู้สลาลี จำนวน 5 ครอบครัว สะบ้าน นา จา จึงมี 12 ครอบครัวผนิ nale เมือง 68 ถิน ปี 29 ถิน จันมารอด ปี 2004 จึงมีประชาธินบ้านหัวอยได้ มาก จำนวน 47 ครอบครัว มีผนิ nale เมือง 241 ถิน ปี 135 ถิน จากนั้น บ้าน นา จา จึงล้อมมิหังชนิด 90 ครอบครัว มีผนิ nale เมือง 468 ถิน ปี 225 ถิน จันมารอด ปี ประจัน.

- លេខទីខោចបាន: 1,926.49 តម្លៃរៀល
 - លេខទីកិនប្បភាសាញ: 3.2 តម្លៃរៀល
 - បាំសម្រាប់រៀល: 385.32 តម្លៃរៀល
 - បាំបែងរៀល: 405.60 តម្លៃរៀល
 - បាំដែល: 65.52 តម្លៃរៀល
 - បាំផ្ទា: 4.7 តម្លៃរៀល
 - កិនទាំការងដែល: 597.25 តម្លៃរៀល
 - កិននេរដើរទាំការងដែល: 118.56 តម្លៃរៀល
 - បាំដៀងធម្ម: 185.64 តម្លៃរៀល
 - បាំប្បាសានិត: 148.20 តម្លៃរៀល
 - កិនអីនុញ្ញ: 12.5 តម្លៃរៀល
 - ហិតិំ និង ខោចបាន: នាម
 - ហិតិំខ្លួនពិនិត្យ: បាំន ឯងខោច, បាំនសម្រាប់
 - ហិតិំតាតិពិនិត្យ: បាំន ធន្វីជុំ
 - ហិតិំពេនអនុកពិនិត្យ: បាំន ឱ្យយិតា
 - ហិតិំពេនពិនិត្យ: បាំន វាំមិន និង បាំន

- ຊັ້ນຜູ້ກົມມຸ. 28 ຫຼັງຄາເຮືອນ, ມີຜົນລະເມືອງຫັງໝົດ 221 ຄືນ, ຍິງ 104 ຄືນ
- ຊັ້ນຜູ້ລື້ ມີ 62 ຫຼັງຄາເຮືອນ, ມີຜົນລະເມືອງຫັງໝົດ 247 ຄືນ, ຍິງ 121 ຄືນ

3.1.1.2. ບ້ານວັງມິນ

ບ້ານ: ວັງມິນ ເປັນບ້ານທີ່ເຂັ້ມກັບ ເມືອງໄຊ; ແຂວງ ອຸດົມໄຊ ຕາມປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງບ້ານ ແລ້ວຮູ້ວ່າບ້ານ ວັງມິນແຕ່ກ່ອນໜ້ານີ້ ປີ 1968 ຍັງເອັນເປັນ ບ້ານ ຫ້ວຍຫລາ ມາຮອດປີ 1970 ຈຶ່ງຢືກຢ້າຍ ໄປຢູ່ບ້ານ ຫ້ວຍເຮັຍ ເປັນເວລາ 5 ປີ ຫລັງຈາກນັ້ນ ຍ້ອນແນວທາງ ຂອງຝັກ ແລະ ລັດ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມາເຕົ້າໂຮມ ແລະ ດັ່ງຍ້າຍມາຢູ່ບ້ານວັງມິນ ຍ້ອນວ່າເຂດດັ່ງກ່າວ ມີຜົນທີ່ເໝາະສົມ ໃນການຮັດນາ ແລະ ທຳການຜະລິດອື່ນໆ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງໄດ້ຍ້າຍມາຢູ່ ບ້ານ ວັງມິນ ຈົນມາເຖິງປະຈຸບັນ

- ເນື້ອທີ່ຂອງບ້ານ: 2,076.03 ເຮັກຕາ
- ເນື້ອທີ່ດິນບຸກສ້າງ: 2 ເຮັກຕາ
- ປໍາສະຫງວນມີ: 276 ເຮັກຕາ
- ປໍາປ້ອງກັນມີ: 115.75 ເຮັກຕາ
- ປໍາຜະລິດມີ: 78.65 ເຮັກຕາ
- ປໍາຊ້າ: 2.5 ເຮັກຕາ
- ດິນທຳການຜະລິດ: 1,163.84 ເຮັກຕາ
- ດິນແຮັດຜູ້ທຳການຜະລິດ: 248.29 ເຮັກຕາ
- ປໍາຟື້ນຝູ: 46 ເຮັກຕາ
- ປໍາປຸກມີ: 130 ເຮັກຕາ
- ດິນອື່ນໆງູ: 13 ເຮັກຕາ
- ທີ່ຕັ້ງ ແລະ ຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງຂອງບ້ານ: ວັງມິນ
- ທິດໜີອຕິດກັບ: ບ້ານ ຫ້ວຍເຮັຍ ແລະ ນາຈາງ
- ທິດໃຕ້ຕິດກັບ: ບ້ານ ໂພນໂຮມ
- ທິດຕາເວັນອອກຕິດກັບ: ບ້ານ ນາຈາງ ແລະ ໂພນໂຮມ
- ທິດຕາເວັນຕິກຕິດກັບ: ບ້ານ ຫ້ວຍຕ້າ ແລະ ບ້ານ ນໍ້າປຶກ (ເມືອງນາໜັ້ນ)
- ຊັ້ນຜູ້ກົມມຸ 70 ຫຼັງຄາ, ມີຜົນລະເມືອງຫັງໝົດ 374 ຄືນ, ຍິງ 191 ຄືນ.

3.1.1.3. ບ້ານຫ້ວຍລຽງ

ບ້ານ ຫ້ວຍລຽງ ເປັນບ້ານທີ່ເຂັ້ມກັບເມືອງໄຊ, ແຂວງອຸດົມໄຊ, ແຊີ່ຕັ້ງຫ່າງຈາກເຫດສະບານ ເມືອງໄຊ, ໄປທາງທິດຕາເວັນອອກສ່ຽງເຫັນມີປະມານ 18 ກິໂລແມັດ, ຢູ່ໃນລະດັບຄວາມສຸງຈາກຫນ້າຫະລັ ລະຫວ່າງ 671 ຫາ 960 ແມັດ ມີຂອບເຂດການຄຸ້ມຄອງຂອງບ້ານ ມີເນື້ອທີ່ທັງໝົດ: 2,620.55 ຮ/ຕ, ມີຄວາມຄ້ອຍຊັ້ນຫຼາຍ, ເນື້ອທີ່ຜຸດອຍ ກວມເອົາ 85 % ຂອງເນື້ອທີ່ທັງໝົດ, ຖື່ວ່າເປັນບ້ານທີ່ມີຜຸດອຍຫຼາຍ ແລະ ມີຊາຍແດນຕິດຈອດດັ່ງລຸ່ມນີ້ :

- ທິດໜີອຕິດກັບ ບ້ານ ນາຈາງ
- ທິດໃຕ້ຕິດກັບ ບ້ານຫ້ວຍຕອງ
- ທິດຕາ ເວັນອອກ ຕິດກັບ ບ້ານຕະນອງບໍ
- ທິດຕາ ເວັນຕິກ ຕິດກັບ ບ້ານໂພນໂຮມ

ເນື້ອທີ່ທຳການຜະລິດຂອງປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍເປັນດິນແດງແກມທຶນ ແລະ ເປັນດິນຜູ້ຍບາງເລັກນ້ອຍເຫມາະສົມໃນການບຸກັງ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ບຸກັງຝົດສາຫະກຳຈຳນວນນໍ້າເພື່ອເປັນສິນຄ້າສິ່ງອອກຂາຍສູ່ທ້ອງຕະຫຼາດ.

ອຸນນະພູມສະເລ່ຍທີມີດປີ 25 - 30 ອົງສາເຊ ຖືວ່າເປັນເຂດອົບອຸ່ນ ການປະກອບອາຊີບຂອງປະຊາຊົນໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາແມ່ນຢືດຖືເອົາການຖາງປາເຮັດໄກ (ບຸກເຂົ້າ) ເປັນອາຊີບຕົ້ນຕໍ່, ແຕ່ມາເຖິງປະຈຸບັນນີ້ໄດ້ຈັດສັນດິນທຳ ການຜະລິດໃຫ້ແຕ່ລະຄອບຄົວຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ ແລ້ວ ຈຶ່ງສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າເປັນບ້ານຢູ່ຕົກການຖາງປ່າເຮັດໄກປະຊາຊົນບ້ານ 20 % ແມ່ນເຮັດສວນ, 80% ເຮັດນາ + ສວນບຸກັງຝົດ ແລະ ລ້ຽງສັດເປັນສິນຄ້າຈຳນວນນີ້.

ແຕ່ກ່ອນແມ່ນດຳລົງວິຊີດຢູ່ບ້ານ ຜາວີ ເມືອງຫຼາ ແລ້ວ ໄດ້ຍົກຍ້າຍມາແຕ່ບ້ານຜາວີມາຢູ່ບ້ານອົມກູ ເມືອງຫຼາ ຈຳນວນ 18 ຫຼັງຄາເຮືອນ, ນາພາໂດຍ ຕະຫລາວງ ອີກຈຳນວນນີ້ໄດ້ພາກັນໄປຕັ້ງສະນາຢູ່ບ້ານ ຫ້ວຍລຽງ ຕ່າງສະວີ ມີ 11 ຫຼັງຄາເຮືອນ, ນຳພາໂດຍ ຕະນົ່ງຕະແດນ, ຕະແອະ, ມາຮອດປີ 1965 ໄດ້ພາກັນ ຍ້າຍຈາກບ້ານຫ້ວຍລຽງໄປຢູ່ບ້ານຈານຈະ ມີ 11 ຫຼັງຄາເຮືອນ, ມາຮອດປີ 1967 ໄດ້ພາກັນຍ້າຍຈາກບ້ານ ຈານຈະໄປຢູ່ມີກຈຸກ ມີ 11 ຫຼັງຄາເຮືອນ, ຕົກມາຮອດປີ 1974 ໄດ້ຍ້າຍຈາກບ້ານມີກຈຸກມາຢູ່ບ້ານຫ້ວຍລຽງ ໄຕ້, ຫຼັງຈາກນັ້ນຕົກມາຮອດປີ 2003 ໄດ້ຍ້າຍຈາກບ້ານຫ້ວຍລຽງໄຕມາຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ທາງເຫັນນີ້ຂອງນລຽງ, ມາຮອດ ວັນທີ 20/3/2007 ອົງໃສນະໂຍບາຍຂອງຝັກ - ລັດເຜື່ອເຕີ້ໂຮມບ້ານນອ້ຍເປັນບ້ານໃຫ່ຍເພື່ອ ສະດວກໃນການຝັດທະນາຈຶ່ງໄດ້ ຍົກຍ້າຍບ້ານຜຽງໄຊ ເຂົ້າມາເປັນ ບ້ານຫ້ວຍລຽງ ຈົນເຖິງປະຈຸບັນ.

ບ້ານຫ້ວຍລຽງ ເປັນບ້ານຊົນຂະມູ້ອຸ່ນ, ໃນນີ້ລວມມີ 93 ຫຼັງຄາເຮືອນ, ມີ 111 ຄອບຄົວ ຜົນລະເມືອງ ທັງທີມີດ 558 ຄົນ, ຍື່ງ 289 ຄົນ, ແຮງງານ 233 ຄົນ, ຍື່ງ 117 ຄົນ, ແຮງງານສໍາຮອງ 238 ຄົນ, ຍື່ງ 121 ຄົນ

ບ້ານ ຫ້ວຍລຽງ ເປັນບ້ານສາມສະອາດ ແມ່ນ ຊົນຜົ່າຂະມູ້ອຸ່ນ 100 % ໃນແຕ່ລະປີເຂົ້າເຈົ້າໄດ້ຫຼັ້ນບຸນ ເຕັດດີ່ມເປັນບຸນປີໃຫມ່ແມ່ນຖືເອົາ ວັນທີ 1, ເດືອນ 1 ຂອງທຸກໆປີ ແລະ ໄດ້ເຮັດຮິດຄອງຕາມປະເພນິຄີ: ສູຂວັນ (ຕຸຕີ)

ຢູ່ພາຍໃນບ້ານມີຕຸ້ຍາປະຈຳບ້ານ 2 ແຫ່ງ, ມີ ອ ສ ບ 4 ຄົນ, ຍື່ງ 0 ຄົນ, ໃນນັ້ນສາມາດແຍກຄອບ ຄົວ 3 ສະອາດຄີ: ຄອບຄົວອນໃນມູ້ງ. 111 ຄອບຄົວດີ່ມສຸກມີ 111 ຄອບຄົວ, ມີວິດຖ່າຍຖາວອນ 90 ຄອບຄົວ, ຢູ່ໃນນັ້ນມີວິດຖ່າຍແບບທະຖືປະຖານ 3 ຄອບຄົວ, ມີລົນສະອາດ 15 ກອກ, ສາມາດນໍາໃຊ້ ໄດ້ຕະຫຼອດປີ, ເດັກນອ້ຍແລະ ແມ່ມານຖືຟາ ແມ່ນໄດ້ຮັບການຊັກຍູ່ ແລະ ພອດຍາໄດ້ຢ່າງຄົບຖ້ວນ, ໃນໄລ ຍ່າງທີ່ຜ່ານມາພະຍາດທີ່ມັກເກີດຢູ່ພາຍໃນບ້ານ ແມ່ນ ພະຍາດຖອກທ້ອງ, ທ້ອງບົດ, ໄຂ້ຍູ່, ໄຂ້ຫວັດ, ກະ ແຍະລໍາໄສ, ແຕ່ກໍສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ໃນສ່ວນໃດສ່ວນນີ້, ຖ້າຮາຍແຮງໄປທີ່ວັນນີ້ແມ່ນສິ່ງໄປສຸກສາລາ ໂພນໂຮມ, ໂຮງໝາມເມືອງ ຫຼື ໂຮງໝານແຂວງອຸດົມໄຊ.

3.1.2. ໄລຍະເວລາດຳເນີນການທິດລອງ

ໄລຍະເວລາໃນການລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແມ່ນໃຊ້ເວລາຫຼັງນີ້ດີ 4 ເດືອນ ເຊິ່ງໄດ້ເລີ່ມແຕ່ເດືອນ 7-11/2023.

ຕາຕະລາງທີ 3.1 ປະຕິທິນການດໍາເນີນງານ

ລ/ດ	ກິດຈະກຳ	ປີ 2023 (ເດືອນ)				
		07	08	09	10	11
1	ຄົດເລືອກກຸ່ມເບົ້າໝາຍ	*				
2	ກະກຽມເອກະສານ	**				
3	ແຈ້ງຫາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ	**				
4	ເລີ່ມການລົງເຕັບກຳຂໍ້ມູນ		****	****	****	****
5	ວິເຄາະຕົວຢ່າງ		****	****		
6	ຂຽນບົດ	****	****	****	****	****

ໝາຍເຫດ: * 1 ອາຫິດຂອງເຖິງ

3.1.3. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ສໍາລັບການສຶກສາຂໍ້ມູນແມ່ນແບ່ງອອກເປັນ 2 ໄລຍະຄີ:

- ໄລຍະທີ 1: ໃນໄລຍະນີແມ່ນໄດ້ມີການສຶກສາສະພາບການປ່ຽນແປງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ລະດັບຄວາມຄົດເຫັນກ່ຽວວັບການບຸກປາຢາງພາລາ ເຊິ່ງໃນຊ່ວງນີ້ແມ່ນໄດ້ລົງເຕັບກຳຂໍ້ມູນມີ 1 ແລະ ຂໍ້ມູນມີ 2 ເຊິ່ງໄດ້ປະຕິບັດຄື:

3.1.3.1. ການເຕັບກຳຂໍ້ມູນມີສອງ

ໃນການເຕັບກຳຂໍ້ມູນພາກຫ້ອງການແມ່ນການສຶກສາເອົາຂໍ້ມູນມີສອງ ເຊິ່ງຂໍ້ມູນມີສອງ ແມ່ນໝາກຜົນຂອງການສຶກສາຄື່ນຄ້ວາ, ນັກວິຊາການ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງງໍທີ່ໄດ້ເຕັບກຳ ແລະ ລວບລວມໄວ້ແລ້ວ ເຊັ່ນ: ບົດສະຫຼຸບ, ບົດລາຍງານວິຊາການ, ແຜນຈັດສັນ, ບົດຄົ່ນຄ້ວາທິດລອງ, ປຶ້ມຄູ່ມີປະກອບການຮຽນການສອນ, ບັນດາຂໍ້ກຳມີດຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ມາຈາກຫໍສະຫຼຸດ, ສະຖານຍັນການສຶກສາເກົ່າຄ້ວາຕ່າງໆ, ເຊິ່ງໃນນີ້ແມ່ນໄດ້ເອົາຂໍ້ມູນກ່ອນການໃຫ້ຜົນຜະລິດຢາງພາລາແມ່ນກຳນົດປີ 2013-2017 (ບໍ່ທັນໃຫ້ຜົນຜະລິດ) ແລະ ຫຼັງປີ 2018-2022 (ເລີ່ມໃຫ້ຜົນຜະລິດ) ເຊັ່ນກັນກັບຄອບຄົວເບົ້າໝາຍທີ່ກໍານົດ.

3.1.3.2. ການເຕັບກຳຂໍ້ມູນມີໜຶ່ງ

ຜ່ານການເຕັບກຳຂໍ້ມູນໃນ 3 ບ້ານ ມີຫັງໝົມືດຈໍານວນ 525 ຄອບຄົວ ໃນນີ້ແມ່ນໄດ້ຄົດເລືອກເອົາຄອບຄົວທີ່ບຸກປາຢາງພາລາໃນປີ 2013 ມີຫັງໝົມືດ 88 ຄອບຄົວ ປະກອບມີຫົວໜ້າຄອບຄົວ ຫຼື ຕົວແທນ ແລະ ນາຍບ້ານ, ເປັນຕົ້ນມາ ແລະ ເປັນຄອບຄົວທີ່ໄດ້ຜົນຜະລິດໃນການບຸກປາຢາງພາລາ, ເຊື່ອມາສົມທຽບລາຍຮັບກ່ອນທີ່ບຸກປາຢາງພາລາ ແລະ ຫຼັງບຸກປາຢາງພາລາ, ໃນນີ້ແມ່ນໄດ້ເຕັບກຳຂໍ້ມູນ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງ ການໃຫ້ຜົນຜະລິດຢາງພາລາຄື: ກ່ອນແມ່ນກຳນົດປີ 2013-2017 (ບໍ່ທັນໃຫ້ຜົນຜະລິດ ຂໍ້ມູນ 5 ປີລືມໜັງ) ແລະ ຫຼັງປີ 2018-2022 (ເລີ່ມໃຫ້ຜົນຜະລິດ). ເຊິ່ງໃນນີ້ແມ່ນໄດ້ສອບຖາມຕາມແບບຜັນລະຄົດໄລ່ໂດຍນຳໃຊ້ສູດ Yamane (1973) ໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 95 ສ່ວນຮ້ອຍ ຫຼື ລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ $P < 0.05$ ດັ່ງນີ້:

$$n \geq \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ຈຳນວນຊາວກະສຶກອນທີ່ຕ້ອງການສຶກສາທັງໝົມືດ.

N = ຈຳນວນຊາວກະສຶກອນທີ່ບຸກປາຢາງພາລາລວມທັງໝົມືດ.

$e =$ ຄ່າຄວາມຄາດເລື່ອນຈາກການປະເມີນຄ່າ 0.05.

ສະນັ້ນ ເມື່ອແທນຄ່າເຊື້ອໄປແລ້ວເຮົາໄດ້

$$n \geq \frac{88}{1+88(0.05)^2} = 72.13 \approx 72 \text{ ຄອບຄົວ}$$

$$n \geq 72 \text{ ຄອບຄົວ}$$

ສໍາລັບການເກັບກຳຂໍ້ມູນແມ່ນແບ່ງອອກເປັນ: ຂໍ້ມູນທາງດ້ານເສດຖະກິດ: ລາຍຮັບກ່ອນ ແລະ ຫຼັງປຸກ ພາງພາລາ, ແລະ ຂໍ້ມູນທາງສັງຄົມກໍ່ຄື: ຂໍ້ມູນຜົ່ນຖານຂອງກຸ່ມຕົວຢ່າງ, ການຍອມຮັບ, ການປັບປຸງ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ້ງ ຕ່າງໆພາຍໃນບ້ານເປົ້າໝາຍທີ່ສຶກສາ.

- ໄລຍະທີ 2:

ສໍາລັບຮູບແບບທີ່ແມ່ນໄດ້ເອົາຕົວຢ່າງດິນ ໂດຍໄດ້ກຳນົດການເກັບຕົວຢ່າງດິນໃຊ້ຮູບແບບ $3*3$ ປັດໄຈ ($3*3$ factorial) ໂດຍປະກອບມີປັດໄຈ:

ປັດໄຈທີ 1 ປະກອບມີ:

➤ **ບ້ານ**

ບ້ານວັງມິນ

ບ້ານຫ້ວຍລວງ

ບ້ານນາຈາງ

ປັດໄຈທີ 2 ປະກອບມີ:

➤ **ໄລຍະການປຸກ**

ປີທີ 1

ປີທີ 5

ປີທີ 10

ກ່ອນເກັບຕົວຢ່າງດິນແມ່ນໄດ້ຢ່າງສໍາຫຼວດຜົ່ນທີ່ສວນຢາງຫັງ 3 ບ້ານ ໃຫ້ທີ່ວິຜົ່ນທີ່ ເຝື່ອເບິ່ງວ່າ ຜົ່ນທີ່ ແຂດສວນຢາງພາລາ 1 ປີ, 5 ປີ ແລະ 10 ປີ ຂອງຜົ່ນທີ່ສວນຢາງມີລັກສະນະຜົ່ນທີ່ເປັນແນວໃດ ຕ່າງກັນ ຫລື ບໍ່ ຫຼັງ ຈາກນັ້ນເກັບເອົາຕົວຢ່າງຂອງດິນ 3 ຊົ່ວງອາຍຸຄື: 1 ປີ, 5 ປີ ແລະ 10 ປີ ທີ່ໄດ້ດິນສໍາຫຼວດຜູ້ເກັບຕົວຢ່າງດິນ, ເຊິ່ງການເກັບຕົວຢ່າງດິນແມ່ນເອົາຢູ່ 3 ລະດັບໂດຍສະແພາະແມ່ນຕາມຄ້ອຍຊັ້ນທີ່ແຕກຕ່າງກັນຄື: ລະດັບສູງ, ລະດັບ ກາງ ແລະ ຜົ່ນທີ່ຮາບຜຽງ (ເຊິ່ງໃນແຕ່ລະຜົ່ນທີ່ເອົາ 3 ຕອນດິນເປັນຕົວແທນໃນການເກັບຕົວຢ່າງ) ຫ້າຍຄວາມວ່າ ໃນການສຸມຕົວຢ່າງດິນແມ່ນວາງແຜນແບບສຸມໃນບູກທີ່ສິມບູນ (RCBD) ເຝື່ອບໍ່ໃຫ້ມີຄວາມຜິດພາດ ແລະ ເຝື່ອໃຫ້ມີຄວາມສະໜ່າສະໜີ, ກ່ອນການເກັບຕົວຢ່າງດິນເຝື່ອວິເຄາະຫາງຄົມ ແມ່ນອານະໄມ ຫຼື ກຳຈັດ ວັດຜິດ ບໍລິເວນໜ້າດິນອອກໂດຍໃຊ້ຈອບຖາກ (ຢ່າແຊະ ຫລື ປາດໜ້າດິນອອກ) ເກັບຕົວຢ່າງດິນທີ່ລະດັບຄວາມເລີກ 2 ລະດັບ ຄື: 0 - 15 ຊັງຕີແມັດ ແລະ 15 - 30 ຊັງຕີແມັດ ເຊິ່ງໃນແຕ່ລະໆ ດັບແມ່ນໄດ້ເຈົາເອົາ 3 ຈຸດ (ຄໍາປະເສີດ, 2005) ການເຈົາແມ່ນໄດ້ເຈົາຕາມແນວຕັ້ງສາກັບໜ້າດິນ ໂດຍໃຊ້ເຄື່ອງເຈົາຮູບຊີ້ງກະບອກ ທີ່ມີເສັ້ນຜ່າສູນ ກາງ 5 cm ແລະ ການເຈົາດິນໃນແຕ່ລະລັ້ງແມ່ນໄດ້ໝາຍລະດັບຂອງຄວາມເລີກ ແລະ ຕົວຢ່າງດິນທີ່ເກັບຈາກຫັງ 2 ລະດັບ ມາໃສຖິງ ຫັງຫມີດກັນເປັນດິນທີ່ລະດັບຄວາມເລີກ 0 - 30 ຊັງຕີແມັດ ຈາກ 1 ຈຸດ ເຮັດເຊັ່ນນີ້ ຈົນຄືບ ທຸກຈຸດຕາມທີ່ໄດ້ວາງແຜນເກັບຕົວຢ່າງ, ເມື່ອເກັບໄດ້ຄົບທຸກຈຸດແລ້ວນຳດິນທີ່ໄດ້ມາເທກອີງລົງເທິງແຜ່ນ ພະລາດ

ສະຕິກທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ສະອາດ ຄົນດິນໃຫ້ເຂົ້າກັນຢ່າງສະໜໍາສະໜີ ແລ້ວແບ່ງດິນອອກເປັນ 4 ສ່ວນ ແບ່ງດິນສ່ວນທີ່ມີປະມານເຖິງ 1 ກີໂລງກາມໃສ່ຖືກຝະລາດສະເກົາ ຂຽນລາຍລະວຽດກຳກັບໃສ່ເຈັ້ຍ ໄດ້ແກ່ ຫມາຍລະຫັດໃສ່ແຕ່ລະຖິ່ງ ແລ້ວມັດປາກຖິ່ງໃຫ້ແໜ້ນແລ້ວນຳສິ່ງທ້ອງປະຕິບັດການເຜື່ອ ດຳເນີນການວິຄາະຕໍ່ໄປ ສໍາລັບຕົວຢ່າງດິນແມ່ນຈະໄດ້ວິໄຈຫາຄ່າ: OM, ຫາດໄນໂຕູເຈນ (Nitrogen), ພິດສະຟັບສ (Phosphorus) ໂປັດຊ່ຽມ (Potassium), ຄ່າ pH ແລະ ຊັດສ່ວນຂອງດິນ.

3.1.4. ການລວບລວມຂໍ້ມູນ ແລະ ການວິຈະຕົວຢ່າງ

3.1.4.1. ການລວບລວມຂໍ້ມູນ

ສໍາລັບຂໍ້ມູນຫາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ທີ່ໄດ້ຈາກກຸ່ມຕົວຢ່າງແມ່ນໄດ້ໃຊ້ໂປ່ງແກມ SPSS ເພື່ອປຽບທຽບຄວາມຄິດເຫັນໃນແຕ່ລະງົດບ ແລະ ສໍາລັບຂໍ້ມູນຫາງດ້ານສະຖິຕິຂອງຈຳນວນຄົນ, ເພດ, ຊ່ວງອາຍຸ, ລະດັບການສຶກສາ, ຈຳນວນສັດ ແລະ ລາຍຮັບ ແມ່ນໃຊ້ Microsoft Excel ເພື່ອຄຳນວນຜົນໄດ້ຮັບບໍ່ວ່າຈະເປັນ: ຈາກການປຸກຢາງພາລາ ແລະ ລາຍຮັບອື່ນງົນອກຈາກການປຸກຢາງພາລາເພື່ອສົມທຽບກັນ, ໂດຍການເອົາຄ່າສະເລ່ຍ ເພື່ອສົມທຽບກັບມາດຖານທີ່ມີລັກສະນະມາດຕະສ່ວນປະມານຄ່າ (Rating Scale) ມາດຖານການປະເມີນຜົນໄດ້ກຳນົດໄວ້ດັ່ງນີ້ (ບຸນຊົມ, 2002)

4.21 - 5.00 ຫມາຍເຖິງ ຄວາມຄິດເຫັນຢູ່ໃນລະດັບດິຫຼາຍ;

3.41 - 4.20 ຫມາຍເຖິງ ຄວາມຄິດເຫັນຢູ່ໃນລະດັບດິ;

2.61 - 3.40 ຫມາຍເຖິງ ຄວາມຄິດເຫັນຢູ່ໃນລະດັບປານກາງ;

1.81 - 2.60 ຫມາຍເຖິງ ຄວາມຄິດເຫັນຢູ່ໃນລະດັບໜ້ອຍ;

1.00 - 1.80 ຫມາຍເຖິງ ຄວາມຄິດເຫັນຢູ່ໃນລະດັບໜ້ອຍສຸດ.

ການຄົ້ນຄວ້າດັ່ງນີ້ແມ່ນໄດ້ວິຄາະຂໍ້ມູນຫາງສະຖິຕິດ້ວຍໂປຣແກຣມສໍາເລັດຮູບທາງສະຖິຕິ ໂດຍໄດ້ນຳຂໍ້ມູນຈາກແບບສອບຖາມທີ່ລົງເວັບລວບລວມໄດ້ຕົວຈິງມາລົງລະຫັດເປັນຕົວເລກ (Code) ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ສໍາລັບຂໍ່ຄໍາຖາມ, ແລ້ວບັນທຶກລົງໃນໂປຣແກຣມ ເພື່ອດຳເນີນການວິຄາະຂໍ້ມູນຫາງສະຖິຕິ ເຊັ່ນ: ຄ່າຄວາມຖື່ງ, ຄ່າສ່ວນຮ້ອຍ, ຄ່າສະເລ່ຍ (Mean), ຄ່າຜົນປ່ຽນມາດຕະຖານ (Std. Deviation), ຄ່າສໍາປະສິດສະກະສໍາຜັນການຖືດຖອຍທະວິຄຸນ ເຊິ່ງວິຄາະໂດຍແຍກຕາມສ່ວນຂອງແບບສອບຖາມດັ່ງນີ້:

1). ການວິຄາະຂໍ້ມູນທີ່ວີໄປຂອງຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມ ຈາກແບບສອບຖາມສ່ວນທີ່ 1 ແມ່ນໃຊ້ວິທີການວິຄາະຫາຄ່າຄວາມຖື່ງ ແລະ ຄ່າສ່ວນຮ້ອຍ;

2). ການວິຄາະຂໍ້ມູນຄວາມຄິດເຫັນຂອງຊາວກະສຶກອນທີ່ປຸກຢາງພາລາ ແລະ ນາຍບ້ານ ຈາກແບບສອບຖາມສ່ວນທີ່ 2 ເປັນຕົ້ນໄປແມ່ນໃຊ້ວິທີການວິຄາະຫາຄ່າຄວາມຖື່ງ, ຄ່າສ່ວນຮ້ອຍ, ຄ່າສະເລ່ຍ (Mean) ແລະ ຄ່າຜົນປ່ຽນມາດຕະຖານ (Standard Deviation: Std.).

3.1.4.2. ການວິຈະຕົວຢ່າງ

ສໍາລັບການວິຈະຄ່າຫາ OM, ຫາດໄນໂຕູເຈນ (Nitrogen), ພິດສະຟັບສ (Phosphorus), ໂປັດຊ່ຽມ (Potassium) ໂດຍໄດ້ໃຊ້ວິທີການຂອງ AOAC (1990), pH ຂອງດິນແມ່ນໄດ້ໃຊ້ເຄື່ອງ Digital pH ແລະ ວິຈຊັດສ່ວນຂອງເນື້ອດິນດ້ວຍເຄື່ອງບັນ.

3.1.5. ការគិតថ្លែង និងការវិភោះខ្លួន

3.1.5.1. ການວິໄລະຂໍ້ມູນຂອງກຸ່ມຕົວຢາ

1. ການວິເຄາະຂໍ້ມູນທີ່ໄປຂອງກຸ່ມຕົວຢ່າງ ຫຼື ຂໍ້ມູນຂອງຊາວກະສຶກອນແມ່ນໃຊ້ Microsoft Excel ການວິເຄາະຂໍ້ມູນເຊັ່ນ: ຄ່າສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຄ່າສະລ່ຍ.
 2. ສໍາລັບລາຍຮັບຈາກອຸປະກອນ ຫຼື ກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ດຳລົງຊີວິດ ຫຼື ລາຍຮັບຂອງຄອບຄົວທີ່ບຸກຢ່າງພາລາກ່ອນ ແລະ ຫຼັງແມ່ນໄດ້ນຳມາສົມຫຽບກັນ.
 3. ສໍາລັບຂໍ້ມູນທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ທີ່ໄດ້ຈາກກຸ່ມຕົວຢ່າງແມ່ນໄດ້ໃຊ້ໂປ່ງແນວ SPSS ເພື່ອປະຫວັດກວດຄວາມຄືດເຫັນໃນແຕ່ລະງົດບ

3.1.5.2. ການວິເຄາະຂໍ້ມູນຂອງດິນໃນແຕ່ລະຊ່ວງອາຍຸ:

ສໍາລັບອົງປະກອບທາງດ້ານເຄມືຂອງດິນແມ່ນໄດ້ປຽບທຽບແຕ່ລະບັນ ແລະ ແຕ່ລະຊ່ວງອາຍຸ ເຊິ່ງໄດ້ວິ 2 ແບບຄື: 1). ປຽບທຽບແບບເປັນປັດປັດໄຈ ແລະ 2) ປຽບທຽບແຕ່ລະບັນ ໂດຍໄດ້ໃຊ້ Minitab Program (version 2000) ເພື່ອປຽບທຽບ ອົງປະກອບທາງເຄມືເຊັ່ນ: OM, ທາດໄນໂຕູເຈນ (Nitrogen), ຜິດສະຳລັສ (Phosphorus), ໂປຕັດຊ່ຽມ, ຄ່າ pH ແລະ ວິຈະຊັດສ່ວນຂອງດິນ ໃນລະດັບຄວາມເຊື້ອໝັ້ນ 95%.

ບົດທີ 4

ຜົນໄດ້ຮັບ

ຜ່ານການສຶກສາກ່ຽວກັບສະພາບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງປະຊາຊົນກ່ອນ ແລະ ຫຼັງທີ່ປຸກຢາງພາລາ ແລະ ນອກນັ້ນ ແມ່ນໄດ້ລົງເກັບກຳຕົວຢ່າງດິນໃນເຂດສວນຢາງທີ່ລົງສຳພາດ ກໍ່ຕື່ສວນຢາງພາລາຂອງປະຊາຊົນ ສາມາດ ລາຍງານ ຜົນໄດ້ຮັບດັ່ງນີ້:

4.1. ອຸນນະພາບຂອງດິນໃນຝົ້ນທີ່ປຸກຢາງພາລາ

ຈາກຕາຕະລາງທີ 4.1 ທີ່ໄດ້ວິເຄາະຂຶ້ນມູນແບບສົມທຽບເປັນປັດໄຈ ເຊິ່ງສະແດງຄ່າສະເລ່ຍອີງປະກອບທາງ ດ້ວຍຄົມຂອງດິນປຸກຢາງພາລາໃນ 3 ບ້ານ ແລະ ໄລຍະການປຸກທີ່ແຕກຕ່າງກັນຄື: 1 ປີ, 5 ປີ ແລະ 10 ປີ ເຫັນວ່າ: ຄ່າ pH ແລະ N ສໍາລັບສົມທຽບ 3 ບ້ານແມ່ນບໍ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ($P>0.05$) , ແຕ່ຖ້າມາສົມທຽບໄລຍະຫ່າງ ຂອງການປຸກຢາງພາລາແມ່ນເຫັນວ່າມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ($P<0.05$) ແລະ ເຫັນວ່າ: ສວນຢາງທີ່ປຸກ 1 ປີແມ່ນ ມີຄ່າສູງກວ່າ ($P<0.05$), ແຕ່ສໍາລັບຄ່າ OM, P, K, BD, ຊາຍ, ດິນໜຽວ ແລະ ດິນຕິມ ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງ ກັນບໍ່ວ່າຈະເປັນການສົມທຽບ 3 ບ້ານ ແລະ ໄລຍະຂອງການປຸກ ແລະ ເຫັນໄດ້ວ່າ: ຄ່າ OM, K, sand ແມ່ນບ້ານ ວັງມິນສູງກວ່າ ແຕ່ຄ່າອື່ນໆ ຜັດຕ່າງວ່າ, ຄ່າ P ແລະ ດິນໜຽວ ແມ່ນບ້ານຫ້ວຍລຽງສູງກວ່າ ແລະ ເຫັນວ່າ ເມື່ອປຸກຢາງພາລາໄດ້ຫຼາຍປີແມ່ນຮັດໃຫ້ຄ່າອີງປະກອບທາງດ້ານຄົມຫຼຸດລົງ ຫຼື ແຮດໃຫ້ຄວາມອຸດິມສົມບຸນຫຼຸດລົງຕາມ ໄລຍະວາຂອງການປຸກ, ສໍາລັບຊັດສ່ວນຂອງເນື້ອດິນແມ່ນເຫັນວ່າ ຊາຍມີເປີເຊັ້ນສູງກວ່າຫຼູ້ ແລະ ມີແນວໂນມ ເພີ່ມຂຶ້ນຕາມໄລຍະຂອງການປຸກຢາງພາລາ ($P<0.05$).

ຕາຕະລາງທີ 4.1: ຄ່າສະເລ່ຍອີງປະກອບທາງດ້ານຄົມຂອງດິນປຸກຢາງພາລາໃນ 3 ບ້ານ ແລະ ໄລຍະການປຸກທີ່ ແຕກຕ່າງກັນ

ລາຍການ	ບ້ານ			<i>P</i>	ປີ			SEM	<i>P</i>
	ວັງມິນ	ຫ້ວຍລຽງ	ນາຈາງ		1	5	10		
pH	4.45	4.42	4.38	0.389	5.06 ^a	4.35 ^b	3.95 ^c	0.040	<0.001
OM, %	2.80 ^a	2.51 ^b	2.37 ^c	<0.001	3.24 ^a	2.36 ^b	2.08 ^c	0.032	<0.001
N- NH4, mg/kg	0.27	0.27	0.25	0.549	0.29	0.26	0.25	0.013	0.141
P, mg/kg	3.49 ^b	4.45 ^a	4.36 ^a	<0.001	4.25	4.17	3.88	0.109	0.053
K, mg/kg	213.3 ^a	206.7 ^b	163.3 ^c	0.005	300 ^a	150 ^b	133.3 ^c	10.740	<0.001
BD, g/cm ³	1.21 ^b	1.21 ^b	1.28 ^a	0.038	1.29 ^a	1.25 ^a	1.16 ^b	0.022	0.001
Soil proportion (ຊັດສ່ວນຂອງດິນ)									
Sand, %	46.54 ^a	37.86 ^b	35.77 ^c	<0.001	36.52 ^c	37.13 ^b	46.53 ^a	0.34	<0.001
Silt, %	29.38 ^b	32.63 ^a	29.29 ^b	<0.001	23.92 ^c	28.63 ^b	38.75 ^a	0.44	<0.001
Clay, %	31 ^b	29.83 ^c	35.03 ^a	<0.001	29.92 ^c	31 ^b	34.94 ^a	0.42	<0.001

ໝາຍເຫັນ: ຕົວອັກສອນທີ່ຍີການຳລັງ^{abc} ທີ່ນອນຢູ່ແຕກຕ່າງກັນຫມາຍເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານສະຖິຕິ ($P<0.05$)

ເມື່ອສັງເກດຄ່າສະເລ່ຍອີງປະກອບທາງຄົມຂອງດິນທີ່ວິເຄາະແຍກເປັນແຕ່ລະບ້ານເຫັນວ່າ: ອີງປະກອບທາງຄົມຂອງດິນແມ່ນຫຼຸດລົງຕາມໄລຍະວາຂອງການປຸກເຊັ້ນ: pH, OM, N, P ແລະ K ແລະ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານສະຖິຕິ ($P<0.05$) ແລະ ເຫັນວ່າຊັດສ່ວນ ຫຼື ເປີເຊັ້ນຂອງດິນຊາຍ (Sand) ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຕາມ

ໄລຍະວລາຂອງການປຸກ ແລະ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານສະຖິຕິ ($P<0.05$), ແຕ່ຊັດສວ່ນຂອງດິນຕິມ (Silt) ແລະ ດິນໝຽວ (Clay) ແມ່ນຫຼຸດລົງຕາມໄລຍະວລາຂອງການປຸກ (ຕາຕະລາງທີ 4.2).

ຕາຕະລາງທີ 4.2: ຄ່າສະເລ່ຍອີງປະກອບທາງດ້ານເຄມືຂອງດິນປຸກຢາງພາລາແຕ່ລະໄລຍະຂອງ ບ້ານ ວຽງມິນ

ຊື່ບ້ານ	ລາຍການ	ປີທີ			SEM	<i>p</i>
		1	5	10		
	pH	5.06 ^a	4.35 ^b	3.95 ^c	0.101	<0.001
	OM, %	3.74 ^a	2.40 ^b	2.25 ^c	0.066	<0.001
	N, mg/kg	0.34 ^a	0.26 ^b	0.22 ^b	0.025	0.017
	P, mg/kg	3.31 ^b	3.23 ^c	3.94 ^a	0.141	0.012
ວຽງມິນ	K, mg/kg	400 ^a	140 ^b	100 ^c	11.304	<0.001
	BD,g/cm ³	1.22	1.19	1.22	0.042	0.821
Soil particle size (H)						
	Sand, %	41.88 ^c	49.88 ^a	47.88 ^b	0.774	<0.001
	Silt, %	20.63 ^c	26.75 ^b	40.75 ^a	0.582	<0.001
	Clay, %	31.5	29.75	31.75	0.755	0.180

ໝາຍເຫດ: ຕົວອັກສອນທີ່ຢືກກຳລັງ ^{abc} ທີ່ນອນຢູ່ແຖວດຽວກັນໝາຍເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານສະຖິຕິ ($P<0.05$)

ຈາກຕາຕະລາງທີ 4.3 ເຫັນວ່າ ອີງປະກອບທາງເຄມືຂອງດິນແມ່ນຫຼຸດລົງຕາມໄລຍະວລາຂອງການປຸກເຊັ່ນ: pH, OM, N, P, BD ແລະ K ແລະ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານສະຖິຕິ ($P<0.05$) ແຕ່ຍັງເຫັນວ່າເມື່ອບຸກຮອດປີທີ 10 ຍັງເຫັນວ່າອີງປະກອບທາງເຄມືແມ່ນເຜີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ເຫັນວ່າຊັດສວນ ຫຼື ເປົ້າຂອງດິນຊາຍ (Sand), ດິນຕິມ (Silt) ແລະ ດິນໝຽວ (Clay) ແມ່ນເຜີ່ມຂຶ້ນຕາມໄລຍະວລາຂອງການປຸກ ແລະ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານສະຖິຕິ ($P<0.05$).

ຕາຕະລາງທີ 4.3: ຄ່າສະເລ່ຍອີງປະກອບທາງດ້ານເຄມືຂອງດິນປຸກຢາງພາລາແຕ່ລະໄລຍະຂອງ ບ້ານ ຫ້ວຍລຽງ

ຊື່ບ້ານ	ລາຍການ	ປີທີ			SEM	<i>p</i>
		1	5	10		
	pH	4.83 ^a	4.33 ^b	4.10 ^c	0.046	<0.001
	OM, %	3.24 ^a	2.13 ^b	2.15 ^b	0.037	<0.001
	N, mg/kg	0.28	0.26	0.27	0.012	0.548
	P, mg/kg	5.38 ^a	3.91 ^c	4.07 ^b	0.145	<0.001
	K, mg/kg	300 ^a	150 ^c	170 ^b	21.731	0.02
	BD,g/cm ³	1.38 ^a	1.21 ^b	1.05 ^c	0.030	<0.001
ຫ້ວຍລຽງ	Soil particle size (H)					
	Sand, %	33.85 ^b	29.88 ^a	49.85 ^a	0.345	<0.001
	Silt, %	24.58 ^c	30.53 ^b	42.80 ^a	0.350	<0.001
	Clay, %	26.50 ^c	27.50 ^b	35.50 ^a	0.966	<0.001

ໝາຍເຫດ: ຕົວອັກສອນທີ່ຢືກກຳລັງ ^{abc} ທີ່ນອນຢູ່ແຖວດຽວກັນໝາຍເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານສະຖິຕິ ($P<0.05$)

ຈາກຕາຕະລາງທີ 4.4 ເຫັນວ່າ pH, OM, K ແມ່ນຫຼຸດລົງຕາມໄລຍະເວລາຂອງການປຸກ ແລະ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານສະຖິຕິ ($P<0.05$), ສວນຄ່າ N ເຫັນວ່າມີອຸປະນຸມປີທີ 5 ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ ແຕ່ຮອດປີທີ 10 ແມ່ນຫຼຸດລົງ, ແລະ ຄ່າ P ກໍ່ຄວບ N ແຕ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານສະຖິຕິ ($P<0.05$), ແຕ່ຄ່າ BD ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນໃນປີທີ 5 ແຕ່ຮອດປີທີ 10 ແມ່ນຫຼຸດລົງ ($P<0.05$), ແລະ ເຫັນວ່າຊັດສ່ວນ ຫຼື ເປົ້ອນຂອງດິນຊາຍ (Sand) , ດິນຕິມ (Silt) ແລະ ດິນໝຽວ (Clay) ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຕາມໄລຍະເວລາຂອງການປຸກ ແລະ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານສະຖິຕິ ($P<0.05$).

ຕາຕະລາງທີ 4.4: ຄ່າສະເລ່ຍອີງປະກອບທາງດ້ານເຄມືຂອງດິນປຸກຢາງພາລາແຕ່ລະໄລຍະຂອງ ບ້ານ ນາຈາງ

ຊື່ບ້ານ	ລາຍການ	ປີທີ			SEM	<i>p</i>
		1	5	10		
ນາຈາງ	pH	4.90 ^a	4.18 ^b	4.05 ^c	0.046	<0.001
	OM, %	2.73 ^a	2.55 ^b	1.83 ^c	0.057	<0.001
	N- NH4, mg/kg	0.24	0.27	0.26	0.026	0.669
	P, mg/kg	4.08 ^b	5.38 ^a	3.63 ^c	0.255	0.002
	K, mg/kg	200 ^a	160 ^b	130 ^c	20.950	0.113
	BD, g/cm ³	1.29 ^b	1.34 ^a	1.22 ^c	0.039	0.141
	Soil particle size (H)					
	Sand, %	33.83 ^b	31.63 ^c	41.85 ^a	0.591	<0.001
	Silt, %	26.55 ^c	28.63 ^b	32.70 ^a	1.122	0.011
	Clay, %	31.75 ^c	35.75 ^b	37.58 ^a	0.336	<0.001

ໝາຍເຫດ: ຕົວອັກສອນທີ່ຍີກກຳລັງ ^{abc} ທີ່ນອນຢູ່ແຫວງວັນໝາຍເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານສະຖິຕິ ($P<0.05$)

4.2. ຂໍ້ມູນເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງກຸ່ມຕົວຢ່າງ

4.2.1. ຂໍ້ມູນຝຶ່ນຖານຂອງກຸ່ມຕົວຢ່າງ

ຈາກການສຶກສາໂດຍການສໍາພາດກຸ່ມປະຊາກອນຕົວຢ່າງຈຳນວນ 72 ຄືນ ພົບວ່າ: ຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນສ່ວນໃຫຍ່ເປັນເຜດຊາຍຫຼາຍກວ່າເຜດຍິງ ມີຈຳນວນ 56 ຄືນ ກວມເອົາ 77.78 ສ່ວນຮ້ອຍ, ສ່ວນເຜດຍິງມີຜຽງ 16 ຄືນ ກວມເອົາ 22.22 ສ່ວນຮ້ອຍ ສັງເກດໃນຕາຕະລາງທີ 4.5 ລຸ່ມນີ້

ຕາຕະລາງທີ 4.5: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບເຜດ

ລ/ດ	ເຜດ	ຈຳນວນ (ຄືນ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ຍິງ	16	22.22
2	ຊາຍ	56	77.78
	ລວມ	72	100

ຈາກການສຶກສາໂດຍການສໍາພາດກຸ່ມປະຊາກອນຕົວຢ່າງຈຳນວນ 72 ຄືນ ພົບວ່າ: ມູນທີ່ໄດ້ຈາກກຸ່ມປະຊາກອນຜູ້ສໍາພາດທີ່ຫຼາຍກວ່າ 26 ປີ ຂຶ້ນໄປ ແລະ ຊົ່ວງທີ່ມີອາຍຸ >35 ປີແມ່ນກວມ 46 ຄືນ, ຮອງລົງມາແມ່ນຊ່ວງອາຍຸ 26-30 ປີ = 18 ຄືນ ແຕ່ກວ່າໜີ່ແມ່ນ 31-35 ສັງເກດໃນຕາຕະລາງທີ 4.6 ລຸ່ມນີ້:

ຕາຕະລາງທີ 4.6: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບອາຍ

ລ/ດ	ຊັ່ງອາຍ (ປີ)	ຈຳນວນ (ຄືນ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ຕ່າງວ່າ 15	0	-
2	15-20	0	-
3	21-25	0	-
4	26-30	18	25.00
5	31-35	8	11.11
6	ສູງກວ່າ 35	46	63.89
ລວມ		72	100

ຈາການສຶກສາຂອງກຸ່ມປະຊາກອນ ພິບວ່າ: ຊຸນຜົ່າກິມມຸກວມເປີເຊັ້ນຫຼາຍກວ່າຫຼຸດ: 66 ຄືນ ກວມເອົາ 91.67 ສ່ວນຮ້ອຍ ຮອງລົງມາແມ່ນຊຸນຜົ່າລາວລຸ່ມ 6 ຄືນ ກວມເອົາ 8.33 ສ່ວນຮ້ອຍ ສ່ວນຊຸນຜົ່າມື້ງແມ່ນບໍ່ມີເລີຍ ສັງເກດໃນຕາຕະລາງທີ 4.7 ລຸ່ມນີ້

ຕາຕະລາງທີ 4.7: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຊຸນຜົ່າ

ລ/ດ	ຊຸນຜົ່າ	ຈຳນວນ (ຄືນ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ລາວລຸ່ມ	6	8.33
2	ກິມມຸ	66	91.67
3	ມື້ງ	0	-
4	ອື່ນງົງ	0	-
ລວມ		72	100

ສໍາລັບຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສາສະໜາທີ່ໄດ້ຈາກຂໍ້ມູນສໍາພາດ ແລະ ຕອບແບບຝອມແມ່ນເຫັນວ່າ: ຜູ້ທີ່ຖືສາສະໜາພຸດແມ່ນກວມຫຼາຍກວ່າຫຼຸດ: 40.28 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຮອງລົງມາແມ່ນສາສະໜາຜີ 36.11 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຕໍ່ກວ່າຫຼຸດແມ່ນສາສະໜາຄົດ 23.61 ສ່ວນຮ້ອຍ (ດັ່ງຕາຕະລາງທີ 4.8)

ຕາຕະລາງທີ 4.8: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສາສະໜາ

ລ/ດ	ສາສະໜາ	ຈຳນວນ (ຄືນ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ຝຸດ	29	40.28
2	ຜີ	26	36.11
3	ຄຣິດ	17	23.61
4	ອື່ນງົງ	0	-
ລວມ		72	100

ຈາກຕາຕະລາງທີ 4.9 ເຫັນວ່າ: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບລະດັບການສຶກສາແມ່ນເຫັນວ່າ: ຂໍ້ມູນທີ່ຜູ້ໃຫ້ສໍາພາດແມ່ນມີລະດັບການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມສຶກສາກວມສູງກວ່າຫຼຸດ: 63.89 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຮອງລົງມາແມ່ນ ມ ຕົ້ນ ແລະ ມ ປາຍ ກວມເຖິງ 29.17 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ບໍ່ຮັບໜັງສີແມ່ນບໍ່ມີເລີຍ.

ຕາຕະລາງທີ 4.9: ຂໍ້ມູນກ່ຽວຂ້ອງລັບການສຶກສາ

ລ/ດ	ລະຫັບການສຶກສາ	ຈຳນວນ (ຄົນ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ບໍ່ຮັບໜັງສື	0	-
2	ຊັ້ນປະໂຄມສຶກສາ	46	63.89
3	ມ.ຕິນ/ ມ.ປາຍ	21	29.17
4	ຊັ້ນຕິນ/ຊັ້ນກາງ/ຊັ້ນສູງ	4	5.56
5	ປະລິນຍາຕີ	0	-
6	ສູງກວ່າປະລິນຍາຕີ	1	1.39
ລວມ		72	100

ສໍາລັບຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບອາຊີບຫຼັກແມ່ນເຫັນວ່າ ນອກຈາກທີ່ປຸກຢາງພາລາແລ້ວ ຊາວສວນທີ່ປຸກຢາງພາລາ ຍັງມີອາຊີບອື່ນໆ ອີກ ເຊິ່ງເຫັນວ່າມີ: ຄ້າຂາຍ, ຊາວກະສຶກອນ, ພະນັກງານ ແລະ ທຳການຜະລິດ ເປັນຕົ້ນ ເຊິ່ງກວມຫຼາຍກວ່າໜຸ້ແມ່ນ ອາຊີບເປັນຊາວກະສຶກອນ 61 ຄົນ ກວມເອົາ 84.72 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຮອງລົງມາແມ່ນທຳການຜະລິດ =11.11 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຕ່າງກວ່າໜຸ້ແມ່ນເກົ່າຂາຍ ແລະ ພະນັກງານ (2.78 ແລະ 1.39 ສ່ວນຮ້ອຍ) ຕາມລຳເຟ.

ຕາຕະລາງທີ 4.10: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບອາຊີບຫຼັກ

ລ/ດ	ອາຊີບ	ຈຳນວນ (ຄົນ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ຄ້າຂາຍ	2	2.78
2	ຊາວກະຊີກອນ	61	84.72
3	ພະນັກງານ	1	1.39
4	ທຳການຜະລິດ	8	11.11
ລວມ		72	100

ນອກຈາກການປຸກຢາງພາລາທີ່ເປັນການສ້າງລາຍຮັບຫຼັກໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວແລ້ວຍັງເຫັນວ່າ ຍັງມີອາຊີບອື່ນໆ ອີກເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ການກະສິກຳ 59 ຄົນ ເຊິ່ງກວມເຖິງ 81.94 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຮອງລົງມາແມ່ນຮັບຈ້າງທີ່ວໄປ ແລະ ການເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງໄປຂາຍ ເຊິ່ງກວມເອົາ 8.33 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ 5.56 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຍັງມີອີກຈຳນວນທີ່ໜຶ່ງຄືຄ້າຂາຍ = 4.17 ສ່ວນຮ້ອຍ (ຕາຕະລາງທີ 4.11).

ຕາຕະລາງທີ 4.11: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບອາຊີບສໍາຮອງ

ລ/ດ	ອາຊີບ	ຈຳນວນ (ຄົນ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ການຮະສິກຳ	59	81.94
2	ຮັບຈ້າງ	6	8.33
3	ເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ	4	5.56
4	ຫາປາ ແລະ ລ່າສັດ	0	-
5	ຄ້າຂາຍ	3	4.17
6	ອື່ນໆ (ລະບຸອາຊີບ)	0	-
ລວມ		72	100

ສໍາລັບຈຳນວນສະມາຊີກພາຍໃນຄອບຄົວກໍເຫັນວ່າ: ອາຍຸທີ່ຢູ່ໃນຊ່ວງ 20-29 ແລະ 40 ປີຂຶ້ນໄປແມ່ນຫຼາຍກວ່າໜຸ້ມື, ຮອງລົງມາແມ່ນຊ່ວງອາຍຸ 1-9; 10-19 ແລະ 30-39 ປີ ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ: ຍັງມີແຮງງານທີ່ຈະເຮັດວຽກສໍາລັບການປຸກຢາງຢູ່ (ຕາຕະລາງທີ 4.12).

ຕາຕະລາງທີ 4.12: ຂຶ້ນກ່ຽວກັບຈຳນວນສະມາຊີກພາຍໃນຄອບຄົວຕາມເກີນອາຍຸແຕ່ລະຊ່ວງ

ລ/ດ	ອາຍຸ	ຈຳນວນ	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	1-9 ປີ	69	15.33
2	10 - 19 ປີ	71	15.78
3	20-29 ປີ	116	25.78
4	30-39 ປີ	89	19.78
5	40 ປີ ຂຶ້ນໄປ	105	23.33
ລວມ		450	100

ສໍາລັບຂໍ້ນໃນການຍ້າຍຖິ່ນຖານມາອາໃສຢູ່ອຸດືມໄຊ ເຫັນວ່າ ຕໍ່ກວ່າ 5 ປີແມ່ນກວມຫຼາຍກວ່າໜຸ້ມື, ຮອງລົງມາແມ່ນຫຼາຍກວ່າ 15 ປີ ແລະ ຕໍ່ກວ່າໜຸ້ມືແມ່ນຢູ່ລະຫວ່າງ 5-15 ປີ (ຕາຕະລາງທີ 4.13).

ຕາຕະລາງທີ 4.13: ຂຶ້ນກ່ຽວກັບໄລຍະມາອາໃສ

ລ/ດ	ໄລຍະ	ຈຳນວນ (ຄົນ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ຕໍ່ກວ່າ 5 ປີ	29	40.28
2	5 ຫາ 10 ປີ	10	13.89
3	10 ຫາ 15 ປີ	8	11.11
4	ຫຼາຍກວ່າ 15 ປີ	25	34.72
ລວມ		72	100

ສໍາລັບເຫດຜົນຂອງການຍ້າຍຖິ່ນຖານແມ່ນເຫັນວ່າ: ການຍ້າຍຖິ່ນຖານສາເຫດຫຼັກແມ່ນມາຈາກການແຕ່ງງານ ແລະ ຍ້າຍໄປກັບຄອບຄົວຈຳນວນ 63 ຄອບຄົບຄົວ ເຊິ່ງກວມເອົາ 87.5 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຮອງລົງມາແມ່ນການຍ້າຍມາເອງ ຫຼື ການຍ້າຍມາດ້ວຍຕົນເອງ 7 ຄອບຄົວ ເຊິ່ງກວມເອົາ 9.7 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຕໍ່ກວ່າໜຸ້ມືແມ່ນການຍ້າຍມາຢູ່ກັບຝຶ່ນໜົງ = 2.78 ສ່ວນຮ້ອຍ (ຕາຕະລາງທີ 4.14).

ຕາຕະລາງທີ 4.14: ຂຶ້ນກ່ຽວກັບໄລຍະມາອາໃສ

ລ/ດ	ສາເຫດ	ຈຳນວນ (ຄົນ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ຍ້າຍຖານຝຶ່ນໜົງ	2	2.78
2	ຕ້ອງການຍ້າຍມາ	7	9.72
3	ແຕ່ງງານກັບຄົບໃນບ້ານ	63	87.50
4	ຖືກຜົນກະທົບໃນຂອງເຊື່ອນ	0	-
ລວມ		72	100

ສໍາລັບຄວາມຕ້ອງການໃນການຍົກຍ້າຍຖື່ນຖານຈາກ ອຸດົມໄຊ ໄປປ່ອນອື່ນແມ່ນເຫັນວ່າ: ບໍ່ຕ້ອງການຍ້າຍ ໄປປ່ອນອື່ນແມ່ນກວມຫຼາຍກ່ອນໜີ້ ເຊິ່ງກວມເຖິງ 81.94 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຍັງບໍ່ແນ້ໃຈກວມເຖິງ 16.67 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຕ້ອງການຍ້າຍແມ່ນຕໍ່ກ່ອນໜີ້ = 1.39 ສ່ວນຮ້ອຍ (ດັ່ງຕາຕະລາງທີ 4.15).

ຕາຕະລາງທີ 4.15: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການໃນການຍ້າຍຖື່ນຖານ

ລ/ດ	ຄວາມຕ້ອງການ	ຈຳນວນ (ຄົນ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ຕ້ອງການໄປຢູ່	1	1.39
2	ບໍ່ຕ້ອງການຍ້າຍ	59	81.94
3	ຍັງບໍ່ແນ້ໃຈ	12	16.67
	ລວມ	72	100

ໂດຍທີ່ວ່າໄປແລ້ວຈາກຕາຕະລາງທີ 4.16 ແມ່ນເຫັນວ່າ: ທີ່ດິນກະສິກຳກ່ອນປຸກຢາງພາລາແມ່ນມີຈຳນວນຫຼຸດລົງຈາກ 62 ຮຕ ເຫຼືອຝຽງ 44 ຮຕ ເຊິ່ງສາເຫດແມ່ນອາດມາຈາກການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກຳສິກຳທັນໄປປຸກຢາງພາລາ ແລະ ນອກນັ້ນແມ່ນຖືວ່າບໍ່ຫຼຸດຫຼາຍເຊັ່ນ: ດິນປຸກຜິດຊະນິດອື່ນໆ ຈາກ 14 ຮຕ ຍັງເຫຼືອ 13 ຮຕ, ສ່ວນດິນປ່າໄມ້ ແມ່ນເຝື່ນຂຶ້ນຈາກ 2 ມາເປັນ 4 ຮຕ.

ຕາຕະລາງທີ 4.16: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ລ/ດ	ປະົກທີ່ດິນ	ກ່ອນການປຸກຢາງ		ຫຼັງການປຸກຢາງ	
		ນັ້ອທີ (ຮຕ)	ເນື້ອທີ (ຮຕ)	ນັ້ອທີ (ຮຕ)	ເນື້ອທີ (ຮຕ)
1	ທີ່ດິນກະສິກຳ	62		44	
2	ທີ່ດິນປ່າໄມ້		2		4
3	ທີ່ດິນປຸກຜິດຊະນິດອື່ນໆ		14		13
	ລວມ	78		61	

ນອກຈາກອາຊີບອື່ນໆ ແລ້ວຍັງເຫັນວ່າ: ພວກເຂົາເຈົ້າຍັງມີສັດລົງອີກໂດຍສະເພາະແມ່ນ: ວົວ-ຄວາຍ, ຫຼຸ ແລະ ໄກ່ ເຊິ່ງເຫັນວ່າ: ຫຼັງຈາກມີສ່ວນຢາງພາລາແລ້ວ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ສັດລົງມີຈຳນວນເຝື່ນຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະທີ່ເຝື່ນຂຶ້ນຫຼາຍແມ່ນໄກ່, ຮອງລົງມາແມ່ນໜີ້ ແລະ ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວຍັງເຫັນວ່າ ຈຳນວນສັດລົງແມ່ນຍັງເຝື່ນຂຶ້ນບໍ່ຫຼາຍ (ຕາຕະລາງທີ 4.17).

ຕາຕະລາງທີ 4.17: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການລົງສັດລົງໃນຄອບຄົວ

ລ/ດ	ຊະນິດສັດລົງ	ກ່ອນປຸກຢາງ		ຫຼັງການປຸກຢາງ	
		ມີ	ຈຳນວນ (ຮຕ)	ມີ	ຈຳນວນ (ຮຕ)
1	ຄວາຍ	✓	18	✓	21
2	ວົວ	✓	126	✓	165
3	ຫຼຸ	✓	30	✓	49
4	ໄກ່	✓	615	✓	934
	ລວມ		789		1,169

4.2.2. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບບ້ານຕ່າງໆ ທີ່ສໍາພາດຈາກນາຍບ້ານ

ຂໍ້ມູນນອກຈາກທີ່ໄດ້ຈາກຜູ້ປຸກຢາງພາລາແລ້ວຢູ່ໄດ້ມີການສໍາພາດຂໍ້ມູນຈາກນາຍບ້ານຫັງ 3 ບ້ານເຊິ່ງໄດ້ຂໍ້ມູນຄື:

ຈາກຕາຕະລາງທີ 4.18 ເຫັນວ່າ ດິນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຖືກນຳໄປໃຊ້ປະໂຫຍດຫຼາຍໂດຍສະແພາະແມ່ນປະເພດ ດິນກະສິກຳທີ່ໄປ ກວມເຖິງ 1,699.09 ຮຕ= 88.19 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຮອງລົງມາແມ່ນດິນທີ່ນຳໃຊ້ໃນການປຸກຢາງພາລາ ເຊິ່ງກວມເອົາ 187.5 ຮຕ = 9.73 ສ່ວນຮ້ອຍ.

ຕາຕະລາງທີ 4.18: ຂໍ້ມູນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນພາຍໃນບ້ານ

ລ/ດ	ປະເພດທີ່ດິນ	ເນື້ອທີ່ (ຮຕ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ທີ່ດິນກະສິກຳ	1,699.09	88.19
2	ທີ່ດິນປ້ານໄມ້	4	0.21
3	ດິນປຸກຢາງພາລາ	187.5	9.73
4	ດິນປຸກໄມ້ສັກ	0	0.00
5	ທີ່ດິນປຸກສ້າງ	13	0.67
6	ທີ່ດິນນຳໃຊ້ອື່ນໆ	23	1.19
ລວມ		1,926.59	100

ຈຳນວນສັດລ້ຽງ ເຫັນວ່າ ສັດປີກມີຫຼາຍກວ່າໜຸ້ມື, ຮອງລົງມາແມ່ນງົວ, ໝຸ້ ແລະ ຄວາຍຕາມລຳດັບ (ດັ່ງຕາຕະລາງທີ 4.19)

ຕາຕະລາງທີ 4.19: ສັດລ້ຽງຊະນິດຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ໃນບ້ານ

ລ/ດ	ຊະນິດສັດລ້ຽງ	ທັງໝົດພາຍໃນບ້ານ		
		ມີ	ຈ/ນ (ໂຕ)	ບໍ່ມີ
1	ຄວາຍ	✓	66	×
2	ງົວ	✓	651	
3	ໝຸ້	✓	389	
4	ສັດປີກ	✓	3,998	
ລວມ			5,104	

ດ້ານຄວາມຄິດເຫັນຂອງປະຊາຊົນຜູ້ປຸກຢາງພາລາຕໍ່ກັບຜົນປະໂຫຍດພາຍໃນຄອບຄົວຜົບວ່າ ຄວາມຄິດເຫັນສູງກວ່າໜຸ້ມື່ແມ່ນ ການປຸກຢາງພາລາສ້າງອາຊີບ ແລະ ມີອາຊີບທີ່ໜັ້ນຄົງ ມີຄ່າເທົ່າກັບ ($\bar{x} = 4.67$) ຮອງລົງມາແມ່ນ ຄອບຄົວມີຄວາມເຜິ່ນຝຶ່ນໃຈໃຫ້ກັບການປຸກຢາງພາລາ, ການປຸກຢາງພາລາໄດ້ຮັດໃຫ້ລາຍຈ່າຍຂອງທ່ານເຜີ່ມຂຶ້ນ, ຖ້າມີໂຄງການມາລົງທຶນໃນບ້ານ ໄດ້ຊ່ວຍເຫຼືອທຶນບຸລະນະຜົ້ນຖານໂຄງລ່າງຂອງບ້ານ (ຕະຫຼາດ, ໂຮງຮຽນ, ໂຮງໝໍ) (ຕາຕະລາງທີ 4.20).

ຕາຕະລາງທີ 4.20: ດ້ວນຜົນປະໂຫຍດ ພາຍໃນບ້ານ

ລ/ດ	ແນວຄວາມຄືດເຫັນ	ດີ້ຫຼາຍ	ດີ	ປານກາງ	ໜ້ອຍ	ໜ້ອຍສຸດ	\bar{X}	SD
1	ເມື່ອປຸກຢາງພາລາແລ້ວເປັນທິດທາງໃນການ ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ	72	0	0	0	0	5.00	0.000
2	ການປຸກຢາງພາລາໄດ້ສ້າງອາຊີບ ແລະ ວຽກ ຮັດງານທຳໃຫ້ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານ	65	7	0	0	0	4.67	0.577
3	ການປຸກຢາງພາລາເຮັດໃຫ້ລາຍຈ່າຍຂອງ ປະຊາຊົນຜົມຂຶ້ນ	56	16	0	0	0	4.67	0.577
4	ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານມີຄວາມຜົ່ງໃຈໃນ ການປຸກຢາງພາລາ	72	0	0	0	0	5.00	0.000
5	ມີໂຄງການໄດ້ຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ມີບຸລະນະຝົ້ນຖານ ໂຄງລ່າງຂອງບ້ານ (ຕະຫຼາດ, ໂຮງຮຽນ, ໂຮງ ໜໍ)	2	23	46	1	0	3.67	1.528
ລວມ							4.00	0.54

ຢ່າງໄດ້ກໍ່ຕາມເຖິງວ່າການປຸກຢາງພາລາໄດ້ມີການສ້າງລາຍຮັບ, ວຽກຮັດງານທຳ ເຊິ່ງສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ຊີວິດ
ການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າດີຂຶ້ນນັ້ນ ແຕ່ກໍ່ຢ່າງເກີດບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ້ງຕ່າງໆ ກັບປະຊາຊົນບາງທ່ານທີ່ບໍ່ໄດ້ປະໂຫຍດຈາກ
ການປຸກຢາງພາລາ ແລະ ນອກນັ້ນ ຍັງສິ່ງຜົນກະທົບໂດຍກົງແກ່ພວກເຂົາເຈົ້າ ອັນເນື່ອງ ມາຈາກການປຸກຢາງພາລາ
ໄດ້ມີການສ້າງລະບຽບການ ເຊິ່ງໄປຂັດຜົນປະໂຫຍດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ແລະ ນອກນັ້ນ ຍັງເຮັດໃຫ້ວິຖີຊີວິດຂອງ
ເຂົາເຈົ້າມີການປ່ຽນແປງໄປນຳ ໂດຍສະແພະແມ່ນການເກີດຂໍ້ຂັດແຍ້ງໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ໂຄງການທີ່ມາສໍາ
ປະການປຸກຢາງພາລາບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ສັນຍາການຮ້ອງຂໍຂອງປະຊາຊົນ (ດັ່ງຕາຕະລາງທີ 4.21).

ຕາຕະລາງທີ 4.21: ແນວຄວາມຄືດເຫັນຂອງນາຍບ້ານກ່ຽວກັບດ້ວນລະບຽບການພາຍໃນບ້ານ

ລ/ດ	ແນວຄວາມຄືດເຫັນ	ດີ້ຫຼາຍ	ດີ	ປານກາງ	ໜ້ອຍ	ໜ້ອຍສຸດ	\bar{X}	SD
1	ການປຸກຢາງພາລາ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດມີບັນຄວາມຂັດ ແຍ້ງທາງສັງຄົມ (ດິນ, ອາຊີບ) ທັງມີໂຄງການໄດ້ດຳເນີນການໂດຍຮ່ວມກັບບ້ານ	0	1	1	1	0	3.00	1.000
2	ແລະ ໄດ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ສັນຍາການຮ້ອງຂໍຂອງ ປະຊາຊົນ ປ/ຊ ສາມາດໄປຈ້າງແຮງງານຮັດວຽກນຳຄອບຄົວທີ່	1	2	0	0	0	4.33	0.577
3	ບຸກຢາງ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນຄ່າແຮງງານທີ່ເໝີ ະສີມ	1	2	0	0	0	4.33	0.577
ລວມ							3.88	0.718

ນອກຈາກມີຜົນກະທົບຕໍ່ການກະສິກໍາອື່ນໆ ແລ້ວ ຍັງສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ເກີດການທຳລາຍບໍ່ໄມ້ ໃນການ
ຂະໜາຍາຍເນື້ອທີ່ໃນການປຸກຢາງພາລາ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ສັດບໍ່ບາງຈະນິດ ແລະ ສັດນໍ້າສູນຫາຍໄປ ຫຼື ທີ່ໄປບ່ອນອື່ນ
ແລະ ນອກນັ້ນ ຍັງເຮັດໃຫ້ເນື້ອທີ່ໃນການລຽງສັດຫຼຸດລົງ ແລະ ທີ່ສ່າຄັນແມ່ນເຮັດໃຫ້ດິນເຊື່ອມໄຊມ ແລະ ຍາກທີ່
ຈະຝຶນຝູຄືນກັບມາ (ຕາຕະລາງທີ 4.22).

ຕາຕະລາງທີ 4.22: ຄວາມຄິດເຫັນຂອງນາຍບ້ານກ່ຽວກັບດ້ານອານຸລັກ

ລ/ດ	ດ້ານອານຸລັກ	ດີໍ້ຢາຍ	ດີ	ປານ ກາງ	ໜ້ອຍ	ໜ້ອຍ ສຸດ	\bar{X}	SD
1	ການປຸກຢາງພາລາໄດ້ມີການບຸກເບີກ ແລະ ທຳລາຍເືັ່ນ ທີ່ໃນປ້າມໝູາຍ	1	0	2	0	0	3.67	1.155
2	ຜ້າມີຫາງໂຄງການມາລົງທຶນໄດ້ຕອບແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຕາມທີ່ໄດ້ສັນຍາໄວ້	1	1	1	0	0	4.00	1.000
3	ຜົ່ນທີ່ອ່ອມຮອບສວນປຸກຢາງພາລາແມ່ນໄດ້ຮັດໃຫ້ ສັດນໍ້າ ແລະ ສັດບໍານາງຊະນິດຖືກທຳລາຍ ແລະ ຫົງໄປ	2	0	1	0	0	4.33	1.155
4	ການປຸກຢາງພາລາໄດ້ຮັດໃຫ້ຜົ່ນທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ຜົ່ນທີ່ດິນລົງຈະວົງສັດຂອງປະຊາຊົນຫຼຸດໜ້ອຍລົງ	1	0	2	0	0	3.67	1.155
5	ຜົ່ນທີ່ດິນປຸກຢາງພາລາແມ່ນໄດ້ມີການຊຸດໃຊມໝູາຍ ແລະ ຜົ່ນຝູຄືນມາໄດ້ຍ່າງ	0	0	3	0	0	3.00	0.000
ລວມ							3.73	0.893

ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມການປຸກຢາງພາລາ ເຖິງວ່າຈະມີບາງສ່ວນທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດບັນຫາ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ້ງ ແຕ່ກໍ່ຢ່າງສິ່ງ
ຜົນດີຕໍ່ການຝັດທະນາຫາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໂດຍສະເພາະແມ່ນໄດ້ສ້າງສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກເຊັ່ນວ່າ:
ດ້ານການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ, ຕະຫຼາດ, ປັບປຸງເສັ້ນຫາງ ແລະ ມີງົບປະມານບາງສ່ວນໃນການຝັດທະນາໃນ
ການບໍລິຫານວຽກວານຂອງຄະນະບ້ານ (ຕາຕະລາງທີ 4.23).

ຕາຕະລາງທີ 4.23: ຄວາມຄິດເຫັນຂອງນາຍບ້ານກ່ຽວດ້ານຜົ່ນຖານໂຄງລ່າງ

ລ/ດ	ດ້ານຜົ່ນຖານໂຄງລ່າງ	ດີໍ້ຢາຍ	ດີ	ປານກາງ	ໜ້ອຍ	ໜ້ອຍສຸດ	\bar{X}	SD
1	ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກຫາງດ້ານການສຶກ ສາ	2	0	1	0	0	4.33	1.15
2	ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກຫາງດ້ານ ສາທາລະນະສຸກ	2	0	1	0	0	4.33	1.15
3	ຕະຫຼາດ	0	0	2	0	1	2.33	1.15
4	ຖະໜົນທຶນຫາງ	0	2	0	1	0	3.33	1.15
5	ການບໍລິຫານງານຂອງຄະນະບ້ານ	1	1	1	0	0	4.00	1.00
ລວມ							3.66	1.12
								4

4.2.3. ປຽບທຽບສະພາບເສດຖະກິດກ່ອນ ແລະ ຫຼັງຂອງການປຸກຢາງພາລາ

4.2.3.1. ປຽບທຽບລາຍຈ່າຍກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການປຸກຢາງພາລາ

ລາຍຈ່າຍຂອງຄອບຄົວກ່ອນປຸກຢາງພາລາ ເຊິ່ງເຫັນໄດ້ວ່າລາຍຈ່າຍສະເລ່ຍຕໍ່ເດືອນ ຫຼາຍກວ່າ 700,000
ກີບແມ່ນສູງກວ່າໜີ້, ອອງລົງມາແມ່ນຊ່ວງ 300,000-500,000 ກີບ ແລະ ຕໍ່ກວ່າໜີ້ແມ່ນ 500,000-700,000
ກີບ. ສັງເກດຈາກຕາຕະລາງທີ 4.24

ຕາຕະລາງທີ 4.24: ລາຍຈ່າຍຈ່າຍຂອງຄອບຄົວກ່ອນປຸກຢາງພາລາ

ລ/ດ	ລາຍຈ່າຍ (ກີບ/ເດືອນ)	ຈ/ນ (ຄອບຄົວ)	ເປົ້າຕົ້ນ (%)
1	ຕໍ່ກວ່າ 300,000	23	31.94
2	300,000-500,000	22	30.56
3	500,000-700,000	3	4.17
4	ສູງກວ່າ 700,000	24	33.33
	ລວມ	72	100.00

ລາຍຈ່າຍຂອງຄອບຄົວຫຼັງປຸກຢາງພາລາແມ່ນເຫັນວ່າ: ເຖິງຂຶ້ນຫຼາຍໂດຍສະເພາະແມ່ນລາຍຈ່າຍສະເລ່ຍຢູ່ລະຫວ່າງ 500,000-1,000,000 ກີບ ສູງກວ່າໜີ່ =47.22 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຮອງລົງມາແມ່ນລາຍຈ່າຍສະເລ່ຍຢູ່ລະຫວ່າງ 1,500,001-2,000,000 ກີບ=25 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຕໍ່ກວ່າໜີ່ແມ່ນ <500,000 ກີບ (ຕາຕະລາງທີ 4.25).

ຕາຕະລາງທີ 4.25: ລາຍຈ່າຍສະເລ່ຍຕໍ່ເດືອນຂອງຄອບຄົວຫຼັງປຸກຢາງພາລາ

ລ/ດ	ລາຍຈ່າຍ (ກີບ)	ຈ/ນ (ຄອບຄົວ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ຕໍ່ກວ່າ 500,000	4	5.56
2	500,000-1,000,000	34	47.22
3	1,000,001-1,500,000	16	22.22
4	1,500,001-2,000,000	18	25.00
5	ສູງກວ່າ 2,000,000	0	-
	ລວມ	72	100

4.2.3.2. ປຽບທຽບລາຍຮັບກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການປຸກຢາງພາລາ

ລາຍຮັບສະເລ່ຍຂອງຄອບຄົວຕໍ່ເດືອນກ່ອນປຸກຢາງພາລາເຫັນວ່າ: ລາຍຮັບຢູ່ລະຫວ່າງ 300,000-500,000 ກີບສູງກ່ອນໜີ່, ຮອງລົງມາແມ່ນຫຼາຍກວ່າ 700,000 ກີບ ແລະ ຕໍ່ກ່ອນໜີ່ແມ່ນ <300,000 ກີບ (ຕາຕະລາງທີ 4.26).

ຕາຕະລາງທີ 4.26: ລາຍຮັບສະເລ່ຍຕໍ່ເດືອນຂອງຄອບຄົວກ່ອນປຸກຢາງພາລາ

ລ/ດ	ລາຍຮັບ	ຈ/ນ (ຄອບຄົວ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ຕໍ່ກວ່າ 300,000	3	13.0
2	300,000-500,000	8	34.8
3	500,000-700,000	5	21.7
4	ສູງກວ່າ 700,000	7	30.4
	ລວມ	23	100

ລາຍຮັບສະເລ່ຍແມ່ນຄ້າຍຄືກັບລາຍຈ່າຍສະເລ່ຍ ກໍ່ຄື ລາຍຮັບສະເລ່ຍຢູ່ລະຫວ່າງ 500,000-1,000,000 ກີບແມ່ນຫຼາຍກວ່າໜີ່, ຮອງລົງມາແມ່ນ>2,000,000 ກີບ ແລະ ຕໍ່ກວ່າໜີ່ແມ່ນຢູ່ລະຫວ່າງ 1,500,001-2,000,000 ແລະ 1,000,001-1,500,000 ກີບ (ຕາຕະລາງທີ 4.27).

ຕາຕະລາງທີ 4.27: ລາຍຮັບສະລ່ຍຕໍ່ເດືອນຂອງຄອບຄົວຫຼັງປຸກຢາງພາລາ

ລ/ດ	ລາຍຮັບ	ຈ/ນ (ຄອບຄົວ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ຕໍ່າກວ່າ 5,00,000	0	-
2	500,000-1,000,000	30	41.67
3	1,000,001-1,500,000	12	16.67
4	1,500,001-2,000,000	9	12.50
5	ສູງກວ່າ 2,000,000	21	29.17
	ລວມ	72	100

4.2.3.3. ລາຍຮັບສ່ວນໃຫຍ່ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງປຸກຢາງພາລາ

ກົມມາຂອງລາຍຮັບສ່ວນໃຫຍ່ກ່ອນປຸກຢາງພາລາທີ່ກວມຫຼາຍກວ່າໜີ່ແມ່ນມາຈາກການຮັບຈ້າງທົ່ວໄປເຊິ່ງກວມເຖິງ 88.89 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຮອງລົງມາແມ່ນເງິນເດືອນ 5.56 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຕໍ່າກວ່າໜີ່ແມ່ນມາຈາກການຄ້າຂາຍ ແລະ ການຂາຍຜົນຜະລິດ (2.78 ສ່ວນຮ້ອຍ). ສັງເກດຈາກຕາຕະລາງທີ 4.28.

ຕາຕະລາງທີ 4.28: ລາຍຮັບສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຄອບຄົວກ່ອນປຸກຢາງພາລາ

ລ/ດ	ລາຍຮັບ	ຈ/ນ (ຄອບຄົວ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ເງິນເດືອນ	4	5.56
2	ຄ້າຂາຍ	2	2.78
3	ຮັບຈ້າງ	64	88.89
4	ການຂາຍຜົນຜະລິດ	2	2.78
	ລວມ	72	100

ລາຍຮັບສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຄອບຄົວແມ່ນມາຈາກການຂາຍຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ ເຊິ່ງກວມເຖິງ 80.56%, ຮອງລົງມາແມ່ນມາຈາກເງິນເດືອນ =8.33 ສ່ວນຮ້ອຍ, ແລະ ຕໍ່າກວ່າໜີ່ແມ່ນຄ້າຂາຍ ແລະ ຮັບຈ້າງທົ່ວໄປ =5.56 ສ່ວນຮ້ອຍ (ຕາຕະລາງ 4.29).

ຕາຕະລາງທີ 4.29: ລາຍຮັບສ່ວຍໃຫຍ່ຂອງຄອບຄົວຫຼັງປຸກຢາງພາລາ

ລ/ດ	ລາຍຮັບ	ຈ/ນ (ຄອບຄົວ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ເງິນເດືອນ	6	8.33
2	ຄ້າຂາຍ	4	5.56
3	ຮັບຈ້າງ	4	5.56
4	ການຂາຍຜົນຜະລິດ	58	80.56
5	ອື່ນງ	0	-
	ລວມ	72	100

ຈາກລາຍຮັບ-ລາຍຈ່າຍ ແລະ ລາຍຮັບສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຄອບຄົວກ່ອນ ແລະ ຫຼັງປຸກຢາງພາລາ ສາມາດມາຕີລາຄາປະເຟດຖານະຂອງຄອບຄົວ ເຊິ່ງສາມາດຈັດປະເຟດຂອງຄອບຄົວແລ້ວແມ່ນເຫັນວ່າ: ຄອບຄົວທີ່ຝ່າຍມີກຸ້ມື່ງກຸ້ມ ກິນ ແມ່ນກວມເປີເຊັນຫຼາຍກວ່າໜີ່ ເຊິ່ງກວມເຖິງ 68.06 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຮອງລົງມາແມ່ນຄອບຄົວທີ່ມີເງິນເກັບໄວ້

จำนวนหนึ่ง เฉี่ยงเท่ากับ 26.39 ส่วนร้อย และ ยังมีตอบถูกากย์ เฉี่ยงก้มเที่ยง 5.56 ส่วนร้อย (ตามตารางที่ 4.30).

ตารางที่ 4.30: จัดแบ่งเดือนของตอบถูก

ລ/ດ	ລາຍຮັບ	ຈຳນວນ (ຄອບຄົວ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ຄອບຄົວເຫຼືອກິນ	19	26.39
2	ຄອບຄົວກຸມກິນ	49	68.06
3	ຄອບຄົວທຸກຍາກ	4	5.56
	ລວມ	72	100.00

นอกจากนี้, ยังสามารถตีว่าสาเหตุของการตอบถูกากย์จากที่แสดงส่วนป่าง ภักดีมิลัยรับจากงานขาย ป่างผลิตแล้วเป็นเห็นว่า: กิจกรรมที่ 61.11 ส่วนร้อย, รองลงมาเป็นกิจกรรมเล็กน้อย หมายความว่า ลาຍຈ່າຍກໍຍິງສູງຢູ່ และ อີກຢ່າງໜຶ່ງເປັນຜະສະພາບເສດຖະກິດໃນປະຈຸບັນ เฉี่ยงก้มเที่ยง กิจกรรมเล็กน้อย หมายความว่า ลาຍຈ່າຍກໍຍິງສູງຢູ່ และ อີກຢ່າງໜຶ່ງເປັນຜະສະພາບເສດຖະກິດໃນປະຈຸບັນ เฉี่ยงก้มเที่ยง 33.33 ส่วนร้อย และ บางຄອບຄົວກໍຕອບວ່າ ยังຄືເກົ່າ ແຕ່ກໍມີຜຽງເລັກນ້ອຍ เฉี่ยงກົມ 1.39 ส່ວນຮ້ອຍ (ตารางที่ 4.31).

ตารางที่ 4.31: สะพາບຊື່ວິດການເປັນຢູ່

ລ/ດ	ລາຍຮັບ	ຈ/ນ (ຄອບຄົວ)	ສ່ວນຮ້ອຍ
1	ຄືເກົ່າ	1	1.39
2	ດີຂຶ້ນເລັກນ້ອຍ	24	33.33
3	ດີຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າເກົ່າ	44	61.11
4	ຂາດເຂີນກວ່າເກົ່າ	3	4.17
	ລວມ	72	100

4.2.4. ແນວຄວາມຄິດເຫັນຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ການປຸກຢາງພາລາ

ສໍາລັບແນວຄິດລືເລີ່ມໃນການປຸກຢາງພາລາຂອງພວກເຂົາເຈົ້າແມ່ນມາຈາກຫຼາຍສາເຫດທີ່ເປັນແຮງຈຸງໃຈ ໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາເຈົ້າເກີດແນວຄິດລືເລີ່ມໃນການຫັນຈາກອາຊີບອື່ນມາປຸກຢາງພາລາ ເຊິ່ງໃນນີ້ແມ່ນເຫັນວ່າ ປັດໄຈທີ່ ຄວາມສິນໃຈຫຼາຍກວ່າໜີ່ ທີ່ນອກຈາກການໄດ້ມາຈາກການສືບທອດມູນມໍລະດົກ ເຊິ່ງແມ່ນ: ໄດ້ພືບປະແລກປົງນຄວມຄິດເຫັນ ກັບ ກະສົດກອນຜູ້ປຸກຢາງ ເຊິ່ງມີຄ່າສະເລ່ຍໃນລະດັບດີຫຼາຍ (4.58) ແລະ ນອກນີ້ ຍັງ ມີແຮງຈຸງໃຈ ແລະ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກຫຼາຍປັດໄຈ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ: ຄອບຄົວສະໜັບສະໜູນ, ມີແຮງງານໃນຄອບຄົວຜຽງຝຶ່ງ, ມີຄົນ ແລະ ກຸ່ມຄົນໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ, ມີເວລາຫວ່າງ ໂດຍມີຄ່າສະເລ່ຍໃນລະດັບດີ ແລະ ນອກຈາກນີ້ ຍັງເຫັນໄດ້ຈາກຄອບຄົວອື່ນທີ່ປຸກຢາງພາລາ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຊື່ວິດຂອງພວກເຂົາດີຂຶ້ນ ແລະ ທີ່ສໍາຄັນແມ່ນ ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ ແລະ ທັງເປັນອາຊີບທີ່ໜັ້ນຄົງໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ (ตารางที่ 4.32).

ຕາຕະລາງທີ 4.32: ແນວຄວາມຄິດເຫັນຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ການປຸກຢາງພາລາ

ລ/ດ	ແນວຄວາມຄິດເຫັນ	ດີຫຼາຍ	ດີ	ປານກາງ	ໜ້ອຍ	ໜ້ອຍສຸດ	\bar{X}	SD
1	ມີຊາວບ້ານຄືນອື່ນປຸກ	11	45	13	2	1	3.88	0.749
2	ໄດ້ຝຶບປະເລກປ່ຽນຄວາມຄິດ ເຫັນ ກັບ ກະເສດກອນຜູ້ປຸກຢາງ	42	30	0	0	0	4.58	0.496
3	ຄອບຄົວສະໜັບສະໜູນ	34	27	10	0	1	4.29	0.813
4	ຄືນໃນສະໜັບສະໜູນ	27	31	11	3	0	4.14	0.827
5	ມີກຸ່ມປຸກຢາງໃຫ້ທ່ານສະໜັບສະໜູນ	14	37	17	2	2	3.82	0.877
6	ຜູ້ທີ່ຈະສືບຫອດສວນຢ່າງ	49	21	2	0	0	4.65	0.535
7	ມີແຮງງານໃນຄອບຄົວຜຽງຟໍ ເຮັດໃຫ້ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວໄປ	34	22	16	0	0	4.25	0.801
8	ເຮັດວຽກຢູ່ບ່ອນອື່ນໜ້ອຍລົງ	7	27	13	6	19	2.96	1.388
9	ມີເວລາຫວ່າງຈາກອາຊີບຫຼັກ	10	43	12	6	1	3.76	0.847
10	ລາຍໄດ້ຈາກການກົດປົກຢາງຜຽງຟໍ ການດຳລົງຊີວິດ	16	22	32	1	1	3.71	0.879
ລວມ							4.00	0.82

ແນວຄວາມຄິດຂອງສະມາຊິກພາຍໃນຄອບຄົວຕໍ່ກັບການປຸກຢາງພາລາ ແມ່ນເຫັນວ່າ: ຫຼັງຈາກການປຸກຢາງພາລາແມ່ນເຮັດໃຫ້ມີອາຊີບທີ່ໜັນຄົງ, ມີລາຍຮັບເຝື່ນຂຶ້ນ ແລະ ສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຍຈ່າຍກໍ່ສູງໄປນໍາ ແລະ ນອກນັ້ນ ຍັງສາມາດສືມທຶນໃນການຝັດທະນາຝື້ນຖານໂຄງລ່າງຂອງບ້ານອີກດ້ວຍ ເຊິ່ງມີຄ່າສະເລ່ຍໃນປະດັບດີຫຼາຍ (ຕາຕະລາງທີ 4.33).

ຕາຕະລາງທີ 4.33: ຂຶ້ນດ້ານແນວຄວາມຄິດເຫັນຂອງຄອບຄົວຕໍ່ການປຸກຢາງພາລາ.

ລ/ດ	ແນວຄວາມຄິດເຫັນ	ດີຫຼາຍ	ດີ	ປານກາງ	ໜ້ອຍ	ໜ້ອຍສຸດ	\bar{X}	SD
1	ການປຸກຢາງພາລາ ໄດ້ສ້າງອາຊີບ ແລະ ວຽກ ເຮັດງານທຳໃຫ້ຄອບຄົວທ່ານ	52	16	4	0	0	4.67	0.581
2	ການປຸກຢາງພາລາ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ລາຍຈ່າຍຂອງ ທ່ານເຝື່ນຂຶ້ນ	47	22	2	1	0	4.60	0.620
3	ຄອບຄົວມີຄວາມເຝື່ອຝຶກໃຈໃຫ້ກັບການປຸກ ຢາງພາລາ	47	23	2	0	0	4.63	0.542
4	ຖ້າມີໂຄງການມາລົງທຶນໃນບ້ານ ດັ່ງ ຊ່ວຍເຫຼືອທຶນບຸລະນະຝື້ນຖານໂຄງລ່າງຂອງ ບ້ານ (ຕະຫຼາດ, ໂຮງຮຽນ, ໂຮງໝໍ)	42	8	10	12	0	4.11	1.181
5	ການປຸກຢາງພາລາໄດ້ເຮັດໃຫ້ລາຍຮັບຂອງ ຄອບຄົວຫຼຸດລົງ	13	19	9	4	27	2.82	1.595
ລວມ							4.16	0.90

ຈາກຕາຕະລາງທີ 4.34 ການປຸກຢາງພາລານອກຈາກລະສ້າງອາຊີບ ແລະ ລາຍຮັບແລ້ວ ຍັງເກີດບັນຫາການ
ຂັດແຍ້ງໂດຍສະເພາະແມ່ນບັນຫາທີ່ດິນ ແລະ ອາຊີບ ເຊິ່ງມີຄ່າສະເລ່ຍໃນປະດັບດີ ຫຼື 3.56 ແລະ ນອກນັ້ນ ການປຸກຢາງພາລາຍັງເຮັດໃຫ້ມີການສົ່ງເສີມຈາກໂຄງການ ໂດຍສະເພາະເຂົ້າມາຊ່ວຍໃນການເຮັດສັນຍາ ແລະ ເກີດການຈ້າງງານ ເຊິ່ງເຫັນວ່າມີຄ່າສະເລ່ຍໃນປະດັບດີ.

ຕາຕະລາງທີ 4.34: ດ້ວນລະບຽບການ

ລ/ດ	ດ້ວນລະບຽບການ	ດີຫຼາຍ	ດີ	ປານກາງ	ໜ້ອຍ	ໜ້ອຍສຸດ	\bar{X}	SD
1	ການປຸກຢາງພາລາ ໄດ້ຮັດໃຫ້ເກີດມີບັນຄວາມຂັດແຍ້ງທາງສັງຄົມ (ດິນ, ອາຊີບ)	9	33	22	5	3	3.56	0.948
2	ການປຸກຢາງພາລາໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃນການປຸກຢາງພາລາ	15	37	17	3	0	3.89	0.779
3	ຖ້າມທາງໂຄງການມາຮ່ວມສິ່ງເສີມໄດ້ດຳເນີນການ ແລະ ປະກິບຕາມຂັ້ນສົນຍາ	39	17	15	1	0	4.31	0.850
4	ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນຄ່າແຮງງານທີ່ໝະສົມ	37	26	9	0	0	4.39	0.703
ລວມ							4.04	0.80

ຄວາມຄົດເຫັນຂອງປະຊາຊົນຜູ້ປຸກຢາງພາລາຕໍ່ບັນຫາຂອງການອານຸລັກຜົບວ່າ ການປຸກຢາງພາລາ ນອກຈາກຈະສ້າງອາຊີບ ແລະ ລາຍຮັບແລ້ວ ຍັງສື່ງຜົນຮັດໃຫ້ເກີດບັນຫາຕໍ່ການອະນຸລັກຜົ່ນທີ່ອີກດ້ວຍ ໂດຍ ສະເພາະແມ່ນ ການປຸກຢາງພາລາເຮັດໃຫ້ຜົ່ນທີ່ດິນມີການຊຸດໃຊມ ແລະ ຜົ່ນຝຸຄົນມາໄດ້ຍ້າກ ມີຄ່າສະເລ່ຍເທົ່າກັບ ($\bar{X} = 4.43$) ຮອງລົງມາແມ່ນ ຜົ່ນທີ່ອ້ອມຮອບປຸກຢາງ ພາລາແມ່ນໄດ້ຮັດໃຫ້ສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່ານາງ ຊະນິດຖືກທຳລາຍ ແລະ ທົມດໄປ ($\bar{X} = 3.75$), ການຕອບແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ບ້ານ ($\bar{X} = 3.56$), ການບຸກເບີກຜົ່ນທີ່ປຸກຢາງພາລາໄດ້ທຳລາຍຜົ່ນທີ່ດິນປໍາໄມ້ຫຼາຍ ($\bar{X} = 3.53$) ແລະ ການປຸກຢາງພາລາໄດ້ຮັດໃຫ້ຜົ່ນທີ່ດິນກະສິກຳ, ຜົ່ນທີ່ປໍາໄມ້ ແລະ ຜົ່ນທີ່ດິນລົງສັດຂອງປະຊາຊົນຫຼຸດໜ້ອຍລົງ ($\bar{X} = 3.49$) ຕາມລຳດັບ, ຫຼາຍຄົນຄົດວ່າການປຸກຢາງພາລາເປັນການສ້າງອາຊີບທີ່ໜັນຄົງແກ່ຄອບຄົວ ແລະ ຍັງເປັນການສ້າງລາຍຮັບແລ້ວ ແຕ່ຫຼາຍຄົນຍັງບໍ່ທັນຮູ້ວ່າການປຸກຢາງພາລາແມ່ນຍິງເຕັ້ງມີຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສິບການ ແລະ ນອກນັ້ນການປຸກຢາງພາລາຍິງຕ້ອງຜົບກັບຫຼາຍບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນເຊັ່ນ: ການໃຊ້ສານເຄີມທີ່ໃຊ້ເຝື່ອຮັກສາແຍ່າດຢາງພາລາ (ຕາຕະລາງທີ 4.35).

ຕາຕະລາງທີ 4.35: ຄວາມຄົດເຫັນຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ກັບດ້ວນອານຸລັກ

ລ/ດ	ດ້ວນອານຸລັກ	ດີຫຼາຍ	ດີ	ປານກາງ	ໜ້ອຍ	ໜ້ອຍສຸດ	\bar{X}	SD
1	ການບຸກເບີກຜົ່ນທີ່ປຸກຢາງພາລາໄດ້ທຳລາຍຜົ່ນທີ່ດິນປໍາໄມ້ຫຼາຍ	10	19	42	1	0	3.53	0.750
2	ການຕອບແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ບ້ານຜົ່ນທີ່ອ້ອມຮອບປຸກຢາງພາລາແມ່ນໄດ້ຮັດໃຫ້ສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່ານາງຊະນິດຖືກທຳລາຍ	7	37	19	7	2	3.56	0.902
3	ການປຸກຢາງພາລາໄດ້ຮັດໃຫ້ຜົ່ນທີ່ດິນກະສິກຳ, ຜົ່ນທີ່ປໍາໄມ້ ແລະ ຜົ່ນທີ່ດິນລົງສັດຂອງປະຊາຊົນຫຼຸດໜ້ອຍລົງ	16	34	13	6	3	3.75	1.031
4	ຜົ່ນທີ່ປໍາໄມ້ ແລະ ຜົ່ນທີ່ດິນນຳໃຊ້ປຸກຢາງພາລາ ແມ່ນໄດ້ມີການຊຸດໃຊມຫຼາຍ ແລະ ຜົ່ນຝຸຄົນມາໄດ້ຍ້າກ	14	24	20	11	3	3.49	1.100
5	ຜົ່ນທີ່ດິນນຳໃຊ້ປຸກຢາງພາລາ ແມ່ນໄດ້ມີການຊຸດໃຊມຫຼາຍ ແລະ ຜົ່ນຝຸຄົນມາໄດ້ຍ້າກ	50	5	15	2	0	4.43	0.917
ລວມ							3.75	0.94

ການປຸກຢາງພາລາແມ່ນສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ ເຊິ່ງພາໃຫ້ເປັນຜົນດີຮັດໃຫ້ລູກຫຼາຍຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບການສັກສາ, ໄດ້ຮັບການເປັນປົວສຸຂະພາບ, ຂ່ວຍເຫຼືອອົງປະມານບໍລິຫານວຽກງານຂອງບ້ານ, ຄອບຄົວມີຄວາມສະຫງົບ, ຄອບຄົວເປັນແບບຢ່າງໃນວຽກງານສາທາລະນະສຸກ, ຄອບຄົວປອດຄະດີ ແລະ ໄດ້

ກາຍເປັນຄອບຄົວ 3 ດີ ເຊິ່ງມີຄ່າສະເລ່ຍໃນລະດັບດີຫຼາຍ ແລະ ນອກນັ້ນ ຍັງມີບາງຂຶ້ນທີ່ມີຄ່າສະເລ່ຍໃນລະດັບດີເປັນເຕື່ອແມ່ນ: ການຝັດທະນາຕະຫຼາດ, ທາງ ແລະ ວຽກງານບ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ (ຕາຕະລາງທີ 4.36).

ຕາຕະລາງທີ 4.36: ດ້ານຝັ້ນຖານໂຄງລ່າງ

ລະດັບ	ດ້ານຝັ້ນຖານໂຄງລ່າງ	ດີຫຼາຍ	ດີ	ປານກາງ	ຫນອຍ	ຫັ້ອຍສຸດ	\bar{x}	SD
1	ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກທາງດ້ານການສຶກສາ	20	34	16	2	0	4.00	0.787
2	ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກທາງດ້ານສາທາລະນະສຸກ	45	18	8	1	0	4.49	0.750
3	ຕະຫລາດ	6	21	29	11	5	3.17	1.021
4	ຖະໜົນຫົນທາງ	3	20	24	19	6	2.93	1.025
5	ການບ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ	23	7	42	0	0	3.74	0.919
6	ການບໍລິຫານງານຂອງຄະນະບ້ານ	45	23	4	0	0	4.57	0.601
7	ຄອບຄົວທ່ານໄດ້ເຂົ້າເປັນຄອບຄົວແບບຢ່າງ ວັດທະນາທຳ	59	8	5	0	0	4.75	0.575
8	ຄອບຄົວທ່ານໄດ້ເຂົ້າເປັນຄອບຄົວແບບຢ່າງ ສາທາລະນະສຸກ	66	5	1	0	0	4.90	0.342
9	ຄອບຄົວທ່ານໄດ້ເຂົ້າເປັນຄອບຄົວແບບຢ່າງ ຄວາມສະຫງົບສຸກ	55	12	5	0	0	4.69	0.597
10	ຄອບຄົວທ່ານໄດ້ເຂົ້າເປັນຄອບຄົວແບບຢ່າງ ປອດຄະດີ	60	7	5	0	0	4.76	0.569
11	ຄອບຄົວທ່ານໄດ້ເຂົ້າເປັນຄອບຄົວແບບຢ່າງ ຄອບຄົວ 3 ດີ	52	11	7	2	0	4.57	0.784
ລວມ							4.23	0.72

ຄວາມຄືດເຫັນຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ບັນຫາ ແລະ ອຸປະສັກໃນການປຸກຢາງພາລາຟິບວ່າ ປະຊາຊົນບາງທ່ານ ທີ່ບໍ່ໄດ້ປະໂຫຍດຈາກການປຸກຢາງພາລາ ແລະ ນອກນັ້ນ ຍັງສິ່ງຜົນກະທົບໂດຍກົງແກ່ພວກເຂົ້າເຈົ້າ ອັນເນື່ອງມາຈາກການປຸກຢາງພາລາເກີດບັນຫາໂດຍສະແພະແມ່ນ ການປຸກຊ່ອມຢາງພາລາ ມີຄ່າສະເລ່ຍເທົ່າກັບ ($\bar{x} = 3.57$), ການນຳໃຊ້ສານເຄີມທີ່ໃຊ້ເຝື່ອຮັກສາພະຍາດຢາງພາລາ ($\bar{x} = 4.19$), ລາຄາອຸປະກອນສໍາລັບກິດຢາງພາລາທີ່ມີລາຄາສູງຂຶ້ນ ແລະ ການຕໍ່ລອງລາຄາຜົນຜະລິດກັບຝໍ່ຄ້າ ($\bar{x} = 4.15$) ແລະ ນອກນັ້ນ ເກີດບັນຫາ ພະຍາດຂອງຕົ້ນຢາງພາລາ ($\bar{x} = 3.99$), ແລະ ໄຟແຫ້ງແລ້ງ ($\bar{x} = 3.18$), ແລະ ນອກຈາກນັ້ນ ຍັງຟິບກັບຫຼາຍບັນຫາ ແລະ ອຸປະສັກທີ່ເກີດຂຶ້ນເຊັ່ນ: ຕົ້ນຢາງໂຄງລົ້ມ, ການຝັງທະລາຍຂອງດົນ, ນ້ຳປ່າໄຫຼ້ໝອງ, ໄຟປ່າ ແລະ ຜັນຢາງປອມປິນ ເປັນຕົ້ນ (ຕາຕະລາງທີ 4.37).

ຕາຕະລາງທີ 4.37: ບັນຫາ ແລະ ອຸປະສັກໃນການປຸກຢາງພາລາ

ລ/ດ	ບັນຫາ ແລະ ອຸປະສັກໃນການປຸກ	ເຕືອນ	ຕີ	ປານກາງ	ໜ້ອຍ	ໜ້ອຍສູດ	\bar{X}	SD
1	ການປຸກຊ່ອມຢາງພາລາ	39	5	5	4	19	3.57	1.751
2	ຂະຍາດຂອງຕົ້ນຢາງພາລາ	37	11	10	14	0	3.99	1.204
3	ສັດຖຸຂອງຕົ້ນຢາງພາລາ	37	3	16	16	0	3.85	1.274
4	ສານຄົມທີ່ໃຊ້ເຝື່ອຮັກສາແພຍາດຢາງພາລາ	45	5	14	7	1	4.19	1.146
5	ລາຄາອຸປະກອນສໍາລັບກິດຢາງພາລາ	39	10	18	5	0	4.15	1.030
6	ຕົ້ນຢາງໂຄງວິມ	2	10	15	30	15	2.36	1.052
7	ຜົນຢາງປອມບິນ	0	10	22	36	4	2.53	0.804
8	ຄວາມແຫ້ງແລ້ງ	13	10	28	19	2	3.18	1.105
9	ການຝັງທະລາຍຂອງດິນ	3	13	22	31	3	2.75	0.946
10	ນ້ຳປ່າໄຫຼ້ນອງ	3	13	27	21	8	2.75	1.017
11	ໄຟປ່າ	4	5	22	36	5	2.54	0.934
12	ຊ່ວງເວລາກິດຢາງ	5	10	34	21	2	2.93	0.909
13	ການຕໍ່ລອງລາຄາຜົນຜະລິດກັບຝ່າຍ	46	5	7	14	0	4.15	1.229
14	ລາຄາຜົນຜະລິດທີ່ໄດ້ທຽບກັບລາຄາທ້ອງຕະຫຼາດ	41	12	13	6	0	4.22	1.024
15	ຈຸດຮັບຊື່ມີງຽງທີ່ຄວາມຕ້ອງກວັນ	42	6	19	5	0	4.18	1.053
16	ຄວາມສໍານານຕໍ່ການປຸກຢາງ	18	13	38	3	0	3.64	0.909
ລວມ							3.44	1.09

ບົດທີ 5

ວິຝາກຜົນໄດ້ຮັບ

ຈາກການສຶກສາກ່ຽວກັບຜົນຂອງການປຸກຢາງພາລາຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງດິນ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ເມືອງໄຊ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ ເຊິ່ງສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ:

- ສໍາລັບສະຖານທີ່ໃນການລົງຕັບກຳຂໍ້ມູນບໍ່ວ່າຈະເປັນການເຕັບຕົວຢ່າງດິນແມ່ນທີ່ວ່າປະຊາຊົນຜູ້ປຸກຢາງພາລາແມ່ນໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ນອກຈາກນັ້ນ ການລົງສໍາພາດຂໍ້ມູນ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໃນການປຸກຢາງພາລາ ກັບຊາວກະສິກອນ ແລະ ຄະນະບ້ານທັງ 3 ບ້ານກໍໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມື ແລະ ຕອບຄໍາຖາມດ້ວຍຄວາມຈິງໃຈ ເຊິ່ງຂໍ້ມູນອື່ນແມ່ນມີຄື:

ເມື່ອສົມທຽບໄລຍະຂອງການປຸກເຫັນວ່າ: ອົງປະກອບທາງດ້ານເຄມືຂອງດິນແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ເຫັນວ່າ: ມີແນວໂນັ້ນຫຼຸດລົງຕາມໄລຍະຂອງການປຸກ ແລະ ນອກນັ້ນ ເມື່ອເປົ້າຂັດສ່ວນຂອງເນື້ອດິນແມ່ນເຫັນວ່າ ດິນຊາຍມີເປົ້າຂັນສູງກວ່າໜຸ້ມື, ຮອງລົງມາແມ່ນດິນໜຽວ ແລະ ດິນຕິມ ເມື່ອທຽບຜົນໄດ້ຮັບໃນຄັ້ງນີ້ກັບການສຶກສາຂອງ (Thavanphet, 2011) ເຊິ່ງໄດ້ສຶກສາກ່ຽວກັບສ່ວນຢາງພາລາໃນເຂດຕາວັນອອກສ່ຽງເໜີຂອງປະເທດໄທ ໂດຍໄດ້ສຶກສາຄຸນສົມບັດຂອງດິນທາງດ້ານຝຶກ ແລະ ອົງປະກອບທາງເຄມືຂອງດິນ ທີ່ປຸກຢາງພາລາໄດ້ 5 ປີ ເຊິ່ງຜົນໄດ້ຮັບຂອງລາວຖືວ່າ: ອົງປະກອບທາງເຄມືແມ່ນຕໍ່ກວ່າ ແລະ ເຫັນວ່າດິນຊາຍກໍມີເປົ້າຂັນສູງກວ່າໜຸ້ມື ແລະ ຜົນການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ເຫັນວ່າອົງປະກອບທາງເຄມືແມ່ນສູງກວ່າບໍ່ວ່າ: ຈະເປັນຄໍາຄວາມເປັນດິກ-ເປັນດ່າງ (pH), ສານອິນຊີ (OM), P, K ທັງນີ້ອາດເປັນແຜະດິນເຂດການສຶກສາຂອງລາວອາດມີຄວາມອຸດົມສົມບູນຕໍ່າ, ນອກນັ້ນ ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ຢັ້ງສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ (Chuthamard, 2021) ທີ່ໄດ້ສຶກສາຄວາມສາມາດໃນການຈັບນໍ້າຂອງດິນ ແລະ ສານອິນຊີໃນດິນ (OM) ເຊິ່ງເຫັນວ່າ: ຄໍາອິນຊີສານແມ່ນຫຼຸດລົງຕາມອາຍຸຂອງການປຸກຢາງພາລາ ແລະ ນອກນັ້ນ ການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ຢັ້ງສອດຄ່ອງກັບການການລາຍງານຂອງ (ອຸ່ນຄໍາ, 2016; Supattra and Venus, 2019) ທີ່ເວົ້າວ່າ: ດິນທີ່ປຸກຢາງພາລາຈະມີການປ່ຽນສະພາບໂຄງສ້າງ ແລະ ດິນ ຈະສື່ອມຄຸນນະພາບລົງຕາມອາຍຸຂອງການປຸກຢາງພາລາບໍ່ວ່າຈະເປັນຄໍາຂອງ: OM, N, P ແລະ K.

ສໍາລັບຂໍ້ມູນຈາກການສໍາພາດຊາວກະສິກອນຜູ້ປຸກຢາງພາລາ ແລະ ນາຍບ້ານ ຈາກ 3 ບ້ານທີ່ໄດ້ລົງສໍາພາດເອົາຂໍ້ມູນນັ້ນແມ່ນເຫັນວ່າ: ການປຸກຢາງພາລາແມ່ນສາມາດສ້າງອ່າຊີບທີ່ຂັ້ນຄົງໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ ແລະ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນການອອກໄປຮັດວຽກນອກ ແລະ ທີ່ສໍາຄັນການປຸກຢາງພາລາແມ່ນສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ ເຊິ່ງການສ້າງລາຍຮັບເຂົ້າຄອບຄົວນີ້ແມ່ນຢັ້ງເຮັດໃຫ້ລາຍຈ່າຍຂອງຄອບຄົວກໍສູງໄປນໍາ ແລະ ທີ່ສໍາຄັນແມ່ນເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຄອບຄົວດີຂຶ້ນ ກາຍເປັນຄອບຄົວຕົວແບບ ແລະ ນອກນັ້ນ ຍັງສິ່ງຜົນດີຕໍ່ກັບການຝັດທະນາ ເສດຖະກິດຂອງບ້ານ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ໂຄງຮ່າງຜົນຖານໄດ້ຮັບການຝັດທະນາ ບໍ່ວ່າຈະເປັນ: ຫາງ ແລະ ຕະຫຼາດ, ນອກນັ້ນ ເຂົ້າເຈົ້າຢັ້ງໄດ້ປະກອບສ່ວນຕໍ່ວຽກງານຕ່າງໆ ຂອງບ້ານ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ວຽກງານຂອງບ້ານໄດ້ຮັບການຝັດທະນາ ເຊິ່ງຄອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ (ກາວດີ, 2019). ເຊິ່ງໄດ້ສຶກສາກ່ຽວກັບຜົນຕອບແທນຂອງການປຸກຢາງພາລາ ເຊິ່ງເຫັນໄດ້ວ່າ ການປຸກຢາງພາລາແມ່ນມີກຳໄລສູງຝຶກສົມຄວນ ເຊິ່ງສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົ້າເຈົ້າ ຂຶ້ນ ແລະ ສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຍຮັບສູງ ແລະ ລາຍຈ່າຍກໍສູງໄປນໍາ ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ແລະ ນອກນັ້ນ ຍັງສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ (ສຸດເຂດ ແລະ ວໍລະນະ, 2016) ເຊິ່ງໄດ້ຜົບວ່າ: ການປຸກຢາງພາລາຢັ້ງເຮັດໃຫ້ເກີດການປ່ຽນແປງຫາງດ້ານວິທີຊີວິດດ້ານຕ່າງໆ ບໍ່ວ່າຈະເປັນ: ເກີດບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ້ງຕ່າງໆ ແລະ ສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ຫຼຸດລົງ,

ສັດບໍ່ບາງຊະນິດກໍ່ຕາຍ ແລະ ຍ້າຍຖິ່ນຖານ ແລະ ນອກນັ້ນ ຍັງເກີດບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ້ງກ່ຽວກັບການລົງສັດ ແລະ ໃນໄລຍະຍາວແມ່ນຍັງສື່ງຜົນເຮັດໃຫ້ດິນເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ເຖິງວ່າຈະເກີດບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ້ງ ແລະ ບັນຫາບາງຢ່າງແຕ່ທີ່ສຳຄັນເຂດທີ່ມີການປຸກຢາງພາລາທີ່ຜ່ານມາແມ່ນບໍ່ມີບັນຫາເລື່ອງໄຟແລ້ງ, ນ້ຳປ່າ ແລະ ດິນເຈະເຈື່ອນ ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມການປຸກຢາງພາລາຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຝຶກລະນາຢ່າງລະອຽດ ສໍາລັບຜູ້ທີ່ຈະມີແນວຄິດລິເລີ່ມໃນການປຸກຢາງພາລາ ເພິ່ນມັນຕ້ອງອາໄສຄວາມຮັກມັກ, ປະສິບການ ແລະ ນອກຈາກນັ້ນ ຕ້ອງຍອມຮັບກັບບັນຫາທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນໃນອານາຄິດບໍ່ວ່າຈະເປັນ: ສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງດິນ, ຂໍ້ຂັດແຍ້ງທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນ, ລາຄາຢາງທີ່ຍັງບໍ່ທັນແນ້ນອອນ ລວມທັງຕະຫຼາດທີ່ຮອງຮັບ ແລະ ທີ່ສຳຄັນຕ້ອງມີແຜນໃນການຮອງຮັບກັບການປ່ຽນແປງໃນອານາຄິດ.

ບົດທີ 6

ສະຫຼຸບຜິນ

6.1. ສະຫຼຸບ

ການສຶກສາກ່ຽວກັບຜົນຂອງການປຸກຢາງພາລາຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງດິນ ແລະ ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານວິທີ ຂີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ເມືອງໄຊ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ ເຊິ່ງສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ຕື່:

- ເມື່ອສົມທຽບຕົວຢ່າງອົງປະກອບທາງຄົມຂອງດິນທັງ 3 ບ້ານ ເຫັນວ່າ: ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ໄລຍະການປຸກຈາກ 1 ປີ, 5 ປີ ແລະ 10 ປີ ແລະ ເຫັນວ່າ ເມື່ອປຸກຢາງພາລາໄດ້ຫຼາຍປີແມ່ນເຮັດໃຫ້ຄ່າອົງປະກອບທາງດ້ານຄົມຫຼຸດລົງ ຫຼື ເຮັດໃຫ້ຄວາມອຸດົມສົມບູນຫຼຸດລົງຕາມໄລຍະເວລາຂອງການປຸກ, ສໍາລັບຊັດສ່ວນຂອງເນື້ອດິນແມ່ນເຫັນວ່າ ດິນຊາຍມີເປົ້ນສູງກວ່າໜຸ່ມ ແລະ ມີແນວໂນມເຜີມຂຶ້ນຕາມໄລຍະຂອງການປຸກຢາງພາລາ ($P<0.05$).

- ສໍາລັບແນວຄົດລົງເລີ່ມໃນການປຸກຢາງພາລາຂອງພວກເຂົາເຈົ້າແມ່ນມາຈາກຫຼາຍສາເຫດທີ່ເປັນແຮງຈຸງໃຈ ໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາເຈົ້າເກີດແນວຄົດລົງເລີ່ມໃນການຫັນຈາກອາຊີບອື່ນມາປຸກຢາງພາລາ ເຊິ່ງໃນນີ້ແມ່ນເຫັນວ່າ ປັດໃຈ ທີ່ຄວາມສິນໃຈຫຼາຍກວ່າໜຸ່ມ ທີ່ອກຈາກການໄດ້ມ້າຈາກການສືບທອດມຸນມໍລະດົກ ເຊິ່ງແມ່ນ: ໄດ້ຝຶບປະແລກປ່ຽນຄວມຄົດເຫັນ ກັບຊາວກະສຶກອນຜູ້ທີ່ປຸກຢາງມາກ່ອນ ເຊິ່ງມີຄ່າສະເລ່ຍໃນລະດັບຫຼາຍ (4.58) ແລະ ນອກນັ້ນ ຍັງມີແຮງຈຸງໃຈ ແລະ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກຫຼາຍປັດໄຈ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ: ຄອບຄົວສະໜັບສະໜູນ, ມີແຮງງານໃນຄອບຄົວຝຽງຝຳ, ມີຄືນນອກ ແລະ ກຸ່ມຄົນ ລວມທັງບໍລິສັດໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ, ມີເວລາຫວ່າງ ໂດຍມີຄ່າສະເລ່ຍໃນລະດັບດີ.

- ຊາວກະສຶກອນຜູ້ປຸກຢາງພາລາ ທີ່ໄດ້ລົງສໍາພາດເອົາຂໍ້ມູນນັ້ນແມ່ນເຫັນວ່າ ມີສອງຊົນຜົ່າທີ່ປຸກຢາງພາລາ: ກິມມູກວມເປົ້ນສູງໃນການປຸກຢາງພາລາຫຼາຍກວ່າໜຸ່ມຕື່: 91.67 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຊົນຜົ່າລາວສຸ່ມ 8.33 ສ່ວນຮ້ອຍ.

- ການປຸກຢາງພາລາສາມາດສ້າງອາຊີບທີ່ໜັ້ນຄົງໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ ແລະ ໄດ້ຜົນຕອບແຫນຂອນຂ້າງສູງເຊິ່ງສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີຄວາມຕ້ອງການໃນການຍ້າຍຖຸນຖານ ເຊິ່ງມີຄ່າສະເລ່ຍໃນລະດັບຫຼາຍ ແລະ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນການອອກໄປຮັດວຽກນອກ ແລະ ທີ່ສໍາຄັນການປຸກຢາງພາລາແມ່ນສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນມີຄອບຄົວທີ່ກຸ່ມຢູ່ກຸ່ມກິນກວມເຖິງ 68 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ລາຍຮັບສະເລ່ຍຕໍ່ຄົນຕໍ່ເດືອນກໍ່ຂ້ອນຂ້າງສູງຝ່ສົມຄວນ ເຊິ່ງລາຍຮັບນອກຈາກການຂາຍຢ່າງແລ້ວຍັງມາຈາກການຂາຍຢ່າງແລ້ວ ແລະ ອາຊີບຮັບຈ້າງອື່ນໆ, ເຊິ່ງການສ້າງລາຍຮັບເຂົ້າຄອບຄົວທີ່ສູງນີ້ແມ່ນຍັງເຮັດໃຫ້ລາຍຈ່າຍຂອງຄອບຄົວກໍ່ສູງໄປນຳ ແລະ ໂດຍພາບລວມແລ້ວການປຸກຢາງພາລາແມ່ນເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຄອບຄົວດີຂຶ້ນ ຈິນຫຼາຍຄອບຄົວກາຍເປັນຄອບຄົວຕົວແບບ ແລະ ຄອບຄົວ 3 ດີ, ນອກນັ້ນ ຍັງສິ່ງຜົນດີຕໍ່ກັບການຝັດທະນາເສດຖະກິດຂອງບ້ານ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ໂຄງຮ່າງຜົ່ນຖານໄດ້ຮັບການຝັດທະນາ ບໍ່ວ່າຈະເປັນ: ທາງ ແລະ ຕະຫຼາດ, ນອກຈາກນັ້ນເຂົ້າເຈົ້າຢັ້ງໄດ້ປະກອບສ່ວນຕໍ່ວຽກງານຕ່າງໆ ຂອງບ້ານ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ວຽກງານຂອງບ້ານໄດ້ຮັບການຝັດທະນາ, ຢ່າງໄດ້ກໍ່ຕາມນອກຈາກການໄດ້ຮັບຜົນດີຈາກການປຸກຢາງພາລາແລ້ວ ແຕ່ກໍ່ຍັງມີບາງຂໍ້ຂັດແຍ້ງທີ່ເກີດຂຶ້ນລະຫວ່າງຊາວກະສຶກອນທີ່ປຸກຢາງພາລາ ແລະ ຊາວກະສຶກອນອື່ນໆ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເກີດບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ້ງຕ່າງໆ ແລະ ສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ເນື້ອທີ່ປໍາໄມ້ຫຼຸດລົງ, ສັດປໍາບາງຊະນິດກໍ່ຕາຍ ແລະ ຍ້າຍຖຸນຖານ ແລະ ນອກນັ້ນ ຍັງເກີດ

บันຫາຂໍ້ຂັດແຍ້ງກ່ຽວກັບເຂດໃນການລົງສັດ ເຊິ່ງເຫັນໄດ້ວ່າຈຳນວນສັດລົງມີຈຳນວນໜ້ອຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນງົວ-ຄວາຍ ແລະ ເຖິງວ່າຈະເກີດບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ້ງ ແລະ ບັນຫາບາງຢ່າງແຕ່ທີ່ສໍາຄັນບັນຫາ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ້ງທີ່ເກີດຂຶ້ນກໍສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ຢືນຜົນຖານການຮັດສັນຍາຮ່ວມກັນ, ແລະ ສິ່ງທີ່ຄວນພິຈາລະນາ ແລະ ຄວນໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ໂດຍຜ່ານການວາງແຜນ ເຊິ່ງບັນຫາທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໃນໄລຍະຍາແມ່ນຍັງສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ດິນເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ທີ່ສໍາຄັນເຂດທີ່ມີການປຸກຢາງພາລາທີ່ຜ່ານມາແມ່ນບໍ່ມີບັນຫາເລື່ອງໄຟແລ້ງ, ນ້ຳປ່າ ແລະ ດິນເຈະຈື່ອນ

ສະນັ້ນ ຈາກການສັງລວມຂ້າງເທິງສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ: ດິນທີປຸກຢາງພາລາແມ່ນເຮັດໃຫ້ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນຫຼຸດລົງ ແລະ ມີແນວໂນ້ມຫຼຸດລົງ, ດັ່ງນັ້ນ ໃນຕໍ່ໜ້າຄວນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ, ວາງແຜນ ແລະທີ່ສໍາຄັນ ໂດຍເບິ່ງພາບລວມແລ້ວ ການປຸກຢາງພາລາ ແມ່ນສາມາດສ້າງອາຊີບ, ສ້າງລາຍຮັບສູງສືມຄວນເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ ສະພາບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໄດ້ຮັບການຝັດທະນາດີຂຶ້ນ ແຕ່ສິ່ງທີ່ຄວນຝຳຈາລະນາໃນໄລຍະຍາວກໍ່ຄື: ການປັບປຸງດິນໃຫ້ຄືນມາສະພາບເດີມ ແລະ ສາມາດປຸກຢາງໄດ້ໃນໄລຍະຍາວ ແລະ ນອກນັ້ນ ການປຸກຢາງພາລາ ຄວນໄດ້ມີການແກ້ໄຂບັນຫາຂໍຂັດແຍ້ງທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນ ແລະ ທີ່ສໍາຄັນ ແມ່ນການຊອກຫາຕະຫຼາດທີ່ໜັ້ນຄົງ ແລະ ອາລາທີ່ສູງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ປຸກຢາງໄດ້ຮັບການຝັດທະນາ.

6.2. ຂໍແນະນຳ

เจ้าผู้นี้ได้รับ และ จากการประทับตัววิจิ ผู้สืบงานมาได้ให้ขั้นเบนนำแก่ผู้ที่จะสืบงานต่อไปคือ

- ຄວນເຜີ່ມຈຳນວນບ້ານເຜີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ໃຫ້ມີຄວາມລາກຫຼາຍຊັ້ນເຜົ່າ.
 - ຄວນເອົາຕົວຢ່າງດິນໃຫ້ເລີກຢ່າງນ້ອຍ 50 cm ຂຶ້ນໄປ.
 - ຄວນມີການຈັດຝຶກອົບຮົມໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການປຸກຢ່າງພາລາ.
 - ຄວນແນະນຳໃຫ້ຊາວກະສິກອນບໍ່ຄວນໃຊ້ຢາຂ້າເຊື້ອ ເພະຈະເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບ ແລະ ເປັນມິນລະົບດາກຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ້າໄມ້, (1995). ບົດແນະນຳ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງການປຸກໄມ້ ແລະ ປໍາປຸກ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ້າໄມ້.

ກົດໝາຍປ້າໄມ້ ສະບັບປັບປຸງ, (2019). ກົດໝາຍປ້າໄມ້ (ສະບັບປັບປຸງ) ສະບັບເລກທີ 08/ສົພຊ; ນະຄອນຫຼວງ ວຽງຈັນ, ວັນທີ 13 ມິຖຸນາ 2019. ສະພາເໜ້າຊາດ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

ກົດຕິລັກ ກັນໂຕ, (2019). ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄວາມເຝຶ່ງຝໍໃຈຂອງປະຊາຊົນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການສ້າງປຸກປ່າ ສ້າງລາຍໄດ້ແຂວງເລີຍ. ວິທະຍານີຟິນວິທະຍາສາດມະຫາບັນດີດ, ສາຂາການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນປ່າ ໄມ້ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ບັນດິດວິທະຍາໄລ, ມະຫາວິທະຍາໄລກະເສດສາດ, ໄທ.ປະເທດ

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ້າໄມ້, (2000). ລະບຽບເລກທີ 196/ກປ ລົງວັນທີ 15/8/2000 ວ່າດ້ວຍການສິ່ງເສີມການປຸກ ໄມ້.

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ້າໄມ້, (2000). ລະບຽບເລກທີ 0353/ກປ ລົງວັນທີ 18/08/2000 ວ່າດ້ວຍ ການຄຸ້ມຄອງ-ການ ນຳໃຊ້ ປ້າໄມ້ ຂັ້ນບ້ານ.

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ້າໄມ້, (2001). ຄຸນປະໂຫຍດການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງປ້າໄມ້. ກົມປ້າໄມ້ນະ ຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

ກົມປ້າໄມ້., (2005). ຍຸດທະສາດປ້າໄມ້ ຮອດປີ 2020.

ກາວດີ ດົງແກ້ວ, (2019). ສຶກສາປຽບທຽບຕົ້ນທຶນ ແລະ ຜິນຕອບແທນໃນການປຸກຢາງພາລາ ຈັງຫວັດ ນະຄອນ ລາດສະສົມາ, ມະຫາວິທະຍາໄລຫໍ່ການຄ້າໄທ, ຫ້າ. 109-114.

ໂຄງການຮ່ວມມືປ້າໄມ້ລາວ-ຊຸເໂດ, (2001). ຄວາມໝາຍຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ, ການຄຸ້ມຄອງປ້າໄມ້, ກົມປ້າ ໄມ້, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ້າໄມ້, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

ໂຄງການລົດຄອບ, (2021). ອຸ່ມື ຄວາມຮູ້ເບື້ອງຕົ້ນກ່ຽວກັບການຝຶ່ນຝູ່ມີທັດປ້າໄມ້ໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້. ISBN (ebook) 978-616-8089-35-4. ອົງການລົດຄອບ (RECOFTC), ບາງກອກ, ປະເທດໄທ.

ສົມສຸກ ລືລະບຸດ, (2000). ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນຕໍ່ການອະນຸຮັກສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍລະນີສຶກສາ: ເກະແກຣດ ແຂວງນິນທະບູຮີ. ວິທະຍານີຟິນປະລິນຍາວິທະຍາສາດມະຫາບັນດີດ, ສາຂາເຕັກໂນໂລຊີການ ບໍລິຫານສິ່ງແວດລ້ອມ, ມະຫາວິທະຍາໄລມະຫິດິນ, ປະເທດໄທ.

ສົມຊາຍ ສະກຸນວັນນະຮັກ, (2007). ສຶກສາການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ້າໄມ້ ແລະ ສັດປ່າ ຂອງປະຊາຊົນຮອບຝຶ່ນທີ່ອະທິຍານແຫ່ງຊາດນໍ້າຕົກສື່ຂິດ ແຂວງນະຄອນສີທໍາມະຮາດ ແລະ ແຂວງສູນທານີ. ສຳນັກບໍລິຫານຝຶ່ນທີ່ອະນຸຮັກ ທີ 9, ກົມອະທິຍານແຫ່ງຊາດ ສັດປ່າ ແລະ ພັນືດ, ປະເທດໄທ.

ຄໍາປະສົດ ໄຊຍະທິບ, (2005). ເຕັກນິການເອົາຕົວຢ່າງດິນ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ້າໄມ້, ຫ້າ. 13. ຄະນະໂຄສະນາອົບຮົມ ສູນກາງຝັກ, (2006). ເອກະສານ ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຕັ້ງທີ VIII ຝັກປະຊາຊົນ ປະທິວັດລາວ. ໂຄງການຮ່ວມມື-ລາວເຢຍລະມັນ, (2008). ການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງວ່ອງໄວຂອງການປຸກຢາງພາລາ ຢູ່ແຂວງຫຼວງນໍ້າ ຫ້າ.

ສີທອງ ທອງມະນີວົງ, (2006). ກໍລະນີສຶກສາການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເມືອງ ສີງ, ແຂວງຫຼວງນໍ້າຫາ.

ສຸກຂີ ຄໍານວນສີລະປະ, (2007). ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ປະຊາຊົນໃນການ ອະນຸຮັກສິ່ງແວດລ້ອມ ອຸທິຍານແຫ່ງ ຊາດໃຕ້ຮີ່ມເຢັນ ເມືອງບ້ານນາສານ ແຂວງສູນທານີ. ສິນລະປະສາດມະຫາບັນດີດ, ສາຂາຢຸດທະສາດ

- ການຝັດທະນາ, ບັນດີດົວທະຍາໄລ, ມະຫາວິທະຍາໄລຮາຊະຝັດຝັດ, ປະເທດໄທ.
- ສະພາແຫ່ງຊາດ, (2004). ກົດໝາຍການສື່ງເສີມການລົງທຶນຕ່າງປະເທດເລກທີ 11/ສົພຊ ລົງວັນທີ 22 ຕຸລາ 2004
- ສະພາແຫ່ງຊາດ., (2004). ກົດໝາຍ ສື່ງເສີມ ການລົງທຶນພາຍໃນ ເລກທີ 10 /ສົພຊ ລົງວັນທີ 22 ຕຸລາ 2004
- ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາ ກະສິກຳ ແລະ ບໍາໄມ້, (2004). ສະຖິຕິ ລາຄາຢາງພາລາຂອງປະເທດໄທ ([http://www.dft-moc.go.th/the_files/\\$\\$10/level4/rubber_price.htm](http://www.dft-moc.go.th/the_files/$$10/level4/rubber_price.htm))
- ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາ ກະສິກຳ ແລະ ບໍາໄມ້, (2005). ປິດຮຽນການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວ ຊື້ນນະບົດ ແຂດ
ຜຸດອຍ ໃນ ສປປ ລາວ.
- ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາ ກະສິກຳ ແລະ ບໍາໄມ້, (2007). ປະດັນຄວາມສໍາຄັນໃນການປຸກຢາງພາລາຂະໜາດນ້ອຍ ຢູ່ແຂວງ
ຫຼວງພະບາງ ແລະ ແຂວງອຸດົມໄຊ.
- ສະພາແຫ່ງຊາດ, (2007). ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປໍາໄມ້ ເລກທີ 99/ສົພຊ, ລົງວັນທີ 24 ທັນວາ 2007.
- ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາ ກະສິກຳ ແລະ ບໍາໄມ້, (2007). ສະພາບການປຸກຢາງພາລາໃນ ສປປ ລາວ.
- ຄໍາປະສົດ ໄຊຍະທິບ, (2005). ເຕັກນິການເອົາຕົວຢ່າງດິນ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາກະສິກຳ ແລະ ບໍາໄມ້, ຫ້າ. 13.
- ສຶກາມ ສີຟະຄຸນ, (2009). ວິທະຍານິຜົນ ການປ່ຽນແປງຮູບແບບຖືກຳມະສິດທິດິນ ຂອງປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບອິດທິ
ຜົນ ຈາກການປຸກຢາງພາລາ ຢູ່ບ້ານນາໂຮມ, ແຂດປາກທອງ, ເມືອງນາ້ຳ ແລວງອຸດົມໄຊ.
- ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາ ກະສິກຳ ແລະ ບໍາໄມ້, (2007). ສະພາບການປຸກຢາງພາລາ ໃນ ສປປ ລາວ.
- ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາ ກະສິກຳ ແລະ ບໍາໄມ້, (2007). ປະດັນສໍາຄັນໃນການປຸກຢາງພາລາຂະໜາດນ້ອຍ ຢູ່ແຂວງ
ຫຼວງພະບາງ ແລະ ແຂວງ ອຸດົມໄຊ.
- ສຸວິນດັ ໂສັນສິຮີ, (2011). ການວິເຄາະຝິດຕິກຳຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວ. ບໍລິສັດ ທີ່ຄົວຝິຈຳກັດ, ບາງກອກ, ປະເທດ
ໄທ.
- ສຸດເຊດ ແລະ ວໍລະນະ, (2016). ການປ່ຽນແປງວິທີຊີວິດ ດ້ານສັງຄົມ, ສະພາບເສດຖະກິດ ແລະ ສະພາບເວດ
ລ້ອມຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ປຸກຢາງພາລາ ມະຫາວິທະຍາໄລ ລາດສະັບ ຊຽງລາຍ ໃນຈັງຫວັດ ພະເຍົາ,
ຫ້າ. 15-19.
- ສົມສັກ ຜົຮີປະໂໄທ, (1999). ບັດຈະທີ່ມີຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການຈັດການປໍ່າຊາຍແລນຊຸ
ຊົນບາງເຕີຍ ເທດສະບານເມືອງ ແຂວງຝັງງາ. ວິທະຍານິຜົນວິທະຍາສາດມະຫາບັນດິດ, ສາຂາວິຊາການ
ບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນບໍາໄມ້, ບັນດີດົວທະຍາໄລ, ມະຫາວິທະຍາໄລກະເສດສາດ, ປະເທດໄທ.
- ຊຸລິພອນ ສົມຈະລົນ, (2001). ບັດຈະທີ່ມີຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການອະນຸລັກ ແລະ ຜື້ນຝູປໍາ
ຊາຍແລນ ແຂດຄອງໂຄນ ເທດສະບານເມືອງ ແຂວງສະມຸດສຶງຄາມ. ວິທະຍານິຜົນວິທະຍາສາດມະຫາບັນ
ດິດ, ສາຂາການຈັດການຊັບພະຍາກອນ, ບັນດີດົວທະຍາໄລ, ມະຫາວິທະຍາໄລກະເສດສາດ, ປະເທດໄທ
ນາລິນໄຊ ຜັດທະນະຝຶງສາ, (2003). ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ຫຼັກການຝຶ້ນຖານ, ເຕັກນິກ ແລະ ກໍລະນິຕົວຢ່າງ. (ຜົມ
ຕົ້ງທີ 1, ຊຽງໃໝ່ການຜົມ 598). ສໍານັກງານວິທະຍາຊັບພະຍາກອນ, ມະຫາວິທະຍາໄລຈຸລາລົງກອນ.
ປະເທດໄທ. <https://www.car.chula.ac.th/display7.php?bib=1637441>
- ນິດຕາ ບຸນວົງສົມ, (2013). ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການຄຸ້ມຄອງບໍາໄມ້ບ້ານຝາຍ ເມືອງປາກອູແຂວງ
ຫຼວງພະບາງ. ບົດໂຄງການຈົບຊັ້ນປະລິນຍາຕີ, ສາຂາຊັບພະຍາກອນບໍາໄມ້, ຄະນະກະເສດສາດ ແລະ ຊັບ
ພະຍາກອນບໍາໄມ້, ມະຫາວິທະຍາໄລສູພານຸວົງ.

- ບຸນຊົມ ສີສະອາດ, (2002). ການຄົ້ນຄວ້າພື້ນຖານ. ສະບັບທີ 7. ບາງກອກ: ສູວິທີຍາສາສິນ.
- ໄຟບູນ ວັດທະນາສີລົງທຳ ແລະ ຜົນຫີບ ເຜົມມະຈັກ., (2008). ບໍລິຫານສັງຄົມ: ວິທະຍາສາດຂອງສັດຕະວັດສຳລັບ ໄທ ແລະ ສັງຄົມໂລກ. ສະຖາບັນຜັດທະນາອົງການລັດຕັ້ງຊຸມຊົນ, ບາງກອກ, ປະເທດໄທ.
- ມະຢູຣ ສີອຸດອນ, (2005). ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນທີ່ມີຕໍ່ການອະນຸຮັກຊັບຜະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ບໍລິເວັນຕາດນ້ຳວັດລໍາຜະຍາ ເມືອງບາງເລີນ ແຂວງນະຄອນປະທິມ. ວິທະຍານີຝຶນສິນລະປະ ສາດມະຫາບັນດີດ, ສາຂາສັງຄົມສາດເຝື່ອການຜັດທະນາ, ບັນດີດວິທະຍາໄລ, ມະຫາວິທະຍາໄລນາຊະພັດ ຈັນທອນກະເສມ, ປະເທດໄທ.
- ວົງປະກອນ ທາຣາສູກ, (2013). ປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນບ້ານທາງສາຍໃນການຈັດການປ່າ ຊາຍແລນ ແຂດລືັ້ງ ເມືອງປະຫຼວນ ແຂວງຕຽງ. ບົດຄວາມວິໄຈ ສະເໜີໃນການປະຊຸມຫາດໃຫຍ່ວິຊາ ການ ຕັ້ງທີ 4 ວັນທີ 10 ຜິດສະແພາ 2013, ປະເທດໄທ.
- ຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງ, (2005). ສັນຍາການປຸກຢາງພາລາ ລະຫວ່າງບໍລິສັດຊີໂນ-ລາວຜັດທະນາຢາງພາລາ ຈຳກັດ ກັບຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງໄຊ.
- ຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງ, (2006). ສັນຍາການປຸກຢາງພາລາ ລະຫວ່າງບໍລິສັດຈິງໄຊຢາງພາລາ ຈຳກັດ ກັບຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງໄຊ.
- ຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງ, (2006). ສັນຍາການປຸກຢາງພາລາ ລະຫວ່າງບໍລິສັດຢັ້ງຈື້ງຈົ່ວປ່າ ຜັດທະນາ ຈຳກັດ ກັບຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງນາຫມ້.
- ຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງ, (2008). ສັນຍາການປຸກຢາງພາລາ ລະຫວ່າງບໍລິສັດຕ້າລົງ ຜັດທະນາລາວ-ຈິນ ຈຳກັດ ກັບ ຫ້ອງວ່າການປົກຄອງເມືອງ ພາ.
- ຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງໄຊ, (2008). ປົດສະຫຼຸບການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ມອບດິນ- ມອບປ່າ ທີ່ບ້ານ ນາງຈາງ.
- ອີງການອຸດສາຫະກຳປ່າໄມ້, (2007). ຄຸ່ມືການປຸກ ບໍາລຸງຮັກສາ ແລະ ເກັບກ່ຽວຜົນແລະລິດຢາງພາລາ, ຫ້າ. 25-28.
- ອໍລະໄທ ກົກຜົນ ແລະ ສັດຮະວີ ປຣິສຸດທິຍານ, (2009). ຄຸ່ດິດ-ຄຸ່ມື ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນສຳລັບຜູ້ ບໍລິຫານຫ້ອງຖິ່ນ. ISBN 978-974-449-500-6, ຜິມຄັ້ງທີ 1, ສ. ຈະລົມການຜິມ. ຂໍ້ມູນທາງບັນນານຸ ກົມຂອງຫໍ່ສະໜຸດແຫ່ງຊາດ, ສະຖາບັນຜະປິກເກົ່າ, ກຸງເທບມະຫານະຄອນ, ປະເທດໄທ.
<http://www.kpi.ac.th>
- ອຸ່ນຄໍາ ຜັນທຸວົງ, (2016). ເອກະສານປະກອບການສອນວິຊາ ດິນ ແລະ ຄວາມອຸດິມສືມບູນຂອງດິນ ສຳລັບ ຜົກສຸດຊັ້ນສູງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂດເນີນສູງ, ຫ້າ. 21-25.
- AOAC., (1990). Official methods of analysis. Association of Official Analytical Chemists, Arlington, Virginia, 15th edition, 1298 pp.
- Chuthamard, K., (2021). Effect of Rubber Plantation Patterns on Soil Quality Indicator as Water Storage for Coarse – Loamy. Textured Soils, page, 68.
- Greenberg, J., Baron, R.A., (2000). Behaviors Organization Understanding and Managing the Human Side of Work (IE). 8th ed. New Jersey: Prentice - Hall Icn.
- International Rubber Study Group., (2009). Export para rubber other country on the world "http://www.aftc.or.th/itc/products_analyze.
- Minitab., 2000. Minitab Release 13.31 for windows, Windows* 95/98/2000/xp. Minitab Inc., State College Pennsylvania, USA.

- Ministry of Agriculture Forestry., (2021). National REDD + Strategy Lao People's Democratic Republic. Ministry of Agriculture and Forestry, Vientian Capital, Laos.
- Nittaya, C., (2008). People's Participation in Community Forest Conservation: A Case Study of Don Chee Community Forest, Pa-ao Village, Pa-ao Sub-district, Muang District, Ubon Ratchathani Province. Master of Arts Thesis, Program in Social Sciences for Development, Graduate School, Ubon Ratchathani, Rajabhat University, Thailand.
- Phanpong, K., Pongsatean, L., (2014). The People's Participation in Environmental Conservation at Koh Chang National Park, Koh Chang District, Trad Province. Major: Public and Private Management; M.P.A. (Public and Private Management). College of Public Administration, Burapha University.Thailand.
- Ruppayoon, N., Leekpai, P., (2023). Factors Effecting the Public Participation in Tourism Management: Satun UNESCO Global Geopark. Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Pathom Rajabhat University, 13(1), 67-83.
- SPSS software platform offers advanced statistical analysis
- Shawanluck, K., (2015). Participation, Satisfaction, and Expectation of the People in the Bangkok Metropolitan toward the Office of Contemporary Art and Culture on the Work of Art and Contemporary Culture in Thailand. Journal of Graduate Studies Valaya Alongkron Rajabhat University, Vol.9 (1): 109-121.
- Supattra, T., Venus, T., (2019). Effect of Para Rubber Tree Plantation on Some Soil Hydrological Properties in Eastern Coast Subwatershed, Rayong Province, Thailand, page, 135.
- Thavanphet, H., (2012). Potential of sandy soils for rubber tree plantations in Northeast Thailand. page, 108.
- Wenjun, L., Youxin, M., Hongmei, L., (2006). "Environmental and Socioeco-nomic Impacts of Increasing Rubber Plantations in Menglun Township, Southwest China". Vol 26: 245–253.
- Yamane, T., (1967). Elementary Sampling Theory. Eaglewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1

ແບບຟອມເວັບກຳຂໍ້ມູນ

ແບບສອບ-ຖາມ

ສໍາລັບຊາວກະສິກອນທີປຸກປາງພາລາ

ຂໍ້ຜະເຈົ້າ ທ້າວ ສົມຈະລົນ ແກ້ວປະເສີດ ເປັນນັກສຶກສາປະລິນຍາໂທ ສາຂາກະສິກຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ບໍາໄມ້ ຮຸ່ມ II ຂອງ ມະຫາວິທະຍາໄລ ສູພານຸວົງ ສຶກສິກສາ 2023-2024. ມີຈຸດປະສົງ: ຂໍ້ການຮ່ວມມືຈາກທ່ານ ໃນການຕອບແບບສອບ-ຖາມ ສໍາລັບທີ່ວ່າ: ຜົນຂອງການປຸກປາງພາລາຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງດິນ ແລະ ຊົວິດການເປັນ ຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ເມືອງໄຊ ແຂວງ ລຸດມີໄຊ ຫັ້ງນີ້ເຝື່ອເປັນປ່ອນອີງໃນການຂຽນປົດວິທະຍານີຝຶນ, ເຊິ່ງຄໍາຕອບ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາຈາກທ່ານຈະເປັນຄວາມລັບ, ໃຊ້ເປັນປະໂຫຍດໃນການສຶກສາ ຄົ້ນຄວ້າເທົ່ານັ້ນ ໂດຍຈະບໍ່ໃຫ້ເກີດ ຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ມີຜົນກະທິບຕໍ່ຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມ.

ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງຂໍຄວາມກະລຸນາທ່ານຕອບແບບສອບຖາມຕາມຄວາມເປັນຈິງດ້ວຍ.

ຂໍ້ແນະນຳ: ກະລຸນາຕອບແບບສອບຖາມນີ້ໂດຍໝາຍ ✓ ໃສໃນ □ ແລະ ຂຽນຂໍ້ມູນໃສ່ປ່ອນທີ່ຈຳເນັດໄວ້
..... ຂຶ້ນທ່ານເຫັນວ່າມີຄວາມເຖິງຕ້ອງໝາະສົມຕາມຄວາມເປັນຈິງ.

ສໍາພາດຄົ້ງວັນທີ...../...../.....

1. ດ້ວຍສັງຄົມ

1.1 ພາກຂໍ້ມູນຝຶ່ນຖານ

1. ແຜດ () ຊາຍ () ຍິງ
2. ອາຍຸ.....ປີ
3. ອາຊີບ
() ຄ້າຂາຍ () ຊາວກະສິກອນ () ຜະນັກງານ () ທຳການຜະລິດ
4. ຊຸນເຜົ່າ
() ລາວລຸ່ມ () ກິມມຸ () ມື້ງ () ອື່ນງ
5. ສາສະໜາ
() ຜຸດ () ໃີ () ຄືໂຄດ () ອື່ນງ
6. ລະດັບການສຶກສາ
() ບໍ່ຮູ້ໜັງສີ () ຂັ້ນປະຖົມສຶກສາ
() ມັດຖະຍືມຕອນຕົ້ນ/ຕອນບາຍ () ຂັ້ນຕົ້ນ/ຂັ້ນກາງ/ຂັ້ນສູງ
() ປະລິນຍາຕີ () ສູງວ່າປະລິນຍາຕີ
7. ຈຳນວນສະມາຊິກທັງໝົດຂອງທ່ານ.....ຄົນ

ໃຫ້ທ່ານຕອບ ໂດຍໃຊ້ເຖິງໝາຍ (✓) ແລະ ຕື່ມຄໍາເວົ້າ ລົງໃນຕາຕະລາງທີ່ເຫັນວ່າເຖິງຕ້ອງແລ້ວ.

ລ/ດ	ອາຍຸຄົນໃນຄອບຄົວ (ປີ)	ຈ/ນ
1	1 – 9	
2	10 – 19	
3	20 – 29	
4	30 – 39	
5	40 ປີຂຶ້ນໄປ	

8. ໄລຍະແຕ່ມາອາໄສຢູ່ບ້ານນີ້

9. ສາເຫດທີ່ຖືກຍ້າຍມາບ້ານນີ້.

- () ຍ້າຍຕາມຝຶ່ນອງ () ຕ້ອງການຍ້າຍມາ
() ແຕ່ງງານກັບຄົນໃນບ້ານ () ຖືກຜົນກະທິບໃນຂອງເຊື້ອນ

10. ความต้องการย้ายที่นั่นท่านในอนาคต

- () ព័ត៌មានថ្លែង សម្រាប់ប្រើប្រាស់ និង () ចំណាំព័ត៌មានយ៉ាង សម្រាប់ប្រើប្រាស់ និង () ឲ្យបំផែនទៅ

11. ອາຊີບສໍາຮອງໃນປັດຈຸບັນ (ຕອບໄດ້ຫຼາຍກວ່າ 1 ແຫ້)

1.2 ສະພາບການດຳລົງຊື່ວິດຂອງຄອບຄົວ

ສະພາບຂອງການດຳເລີງຊື່ວິດຂອງຄອບຄົວຖ້າຫາກວ່າມີໃຫ້ໃຊ້ເຄື່ອງໝາຍ ✓

1.3 สัดส่วน ឧបນិត្តរាយក្រឹងក្រាម

ຖ້າມີໃຫ້ໃຊ້ເຄື່ອງໝາຍ ✓, ຖ້າບໍ່ມີໃຫ້ໃຊ້ເຄື່ອງໝາຍ ✗

ລ/ດ	ຊະນິດສັດລໍງ	ກ່ອນການປຸກຢາງ			ຫຼັງການການປຸກຢາງ		
		ມີ	ຈຳນວນ(ໂຕ)	ບໍ່ມີ	ມີ	ຈຳນວນ (ໂຕ)	ບໍ່ມີ
1	ຄວາຍ						
2	ງົວ						
3	ໜູ້						
4	ໄກ						

1.4 ขั้นตอนการนำใช้ที่กิน ภายในครอบครัว

ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນພາຍໃນຄອບຄົວກ່ອນ ແລະ ຫຼັງຈາກການປັບປຸງພາລາ

ລ/ດ	ປະເຜດທີ່ດິນ	ກ່ອນການປຸກຢາງພາລາ	ຫຼັງການປຸກຢາງພາລາ
		ເນື້ອທີ່ (ຮຕ)	ເນື້ອທີ່ (ຮຕ)
1	ທີ່ດິນກະສິກຳ		
2	ທີ່ດິນບໍາໄມ້		
3	ທີ່ດິນປູກຜິດຊະນິດອື່ນ		

ທ່ານໄດ້ມາໃນຮູບແບບໃດ ?

ສືບມູນ , ຊື່ອງ ແລະ ອື່ນງ:.....

1. ທ່ານເຮັດສວນຢາງພາລາເມື່ອໃດ ? ເລີ່ມແຕປີ:.....ຫາ ປີ:.....
2. ເປັນຫຍັງຈຶ່ງປຸກຢາງພາລາ ? ມີຜູ້ແນະນຳ , ຄິດດ້ວຍຕົນເອງ: , ແລະ ອື່ນງ:.....
3. ທ່ານມີຄວາມຮູ້ດ້ານຢາງພາລາແນວໃດ ?

ຈາກການຝຶກອົບຮົມ: ຖ້າແມ່ນ: ແມ່ນພາກສ່ວນ:.....

ຈາກການຮຽນຮູ້ດ້ວຍຕົນເອງ: , ຈາກປິ້ມຕ່າງໆ: , ຫັນ້ງສືຟິມ: , ໂທລະພາບ: , ເລີຍຮັດວຽກນຳສວນຢາງມາກ່ອນ: ປະສົບການປຸກຢາງໄດ້:.....ປີ

4. ຊະນິດຕົ້ນຢາງ: ແນວັນນີ້:.....ທ່ານກໍາເອງ:.....
ຊັ້ນໍາພາກສ່ວນອື່ນ:.....ແມ່ນໃຜ:.....
5. ຈຳນວນຕົ້ນຂອງຢາງພາລາ: ຈຳນວນຫັ້ງໜີຕາ.....ຕົ້ນ, ຈຳນວນຕົ້ນທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດແລ້ວ:.....ຕົ້ນ
6. ໃຫ້ຢາງຕັ້ງແຕ່ເມື່ອໃດ:.....
7. ຜົນຜະລິດໄດ້ຫຼາຍປານໃດ (ສະເລ່ຍໜີປີ):.....ລາຄາ
8. ເນື້ອທີ່ປຸກຢາງເຝື່ມຂຶ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງ: ເຝື່ມ:.....ຫຼຸດລົງ:.....(ຖ້າທຽບເມື່ອກ່ອນ)
9. ລົງທຶນດ້ວຍຕົນເອງ ຫຼື ມີນາຍທຶນຊ່ວຍ: ທຶນຕົນເອງ: , ນາຍທຶນມາຊ່ວຍ: ຖ້າມີແມ່ນໃຜ:.....

10. ຮູບແບບການລົງທຶນ:

ທີ່ດິນແມ່ນຂອງ:.....ແຮງງານ:.....

ແບ່ງງົງທຶນ:.....ເຕັກນິກ:.....ຕະຫຼາດ:.....

11. ທ່ານໄດ້ໃສ່ຝູ່ນົກອກ ຫຼື ຝູ່ນວິທະຍາສາດບໍ່: ໃສ່ຝູ່ນົກອກ:.....ໃສ່ຝູ່ນວິທະຍາສາດ:.....

12. ທ່ານໃສ່ແບບໃດ: ປະລິມານ:.....ຈັກຄົ້ງຕໍ່ປີ:.....

13. ຮູບແບບສໍາປະການ: ນາຍທຶນສໍາປະການນຳລັດໂດຍກົງ: , ນາຍທຶນສໍາປະການນຳປະຊາຊົນ:

14. ຮູບແບບການປ້ອຍສິນຊື່ອ: ບໍລິສັດລົງທຶນ ແຕ່ປະຊາຊົນຈະຕ້ອງຂາຍສິນຄ້າໃຫ້ນາຍທຶນ:

15. ການບັນຜົນປະໂຫຍດ ຖ້າມີການຮ່ວມ

ມື:.....

16. ຮູບແບບໃນການປ້ອຍສິນເຊື່ອທີ່ໄດ້

ຮັບ:

17. ເງື່ອນໄຂຜູ້ທີ່ຈະໄກຮັບສິນເຊື່ອ:.....

18. ມີລະບຽບໃນການຄຸມຄອງການປຸກຢາງບໍ: ມີ: ບໍ່ມີ: ຍົວນ:
ອີງການຈັດຕັ້ງໄດ້ມີການລົງທຶນຕາມ-ເຄື່ອນໄຫວບໍ: ລົງມາ: ຖ້າລົງມາມີຫຍັງແດ່:

1.2 ດ້ານສັງຄົມ

ກະລຸນາໃຊ້ເຄື່ອງໝາຍ ✓ ໃສ່ໃນຫ້ອງທີ່ຕິນເຫັນວ່າ ມີຄວາມເປັນຈິງທີ່ສຸດ ເຊິ່ງສາມາດເລືອກໄດ້ຜຽງ 1 ຕຳ ຕອບເທົ່ານັ້ນ ໂດຍມີເຖິງການໃຫ້ຄະແນນ ດັ່ງນີ້:

ລະດັບຄະແນນ 5 ຫມາຍເຕິງ ເຫັນດີຫຼາຍທີ່ສຸດ

ລະດັບຄະແນນ 4 ຫມາຍເຕິງ ເຫັນດີຫຼາຍ

ລະດັບຄະແນນ 3 ຫມາຍເຕິງ ເຫັນດີປານກາງ

ລະດັບຄະແນນ 2 ຫມາຍເຕິງ ເຫັນດີໜ້ອຍ

ລະດັບຄະແນນ 1 ຫມາຍເຕິງ ເຫັນດີໜ້ອຍທີ່ສຸດ

ແນວຄວາມຄິດເຫັນຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ການປຸກຢາງພາລາ ພ້າວ່າທ່ານມີ ຄວາມເຫັນດີໃນລະດັບໃດໃຫ້ໃຊ້ ເຄື່ອງໝາຍ (✓) ລົງໃນຕາຕະລາງທີ	5	4	3	2	1
1) ມີຊາວບ້ານຄົນອື່ນປຸກ					
2) ໄດ້ຝຶບປະເລກບໍຽນຄວມຄິດເຫັນ ກັບ ກະສົດກອນຜູ້ປຸກຢາງ					
3) ຄອບຄົວສະໜັບສະໜູນ					
4) ຄົນໃນສະໜັບສະໜູນ					
5) ມີກາລຸ່ມຜູ້ປຸກຢາງໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ					
6) ມີຜູ້ທີ່ຈະສືບທອດສວນຢ່າງ					
7) ມີແຮງງ່ານໃນຄຣວເຮືອນຜຽງຟໍ					
8) ເຮັດໃຫ້ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວອອກໄປຫາງານທໍານອກຝັ້ນທີ່ ນ້ອຍລົງ					
9) ມີເວລາວ່າງຈາກອາຊີບຫຼັກ					
10) ລາຍໄດ້ຈາກການກິດຢາງຜຽງຟໍຕໍ່ການກຳລົງຊີວວິດ					

3. ດ້ານເສດຖະກິດ

3.1 ສະພາບສັດຖະກິດກ່ອນປຸກຢາງພາລາ.

1) ລາຍຈ່າຍສະເລ່ຍຕໍ່ເດືອນຂອງຄອບຄົວ

☐ ຕໍ່ກວ່າ 300,000 ກີບ	☐ 300,000 - 500,000 ກີບ
☐ 500,000 - 700,000 ກີບ	☐ ສູງກວ່າ 700,000 ກີບ

2) ລາຍຮັບສະເລ່ຍຕໍ່ເດືອນຂອງຄອບຄົວ

☐ ຕໍ່ກວ່າ 300,000 ກີບ	☐ 300,000 - 500,000 ກີບ
☐ 500,000 - 700,000 ກີບ	☐ ສູງກວ່າ 700,000 ກີບ

3) ກ່ອນຫຍໍາຍັນ ລາຍຮັບສ່ວນໃຫຍ່ຂອງທ່ານມາຈາກໃສ (ສາມາດເລືອກໄດ້ ຄໍາຕອບດຽວ)

- ເງິນເດືອນ ຕ້າຂາຍ ຮັບຈ້າງ
 ການຂາຍຜົນແລີດກະສິກຳ ອື່ນໆ (ລະບຸ).....

4) ການຈັດປະເພດຄອບຄົວທ່ານຢູ່ໃນປະເພດໃດ?

- ຄອບຄົວເຫຼືອກິນ ຄອບຄົວກຸ້ມກິນ ຄອບຄົວທຸກຍາກ

5) ກ່ອນການບຸກຢາງພາລາຄອບຄົວ ທ່ານໄດ້ເຂົ້າເປັນຄອບຄົວແບບຢ່າງ ວັດທະນາທຳ, ສາທາລະນະສຸກ,
ຄວາມສະຫງົບສຸກ, ປອດຄະດີ, ຄອບຄົວ 3 ດີບໍ່?

- ໄດ້ເຂົ້າ ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າ

1.2 ສະພາບເສດຖະກິດ ຫລັງປຸກຢາງພາລາ

1) ລາຍຮັບ ສະເລ່ຍຕໍ່ເດືອນຂອງຄອບຄົວ

- ຕໍ່ກວ່າ 500,000 ກີບ 500,000 -1,000,000 ກີບ
 1,000,000-1,500,000 ກີບ 1,500,001-2,000,000 ກີບ

2) ລາຍຮັບ ສະເລ່ຍຕໍ່ເດືອນຂອງຄອບຄົວ

- ຕໍ່ກວ່າ 500,000 ກີບ 500,000 -1,000,000 ກີບ
 1,000,001-1,500,000 ກີບ 1,500,001-2,000,000 ກີບ
 ສູງກວ່າ 2,000,001 ກີບ

3) ລາຍຈ່າຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ

- ສິ່ງລູກຮຽນ ຊື້ເຂົ້າກິນ
 ລະບຸນອື່ນໆ.....

4) ພາຍຫລັງປຸກຢາງພາລາ ລາຍຮັບສ່ວນໃຫຍ່ຂອງທ່ານມາຈາກໃສ (ສາມາດເລືອກໄດ້ ຄໍາຕອບດຽວ)

- ຮັບຈາກຂາຍຢາງ
 ເງິນເດືອນ ຕ້າຂາຍ ຮັບຈ້າງ
 ການຂາຍຜົນແລີດກະສິກຳ ອື່ນໆ (ລະບຸ).....

5) ພາຍຫລັງທີ່ປຸກຢາງພາລາແລ້ວ ສະພາບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງທ່ານເປັນຄືແນວໃດ?

- ຄືເກົ່າ ດີຂຶ້ນເລັກນ້ອຍ
 ດີຂຶ້ນຫລາຍກວ່າເກົ່າ ຂາດເຂີນກວ່າເກົ່າ

6) ພາຍຫຼັງທີ່ປຸກຢາງພາລາທ່ານເຮັດກິດຈະກຳຫຍັງແມ່ນ?

- ທຳການແຜລີດກະສິກຳອື່ນ ບຸກສ້າງເຮືອນໃໝ່
 ໄດ້ລົດໃໝ່ (ລົດໃຫຍ່.....ຄັນ, ລົດຈັກ.....ຄັນ, ອື່ນໆ.....ຄັນ) ທຶນໃນການປະກອບ
ອາຊີບອື່ນໆ

7) ຫຼັງການປຸກຢາງພາລາ ຄອບຄົວຂອງທ່ານໄດ້ເຂົ້າເປັນຄອບຄົວແບບຢ່າງວັດທະນາທຳ, ສາທາລະນະສຸກ, ຄວາມ
ສະຫງົບສຸກ, ປອດຄະດີ, ຄອບຄົວ 3 ດີບໍ່?

- ໄດ້ເຂົ້າ ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າ

3. ຂໍ້ມູນດ້ານແນວຄວາມຄິດເຫັນຂອງຄອບຄົວຕໍ່ກັບຜົນກະທົບຂອງການປຸກຢາງພາລາ

ແນວຄວາມຄິດເຫັນຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ການປຸກຢາງພາລາ ພົມມືສົງເກມ	5	4	3	2	1
1. ດ້ານຜົນປະໂຫຍດ					
1) ການປຸກຢາງພາລາ ໄດ້ສ້າງອາຊີບ ແລະ ວຽກເຮັດຖານທຳໃຫ້ຄອບຄົວທ່ານ					
2) ການປຸກຢາງພາລາ ໄດ້ຮັດໃຫ້ລາຍຈ່າຍຂອງທ່ານເຟີມຂຶ້ນ					
3) ຄອບຄົວມີຄວາມເຝິ່ງຝິ່ຈໃຫ້ກັບການປຸກຢາງພາລາ					
4) ຖ້າມີໂຄງການມາລົງທຶນໃນບ້ານ ໄດ້ຊ່ວຍເຫຼືອທຶນບຸລະນະຜົ້ນຖານໂຄງລ່າງຂອງບ້ານ (ຕະຫຼາດ, ໂຮງຮຽນ, ໂຮງໝໍ)					
5) ການປຸກຢາງພາລາໄດ້ຮັດໃຫ້ລາຍຮັບຂອງຄອບຄົວຫຼຸດລົງ					
2. ດ້ານລະບຽບການ					
1) ການປຸກຢາງພາລາ ໄດ້ຮັດໃຫ້ເກີດມີບັນຄວາມຂັດແຍ້ງຫາງສັງຄົມ (ດິນ, ອາຊີບ)					
2) ການປຸກຢາງພາລາໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃນການປຸກຢາງພາລາ					
3) ຖ້າມີຫາງໂຄງການມາຮ່ວມສິ່ງເສີມໄດ້ດຳເນີນການ ແລະ ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ສັນຍາ					
4) ການຈ້າງແຮງງານໃນການປຸກ-ກົດຢາງພາລາ ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນຄ່າແຮງງານທີ່ເໜີຈະສົມ					
3. ດ້ານການອະນຸລັກ					
1) ການບຸກເບີກຜົ້ນທີ່ປຸກຢາງພາລາໄດ້ທໍາລາຍຜົ້ນທີ່ດິນປ່າໄມ້ໜ້າຍ					
2) ການຕອບແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ບ້ານ					
3) ຜົ້ນທີ່ອ້ອມຮອບປຸກຢາງພາລາແມ່ນໄດ້ຮັດໃຫ້ສັດນໍ້າ ແລະ ສັດປ່ານາງຊະນິດຖືກທໍາລາຍ ແລະ ຫົມໄປ					
4) ການປຸກຢາງພາລາໄດ້ຮັດໃຫ້ຜົ້ນທີ່ດິນກະສິກຳ, ຜົ້ນທີ່ປ່າໄມ້ ແລະ ຜົ້ນທີ່ດິນລຽງສັດຂອງປະຊາຊົນຫຼຸດໜ້ອຍລົງ					
5) ຜົ້ນທີ່ດິນນໍ້າໃຊ້ປຸກຢາງພາລາ ແມ່ນໄດ້ມີການຊຸດໄຊມ້າຍ ແລະ ຜົ້ນຝູຄົນມາໄດ້ຍາກ					
4. ດ້ານຜົ້ນຖານໂຄງລ່າງ					
1) ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະຄວກທາງດ້ານການສຶກສາ					
2) ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະຄວກທາງດ້ານສາກລະນະສູກ					
3) ຕະຫລາດ					

4) ຖະໜົນທຶນທາງ					
5) ການປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ					
6) ການບໍລິຫານງານຂອງຄະນະນັນ					
7) ຄອບຄົວທ່ານໄດ້ເຂົ້າເປັນຄອບຄົວແບບຢ່າງ ວັດທະນາທຳ					
9) ຄອບຄົວທ່ານໄດ້ເຂົ້າເປັນຄອບຄົວແບບຢ່າງ ສາຫາລະນະສຸກ					
10) ຄອບຄົວທ່ານໄດ້ເຂົ້າເປັນຄອບຄົວແບບຢ່າງ ຄວາມສະຫງົບສຸກ					
11) ຄອບຄົວທ່ານໄດ້ເຂົ້າເປັນຄອບຄົວແບບຢ່າງ ປອດະກີ					
12) ຄອບຄົວທ່ານໄດ້ເຂົ້າເປັນຄອບຄົວແບບຢ່າງ ຄອບຄົວ 3 ດີ					
4. ບັນຫາ ແລະ ອຸປະສັກໃນປຸກປາກາລາ					
1) ຫຍ້າໃນສວນຢ່າງພາລາ					
2) ພະຍາດຂອງຕົ້ນຢ່າງພາລາ					
3) ສັດຖະກິດຢ່າງຝໍາລາ					
4) ສານເຄີມທີ່ໃຊ້ເຝື່ອຮັກສຳຜະຍາດຢ່າງພາລາ					
5) ລາຄາອຸປະກອນສໍາລັບກົດຢ່າງພາລາ					
6) ການປຸກຊ່ອມຢ່າງພາລາ					
7) ຕົ້ນຢ່າງໂຄງລື່ມ					
8) ຜັນຢ່າງປອມປິນ					
9) ຄວາມເຫັນແລ້ວ					
10) ການຝັງທະລາຍຂອງດິນ					
11) ນັ້ນຢ່າງໂຫຼນອງ					
12) ໄຟປ່າ					
13) ຊ່ວງເວລາກົດຢ່າງ					
14) ການຕໍ່ລົງລາຄາຜົນຜະລິດກັບຜ່ານ					
15) ລາຄາຜົນຜະລິດທີ່ໄດ້ທຽບກັບລາຄາທີ່ອັງຕະຫຼາດ					
16) ຈຸດຮັບຊື້ມີຜົງຟໍ່ຕໍ່ຄວາມຕ້ອງກັນ					
17) ຄວາມສໍານານຕໍ່ການປຸກຢ່າງ					

4: ທ່ານມີຄວາມຄືດເຫັນແນວໃດຕໍ່ກັບການຕອບແທນຄວາມເສຍຫາຍຂອງໂຄງການ

ອັນຂໍຂອບໃຈທີ່ທ່ານເສຍສະຫຼຸບລາອັນມີຄ່າຕອບແບບສອບຖາມໃຫ້ຂໍ້ແຈ້ງເຈົ້າ

ແບບສອບ-ຖາມ

ສໍາລັບສໍາພາດອ່ານາດການປົກຄອງບ້ານ

ຂ້າພະເຈົ້າ ທ້າວ ສີມຈະລົນ ແກ້ວປະສິດ ເປັນນັກສຶກສາປະລິນຍາໄທ ສາຂາກະສິກຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມບໍາໄມ້ ຮູນ II ຂອງ ມະຫາວິທະຍາໄລ ສຸພານຸວົງ ສຶກສຶກສາ 2023-2024. ມີຈຸດປະສົງ: ຂໍການຮ່ວມມືຈາກທ່ານໃນການຕອບແບບສອບ-ຖາມ ສໍາລັບທີ່ວີ້ຂໍ: ຜົນຂອງການປຸກຢາງພາລາຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງດິນ ແລະ ຊົວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ເມືອງໄຊ ແຂວງ ອຸດິມໄຊ ທັງນີ້ເຜື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການຂຽນປິດວິທະຍານີຝຶນ, ເຊິ່ງຕໍ່ຕອບ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາຈາກທ່ານຈະເປັນຄວາມລັບ, ໃຊ້ເປັນປະໂຫຍດໃນການສຶກສາ ຄົ້ນຄວ້າທີ່ນັ້ນ ໂດຍຈະບໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ມີຜົນກະທິບຕໍ່ຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມ.

ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງຂໍຄວາມກະລຸນາທ່ານຕອບແບບສອບຖາມຄວາມເປັນຈິງດ້ວຍ.

ຂໍ້ແນະນຳ: ກະລຸນາຕອບແບບສອບຖາມນີ້ໄດ້ຍໍາຍ ✓ ໃສໃນ □ ແລະ ຂຽນຂໍ້ມູນໃສ່ປ່ອນທີ່ຈຳເນັດໄວ້
..... ທີ່ທ່ານເຫັນວ່າມີຄວາມຖືກຕ້ອງເໝາະສົມຕາມຄວາມເປັນຈິງ.

ສໍາພາດຄັ້ງວັນທີ...../...../.....

ຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນ: ທ່ານ ຕໍາແໜ່ງຮັບຜິດຊອບ

1. ຂໍ້ມູນສະພາບລວມຂອງບ້ານ

1) ຊື່ບ້ານ: ເມືອງ ປາກອ ແຂວງ ຫຼວງພະບາງ

ບ້ານສ້າງຂຶ້ນໃນປີ..... ຊື່ເດີມ ແມ່ນ.....

ບ້ານຂຶ້ນກັບກຸ່ມບ້ານ:

2) ປະຫັດຄວາມເປັນມາຂອງບ້ານ.....

.....

.....

ທີ່ຕັ້ງ, ຂອບເຂດຊາຍແດນຂອງບ້ານ:

- ທິດເໜືອຕິດກັບ.....

- ທິດຕາເວັນຕາອອກຕິດກັບ.....

- ທິດໃຕ້ຕິດກັບ.....
 - ທິດຕາເວັນຕົກຕິດກັບ.....
- บ້ານຕັ້ງທ່າງຈາກຕົວເມືອງປະມານ ກມ
- บ້ານຕັ້ງທ່າງຈາກເຫດສະບານແຂວງ ກມ

2. ດ້ານເສດຖະກິດ - ສັງຄົມຂອງບ້ານ

ຈຳນວນຄອບຄົວພາຍໃນບ້ານມີ.....ຄອບຄົວ, ຜົນລະເມືອງທັງໝົດ.....ຄົນ, ຍິງ.....ຄົນ
ຊຸມເຜົ່າມື້ງ ມີ:.....ຄອບຄົວ, ຈຳນວນຄົນທັງໝົດມີ.....ຄົນ, ຍິງ.....ຄົນ
ຊຸມເຜົ່າລາວລຸ່ມ ມີ:.....ຄອບຄົວ, ຈຳນວນຄົນທັງໝົດມີ.....ຄົນ, ຍິງ.....ຄົນ
ຊຸມເຜົ່າກິມມຸ ມີ:.....ຄອບຄົວ, ຈຳນວນຄົນທັງໝົດມີ.....ຄົນ, ຍິງ.....ຄົນ
ຄວາມເຊື່ອຖືທາງດ້ານສາສະໜາ: 1); 2).....

ອາຊີບຕົ້ນຕໍ່ຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານແມ່ນ:

ອາຊີບສໍາຮອງຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານແມ່ນ:

ນອກຈາກອາຊີບຫຼັກ ແລະ ອາຊີບສໍາຮອງແລ້ວປະຊາຊົນມີການຈັກສານ, ຕໍ່າແຜ່ນບໍ

.....
ພາຍໃນບ້ານມີຕະຫຼາດ ຫຼື ບໍ?

ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານໄດ້ພາກັນຈັດຕັ້ງການແຜລິດຫຍຸງເປັນຫຼັກແດ່?

ຄ່າຊື້ແຈງກະລຸນາເຮັດເຕື່ອງໝາຍ ٧ (ລົງໃນຊ່ອງທີ່ກິງກັບຕົວທ່ານແລະຄວາມຄິດເຫັນທີ່ເປັນຈິງ)

- ສະຖານະພາບຄົວເຮືອນພາຍໃນບ້ານ

- ຖານະຄອບຄົວ: () ໜີ້ອກົນ () ກຸ່ມກົນ () ຂາດເຂີນ

- ຄອບຄົວໜີ້ອກົນ.....ຄ/ຄ, ກຸ່ມກົນ.....ຄ/ຄ, ຂາດເຂີນ.....ຄ/ຄ

3. ຂໍ້ມູນດ້ານການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ພາຍໃນບ້ານ

ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນພາຍໃນບ້ານ

ລ/ດ	ປະເພດທີ່ດິນ	ເນື້ອທີ່ (ຮຕ)
1	ທີ່ດິນກະສິກຳ	
2	ທີ່ດິນປ່າໄມ້	
3	ດິນປຸກຢາງພາລາ	
4	ດິນປຸກໄກ້ສັກ	
5	ທີ່ດິນປຸກສ້າງ	

6	ໃຊ້ອື່ນງ	
---	----------	--

4. ສັດລົງ ຂະນິດຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ໃນບ້ານ

ຖ້າມີໃຫ້ໃຊ້ເຄື່ອງໝາຍ ✓, ຖ້າບໍ່ມີໃຫ້ໃຊ້ເຄື່ອງໝາຍ ×

ລ/ດ	ຂະນິດສັດລົງ	ຫັງໝົດພາຍໃນບ້ານ		
		ມີ	ຈຳນວນ (ໂຕ)	ບໍ່ມີ
1	ຄວາຍ			
2	ງົວ			
3	ໜຸ່ງ			
4	ໄກ			

5. ຂໍ້ມູນດ້ານແນວຄວາມຄິດເຫັນຂອງອໍານາດການປົກຄອງບ້ານຕໍ່ກັບການປຸກຢາງພາລາ

ກະລຸນາໃຊ້ເຄື່ອງໝາຍ ✓ ໃສ່ໃນຫ້ອງທີ່ຕົນເຫັນວ່າ ມີຄວາມເປັນຈິງທີ່ສຸດ ເຊິ່ງສາມາດເລືອກໄດ້ຜຽງ 1 ຄໍາຕອບເຫັນນັ້ນ ໂດຍມີເກັນການໃຫ້ຄະແນນ ດັ່ງນີ້:

ລະດັບຄະແນນ 5 ໝາຍເຖິງ ເຫັນດີຫຼາຍທີ່ສຸດ

ລະດັບຄະແນນ 4 ໝາຍເຖິງ ເຫັນດີຫຼາຍ

ລະດັບຄະແນນ 3 ໝາຍເຖິງ ເຫັນດີປານກາງ

ລະດັບຄະແນນ 2 ໝາຍເຖິງ ເຫັນດີໜ້ອຍ

ລະດັບຄະແນນ 1 ໝາຍເຖິງ ເຫັນດີໜ້ອຍທີ່ສຸດ

ແນວຄວາມຄິດເຫັນຂອງອໍານາດການປົກຄອງບ້ານ ໃຫ້ໃຊ້ ເຄື່ອງໝາຍ (✓) ລົງໃນຕາຕະລາງທີ	5	4	3	2	1
5. ດ້ານຜົນປະໂຫຍດ					
6) ເມື່ອປຸກຢາງພາລາແລ້ວເປັນທິດທາງໃນການປັບປຸງຊີວິດການ ເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ					
7) ການປຸກຢາງພາລາໄດ້ສ້າງອາຊີບ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານ					
8) ການປຸກຢາງພາລາເຮັດໃຫ້ລາຍຈ່າຍຂອງປະຊາຊົນຜົມຂຶ້ນ					
9) ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານມີຄວາມເຝັ້ນໃຈໃນການປຸກຢາງພາລາ					
10) ມີໂຄງການໄດ້ຊ່ວຍເຫຼືອທຶນບຸລະນະຜົ່ນຖານໂຄງລ່າງຂອງ ບ້ານ (ຕະຫຼາດ, ໂຮງຮຽນ, ໂຮງໝໍ) (ກໍລະນີມີໂຄງການມາສິ່ງເສີມ)					
11) ປຸກຢາງພາລາໄດ້ເຮັດໃຫ້ລາຍຮັບຂອງປະຊາຊົນຫຼຸດລົງ					
6. ດ້ານລະບຽບການ					

6: ທ່ານມີຄວາມຄົດເຫັນແນວໃດຕໍ່ກັບການຕອບແທນຄວາມສະຍ້າຍຂອງໂຄງການ

ຂໍຂອບໃຈ ທີ່ທ່ານສະລະວລາອັນມີຄ່າເຝື້ອຕອບຄໍາຖາມສະບັບນີ້ຈິນສໍາເລັດ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2

ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 1: ອຸປະກອນການເກັບຕົວຢ່າງດິນ

ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 2: ອຸປະກອນການເກັບຕົວຢ່າງດິນ

ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 3: ການເກັບຕົວຢ່າງດິນ

ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 4: ການເກັບຕົວຢ່າງດິນ

ຮູບຊ້ອນຫ້າຍທີ 5: ການເກັບຕົວຢ່າງດິນ

ຮູບຊ້ອນຫ້າຍທີ 6: ການເກັບຕົວຢ່າງດິນ

ຮູບຊ້ອນຫ້າຍທີ 7: ຕົວຢ່າງດິນ

ຮູບຊ້ອນຫ້າຍທີ 8: ຕົວຢ່າງດິນ

ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 9: ການລົງສຳພາດຊາວກະສິກອນ

ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 10: ການລົງສຳພາດນາຍບ້ານ

ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 11: ການລົງສຳພາດຜູ້ປຸກຢາງພາລາ

ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 12: ການລົງສຳພາດຜູ້ປຸກຢາງພາລາ

ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 13: ສ່ວນຢາງທີ່ມີອາຍຸ 1 ປີ

ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 14: ສ່ວນຢາງທີ່ມີອາຍຸ 5 ປີ

ຮູບຊ້ອນທ້າຍທີ 15: ສ່ວນຢາງທີ່ມີອາຍຸ 10 ປີ

ປະຫວັດຂອງຜູ້ຂຽນ

ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ: ສິມຈະເລີນ ແກ້ວປະສິດ

ວັນເດືອນປີເກີດ: 06/06/1983

ລະຫັດບັດນັກສຶກສາ: 2022103501

ເກີດທີ່ບ້ານ: ນາຖຸນ, ເມືອງຂວາ ແຂວງ ຜົ້ງສາລີ

ປະຫວັດການສຶກສາ:

- ແຕ່ປີ 2003 ຫາ ປີ 2006 ກຽນວິຊາຊີບ ທີ່ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ຄະນະວິທະຍາສາດ ບໍາໄມ້ (ຊັ້ນສູງ).

- ແຕ່ປີ 2006 ຫາ ປີ 2009 ເຊື່ອມຕໍ່ວິຊາຊີບ ທີ່ ມະຫາວິທະຍາໄລ ແຫ່ງຊາດ ຄະນະວິທະຍາສາດ ບໍາໄມ້(ປະລິນຍາຕີ).

- ແຕ່ປີ 2022 ຫາ ປີ 2024 ດັບຮຽນຕໍ່ປະລິຍາໂທ ສາຂາ ວິຊາກະສິກຳ ແລະ ສິ່ງເວັດລ້ອມບໍາໄມ້ ຄະນະກະເສດສາດ ແລະ ຂັບຜະຍາກອນ ບໍາໄມ້, ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ.

ເບີໂທ: 020 57285555

E-mail: touykps555@gmail.com